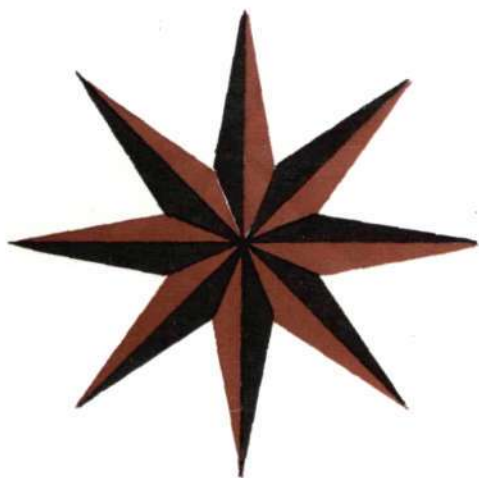

horitzons

nous

★ *Procés de Burgos, procés de la dictadura*
CENTENARI DE LENIN

Manuel Sacristàn comenta Lenin i la filosofia

★ *F. Vallverdú i el bilingüisme a la URSS*

★ *Les forces de la cultura sota el capitalisme d'Estat*

★ *El I Congrés de la Formació i la Universitat*

★ *La Declaració de Montserrat*

21 QUART TRIMESTRE 1970

horitzons

nous

Director Gerente: F. DETRELL.

Redacción: PATRIOTISMO NO. 142, MEXICO 18, D. F.

Administración: CALLE CORREGGIO 32 BIS, CIUDAD DE LOS DEPORTES, MEXICO 19, D. F.

PUBLICACION TRIMESTRAL

Declarada lícita su publicación en lo relativo a la cultura y la educación, según dictamen de la Secretaría de Educación Pública, comunicado en Oficio n° 581, de fecha 22 de agosto de 1962.

Corresponsal a França :

Claude Barsotti, 4, Traverse Cas, 13-Marseille (4e), France.

Compte Corrent Postal : C.C.P. 686-60 Marseille.

Els hem salvat ! Cap dels sis joves militants d'E.T.A. no serà executat !

Es una gran victòria sobre la dictadura. El crit que ha brollat amb joia de milions de pits conté una promesa i una decisió ; els hem salvat la vida i ara cal retornar-los a la llibertat .A ells i a tots els presos polítics :

AMNISTIA !

EL PROCES DE BURGOS PROCES DE LA DICTADURA

La magnitud de l'onada de protestes, la clara condemna de l'opinió pública mundial, el llarguissim silenci governamental, deixaven la porta oberta a totes les especulacions, inclosa la de l'esperança d'un veredict que no compregués penes de mort.

No ha estat així; el veredict monstruós dictat per Franco i els seus suports comporta nou penes de mort.

El món sencer ha llençat un crit d'horror i de protesta; al món sencer ha reemprés amb renovada energia la lluita per salvar les vides dels joves bascs; manifestacions, vagues, accions de tot tipus són esperades arreu d'Espanya. **ENCARA SE'LS POT SALVAR! ENCARA QUEDEN UNES HORES I CAL VOL-CAR TOTES LES FORCES AL CARRER PER A SALVAR-LOS! ANEM FINS A LA VAGA GENERAL!** són els crits que sonen amb força creixent en ciutats i viles d'Espanya, arreu del món, en aquesta tarda del 28 de desembre en què ha estat fet públic el veredict.

Franco, els seus ministres, callen, refugiats darrera una careta de duresa que és obstinada salvatgia de bèstia acorralada.

Perquè, realment, darrera aquest sobressalt dictatorial, darrera el drama que es juga amb, per centre, la vida de sis joves patriotes bascs, és la davallada del règim el que apunta, és l'ensorrament inevitable del franquisme que cap « duresa », cap estat d'excepció, cap retorn a les pràctiques anacròniques i maleïdes de la guerra civil no podrà evitar.

Mai com durant aquestes setmanes de lluita per salvar la vida dels sis patriotes d'E.T.A. s'havia vist el règim tan durament hostigat i aculat a la defensiva per les accions de masses; mai no havia mostrat la dictadura tan cruament el buit que creix entorn seu, les agres disensions que la travessen.

L'opinió pública internacional ha volcat la seva solidaritat al costat de la lluita dels nostres pobles en un moviment que ha reunit l'excepcional unanimitat de les grans causes; des de tots els horitzons polítics estrangers s'ha condemnat i es condemna indignadament el règim capaç de muntar semblant assassinat i s'ha exigit i s'exigeix el respecte a la vida dels joves militants d'E.T.A.

Obligat a suspendre els seus propòsits d'execució immediata per l'excepcional muralla d'accions que s'ha alçat a Espanya i al món, les autoritats s'han refugiat en el secret d'un silenci inqualificable, ha ajornat la publicació del veredict durant setmanes de dramàtica i tensa espera.

Sens dubte que la dictadura ha cercat amb aquesta paret de silenci, en les mesures d'excepció i repressió que les ha seguides, en l'orquestració de « concentracions de fidelitat », en l'exacerbació de la propaganda entorn del rapte del Consul alemany honorari de Sant Sebastià —finalment alliberat abans de fer-se públic el veredict de Burgos—, a reprendre la situació en mans, a recuperar el control de més d'un ressort que se li escapava.

La dignitat, el coratge de setze joves patriotes bascs, l'enteresa dels seus advocats defensors, convertiren en poques hores el procés de Burgos en el procés de la repressió, en el procés de la dictadura.

La riuada de lluites i protestes que ha cristallitzat entorn del procés de Burgos constitueix la més important batalla lliurada fins ara al poder dictatorial de Franco i als seus suports de tots els pelatges. Els nivells d'iniciativa, d'organització, coordinació, capacitat mobilitzadora i combativitat, d'unitat que han mostrat els moviments de masses i el moviment general d'oposició en el seu conjunt; les greus querelles intestines, les disensions o distanciaments apareguts en el si del franquisme —recordem les preses de posició de García Valiño, Díez Alegria i un grup important de caps de l'Exèrcit; les decisions de la Conferència Episcopal, les diferències dins de l'equip governamental, les esgarrapades falangistes contra els ministres de l'Opus, etc.—, expressen una situació nova en la correlació de forces entre dictadura i oposició antifrancquista, el signe de la qual és que aquesta última ha pres decididament l'ofensiva i això amb una força excepcional.

La defensa dels setze patriotes bascs s'ha expressat a Catalunya amb gran força i amplitud. Una sèrie de destacades accions de carrer, de vagues i aturs a les diverses indústries de protestes i accions de tota dimensió han mobilitzat treballadors i estudiants, empleats, professionals, intel·lectuals, sacerdots, personalitats de les arts i les ciències, moviments de masses, partits polítics i sectors d'opinió, una gran majoria de l'opinió pública catalana en destacades accions polítiques de masses, les més importants que havíem conegut a Catalunya sota el franquisme.

La Jornada per l'Amnistia i contra la repressió del 3 de novembre obri una nova etapa en la lluita política dels moviments de masses sota la dictadura; les grans accions de carrer dels dies 30 de novembre, 3, 10 i 17 de desembre, a Barcelona i a Terrassa amb especial relleu però que han afectat nombre d'altres localitats catalanes, han demostrat una capacitat de convocatòria, un grau de coordinació i un nivell unitari ben superior a tot el que s'havia conegut fins ara.

La intel·lectualitat catalana ha jugat un paper destacat en totes aquestes lluites. El moviment estudiant ha estat a la punta de totes les accions; l'advocacia, amb les repetides preses de posició públiques per l'Amnistia, per l'Estatut dels presos polítics, contra la pena de mort; amb la seva infadigable i immediata intervenció en defensa dels detinguts i perseguits, apareix com un altre bastió avançat del moviment d'oposició; intel·lectuals, artistes, professionals, han unit els seus esforços en accions tan destacades com l'elaboració de la Declaració de Montserrat en assemblea celebrada al monestir pels 287 primers signants d'aquest importantíssim document (1), veritable programa polític d'alternativa democràtica que ha recollit l'adhesió de les més destacades personalitats intel·lectuals de Catalunya i que s'ha projectat amb força sobre l'arena política espanyola més enllà de l'Ebre.

L'amplària de la mobilització a Catalunya i el relleu de les accions realitzades expressen en certa manera la consciència que l'opinió pública catalana té que la defensa dels joves militants d'E.T.A. és, ultra una important batalla contra la repressió que a tots ens afecta, part integrant de la lluita

(1) Vegeu la secció **Documents**.

d'Euskadi, Galícia i Catalunya per les nostres llibertats nacionals : a través de la defensa dels joves patriotes bascs són els drets nacionals del nostre poble que defensem i en l'exigència de respecte a la vida dels processats de Burgos va explícita la reivindicació del reconeixement d'aquests drets junt al restabliment de les llibertats democràtiques.

Una situació nova s'ha creat amb la gran mobilització ciutadana en defensa dels patriotes bascs. Sense sortir del marc del nostre poble, i sense oblidar que les accions de Catalunya estan emmarcades en la mobilització de les forces polítiques i moviments de masses arreu d'Espanya, una primera i fonamental constatació és la importància dels passos fets en aquestes setmanes en el terreny unitari. Es una gran majoria de l'opinió pública que ha participat activament o ha donat el seu suport al moviment en defensa dels processats de Burgos. El més ample ventall de forces polítiques catalanes han coordinat la seva acció o han actuat paral·lelament ; la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya s'ha reforçat, ha eixamplat la seva composició i ha jugat un major paper mobilitzador de masses —convocatòria a la jornada d'accions del 17 de desembre—; la Declaració de Montserrat i la mateixa assemblea ciutadana que l'elaborà constitueix un element ressonant d'aquesta gran corrent unitària.

El nivell d'unitat assolit no retrocedirà, no el farà retrocedir la repressió : les bàrbares condemnes de Burgos faran que s'afirmi i creixi, al contrari.

A Catalunya, no ja la perspectiva sinó la realitat del pacte per la llibertat s'afirma en els seus trets essencials amb tot el que això significa cara a la preparació i realització d'accions de més en més generalitzades, de la vaga general política dels treballadors, de la vaga nacional dels pobles d'Espanya contra la dictadura —manifestacions concretes de les quals s'han donat amb força a Terrassa com a Guipúscoa.

I ara, en els moments que comença una nova fase de la batalla per salvar les vides amenaçades dels militants d'E.T.A., el caràcter fonamental d'aquesta gran acció apareix amb tota la seva força : Es tracta d'enterrar la guerra civil, de paralitzar definitivament els seus mantenidors rabiosos, d'instaurar un veritable clima de pau per a tots els espanyols, de reobrir l'imprescindible procés democràtic per a tots els pobles d'Espanya.

« Diuen que és Franco o el comunisme. Ho repeteixen fa trenta anys. Però mai no ho havíem sentit cridar tan alt com aquests darrers dies. Es tracta d'un slogan simple, massa simple. Això és maniqueisme : el món en blanc i negre, Espanya dividida en bons i dolents ; no podem acceptar-ho.

« L'alternativa no és entre l'anarquia i el règim. La realitat és molt més complexa, i quan hi ha ministres que ens demanen que seguim als nostres llocs, quan demanen a l'Església que no faci política, contesto que la qüestió no és aquesta, contesto que, com a catòlics, ens cal estar, primer de tot, de la banda dels oprimits, dels qui pateixen. Ens hem d'esforçar de dir la veritat, sempre i pertot arreu. »

(De les declaracions de Dom Cassià Just a un corresponsal de « Le Monde » el 23-XII-1970.)

11 de setembre UNA SETMANA DE LLUITES I ENSENYANCES

La tradicional commemoració de l'11 de setembre ha tingut enguany un caràcter singular. L'auge de les lluites obreres i populars registrat al llarg de 1970 va determinar sens dubte que la data símbol de la lluita per les llibertats nacionals de Catalunya hagi estat commemorada en aquesta ocasió amb una setmana d'accions —en veritat van ser quinze dies—, que assenyala un notable avanç en el plantejament públic dels drets i aspiracions nacionals de Catalunya, en la sortida a la superfície de les forces de l'oposició catalana i en la marxa vers la conclusió d'un acord entre tota l'oposició espanyola.

A partir de la publicació de la Declaració de la Comissió Coordinadora de Forces polítiques de Catalunya (C.C.F.P.C.) (1), va constituir-se a Barcelona una Comissió organitzadora de la Setmana que va programar o bé inspirar una sèrie d'actes d'afirmació nacional, de caràcter democràtico-cultural o obertament polítics, a Barcelona i a les comarques, els quals van mobilitzar en conjunt milers de persones.

Fidel als seus postulats programàtics, la Comissió Obrera Nacional de Catalunya va cridar els treballadors a participar a la setmana amb formes específiques, i algunes de les accions obreres d'aquest període, com la vaga general de la Construcció a Terrassa i les manifestacions de carrer de Barcelona, Sabadell i Terrassa responen a aquella crida. Els treballadors es trobaren presents en els diversos actes celebrats i foren protagonistes destacats del miting que, sota el lema « Catalunya 70 », va reunir prop de dues mil persones al Pavelló dels Esports de Terrassa.

Mereix ésser assenyalada, també, la presència de delegats de Comissions Obreres de Madrid i de Galícia en alguns dels actes. Hom pot, doncs, afirmar que una característica de la Setmana fou la destacada participació que hi tingué la classe obrera.

Un altre tret distintiu el trobem en el sentit actual de les commemoracions. Inclús el col·loqui realitzat el 12 de setembre per més d'un centenar d'intel·lectuals catalans entorn del tema « Debat sobre cultura catalana », que ha sentat un precedent esperançador de cara a l'esdevenidor, va centrar la seva atenció sobre els problemes presents i futurs de Catalunya.

Un tercer factor a destacar és el caràcter unitari de tots i cadascun dels actes programats, en els quals han col·laborat d'una manera o altra diferents estaments socials, des de la classe obrera al sector progressista de l'Església, i diverses corrents polítiques que van des dels comunistes fins als monàrquics antifrancquistes.

La Setmana ha donat ocasió al diàleg entre desenes de personalitats de l'oposició de diferents zones i pobles d'Espanya, cosa que suposa un pas important cap a la necessària entesa o compromís que comunment hom denomina Pacte per la Llibertat.

Geogràficament es trobaren representats en aquest diàleg Madrid, Canàries, Galícia, Euskadi, Balears, València, Aragó i Catalunya. Políticament, a més dels partits que componen la C.C.F.P.C., van participar-hi delegats de les Comissions Obreres de Madrid, Galícia, Nacional de Catalunya i local de Barcelona, Grups de Periodistes Demòcrates, Comissió de Solidaritat de

(1) Vegeu a la Secció **Documents**.

Barcelona, Partit Comunista d'Espanya, Partit Socialista Valencià, Partit Socialista d'Alliberament Nacional, Partit Comunista de Galícia, Comissió Cívica de Saragossa, personalitats socialistes de Madrid i Euskadi i monàrquics catalans. A més, van enviar la seva adhesió a la Setmana 250 intel·lectuals i personalitats polítiques de Madrid.

Les conversacions van girar especialment entorn de l'alternativa democràtica feta pública per la C.C.F.P.C. i sobre la solució a donar al problema nacional. El caràcter informal de les conversacions exclouia d'antuvi l'establiment de conclusions o acords. El fet, però, que personalitats de tan ampla i diversa significació hagin debatut els punts sobre els quals podria basar-se una alternativa al règim dictatorial, representa per sí sol un progrés en la marxa cap al desitjat canvi democràtic.

Els importants resultats positius de la Setmana que hem ressenyat fins ara queden parcialment enterbolits per defectes o insuficiències importants que hi han hagut en la seva organització i realització. Destaquen entre ells la no realització de la manifestació popular programada pel dia 18 a Barcelona i, sobretot, la suspensió del miting del dia 16 quan a la sala s'hi apretaven més de mil persones, algunes vingudes de les comarques, que havien entrat al local a través del cordó policíac situat a la porta amb el va propòsit d'intimidat-los i fer impossible la celebració de l'acte sense procedir a una suspensió formal.

Cal reconèixer que la policia aconseguí en aquest cas el seu objectiu, puix que l'acte no tingué lloc, la qual cosa, a més a més, tindria efectes desmoralitzadors en alguns dels organitzadors i activistes de la Setmana.

Més enllà de l'anècdota d'allò que ocorregué a la sala, aquest episodi revela febleses polítiques evidents dels organitzadors de l'acte, els comunistes inclosos, lligades a una insuficient comprensió de l'avançat estat de descomposició de la dictadura, de la disposició combativa de les masses, de la necessitat i la possibilitat que les forces d'oposició refermin la seva ofensiva a tots els fronts.

Que les autoritats no s'atreïssin a prohibir l'acte i que el públic omplís el local a pesar del luxe de forces policiaques situades a la porta, mostrava clarament que podia celebrar-se. Si algú en dubtés, aquí està el miting celebrat a Terrassa el 26 que ho prova de manera prou clara.

Els organitzadors de l'acte del 16 no podien, a més, oblidar que mentre existeixi la dictadura qualsevol activitat democràtica o d'oposició enclou un risc, risc que en aquesta ocasió anaven a enfrontar en les condicions més favorables —junt a una massa de més de mil persones— gràcies precisament a l'esperit unitari amb què el miting havia estat concebut.

Es satisfactori constatar l'esperit autocrític que han mostrat alguns dels organitzadors de la Setmana, els comunistes barcelonins al capdavant, en analitzar aquesta experiència negativa que ha de servir, no per a arribar a la conclusió que « no hi ha res a fer » com pretenen els eterns pessimistes, sinó per a planejar i dur a cap nous actes de masses que plantegin públicament les aspiracions nacionals del nostre poble i que empenyin la sortida a la superfície de l'oposició catalana que s'intentava amb l'acte del dia 16 a Barcelona, que fou assolida el 26 a Terrassa amb el miting del Pavelló dels Esports i que, a fi de comptes, ha donat un pas endavant durant aquesta setmana de lluita i d'ensenyances.

LAZARO CARDENAS ENS HA DEIXAT

El dia 19 d'octubre ens deixà Lázaro Cárdenas que fou President de la República del 1934 al 1940. Uns quatre mil republicans espanyols encapçalats per la bandera republicana acompanyaren el President fins al Monument de la Revolució, on ha estat enterrat.

Amb la seva desaparició Mèxic perd un dels més prestigiosos líders de la Revolució i els exilats polítics dels pobles d'Espanya un sostenidor del nostre combat i un amic inoblidable.

Lázaro Cárdenas estigué lligat sempre i de molt jove a les millors causes. La lluita per la sobirania i la independència nacional de Mèxic i pel benestar de les masses laborioses el portaren a menar una acció exemplar contra el semifeudalisme i l'agressivitat dels imperialistes. El seu combat i realitzacions històriques traspassaren les fronteres de Mèxic convertint-lo en líder d'Hispano-Amèrica. Fou, ensems, un conseqüent lluitador per la llibertat dels pobles oprimits i un membre actiu del moviment per la Pau. L'any 1955 li fou atorgat el premi Lenin de la Pau, reafirmant així la seva significació universal.

Per a vèncer el retard que sofria el país disposà una sèrie de mesures d'ordre econòmic, social i cultural. Nacionalitzà les companyies petroleres, emprengué la Reforma Agrària, implantà el dret de vaga i disposà una educació socialista plasmada en la Constitució.

Però Lázaro Cárdenas no fou únicament un gran President i un mexicà exemplar, sinó que fou també un universalista. Tingué admiració per la República Espanyola des de la seva implantació i comptàrem amb el seu suport fins que ens fou arrencada per la sublevació de les forces reaccionaries interiors coaligades amb Hitler i Mussolini.

De la seva solidaritat moral i material en són prova les frases de la carta que, amb data 17 de febrer del 1937, enviava al Lic. Isidoro Fabela, Delegat de Mèxic a la Societat de Nacions. « Bajo los términos no intervención se escudan ahora determinadas naciones de Europa para no ayudar al gobierno español legítimamente constituido. México no puede hacer suyo semejante

critèrio, ya que la falta de colaboración con las autoridades constitucionales de un país amigo es, en la práctica, una ayuda indirecta —pero no por eso menos efectiva— para los rebeldes que estan poniendo en peligro el régimen que tales autoridades representan. Ello, por lo tanto, es en si mismo uno de los modos más cautelosos de intervenir. »

Es combatia ja a la « Casa de Campo » i a la Ciutat Universitària de Madrid quan arribaren els primers fusells enviats pel General Càrdenas juntament amb un grup de voluntaris mexicans entre els quals s'hi comptava el renombrat pintor David Alfaro Siqueiros.

Perduda la guerra i consumat el crim internacional, novament sentirem la solidaritat de Mèxic en obrir-nos aquest, de bat a bat, les seves portes com abans ja ho havia fet amb els fills dels combatents anomenats nois de Morelia.

En acollir Càrdenas milers de defensors de la República espanyola, no ens donà únicament alé i confiança per a continuar la lluita, sinó que ens permeté refer les nostres llars incorporant-nos als nobles destins de Mèxic, la nostra segona Patria. Per això en aquests moments de dol, més que mai es comprendrà l'admiració, l'estima que tots nosaltres sentiem pel General Làzaro Càrdenas.

Aquest afecte, dos compatriotes relevants com el poeta Pedro Garfias i el nostre insigne Pau Casals el plasmaren de manera magistral.

Pedro Garfias des de la coberta del SINAIA, primera expedició arribada a Mèxic, en un dels seus versos digué :

« Fue la obra de un hombre y de un pueblo.

« Cuando el barco enfilaba la bocana del puerto —ya abría el sol sus rayos como un capullo lento— asomó Veracruz su perfil mariner.

« Atrás quedaba España, con su sombra y su miedo, Francia con su desvergüenza... Enfrente estaba México. »

De Pau Casals són aquestes paraules en ocasió d'un dels seus viatges al país azteca :

« Pels espanyols amorosament acollits a Mèxic ; pels qui es dispersaren per terres del Continent, i pels milers que restaren virtualment presos en la pàtria infortunada, el nom de Làzaro Càrdenas és una inspiració i un símbol perpetu de fe. Làzaro Càrdenas, per a nosaltres els espanyols en exili, així com per a tot ciutadà lliure del món que sent inquietud per la millora humana, és un dels abanderats de la llibertat i un gladiador dins l'arena de la justícia social i dels drets de l'home. »

Davant la pèrdua d'un revolucionari de qualitats tan excepcionals, « Nous Hortizons » es suma al dol del poble mexicà i expressa als seus familiars el nostre condol i el més fervent sentiment de respecte i estima.

30-10-1970.

CENTENARI DE LENIN

Manuel Sacristán

LENIN I LA FILOSOFIA (*)

L'actitud i la situació del pensament de Lenin respecte a la filosofia universitària van produir al seu temps i segueixen produint avui dificultats i fins i tot antagonismes. Els escrits de Lenin que es refereixen a temes filosòfics o històrico-filosòfics concullen sovint criteris d'exactitud històrica o de precisió convinguda en l'ús dels termes que s'acostumen a observar en l'ensenyament universitari de la filosofia. Per això fins i tot els filòsofs professionals que són leninistes senten generalment la necessitat de justificar o explicar les deficiències tècniques dels escrits filosòfics de Lenin. Això és el que fan, tot sabent, al mateix temps, que la causa principal d'incompatibilitat dels medis filosòfics acadèmics amb el pensament de Lenin no rau en els defectes tècnics d'aquest, sinó en el fet que Lenin revela « el que la filosofia regnant té de reprimat en sí mateixa », « la política » (Louis Althusser), és a dir, la funció de l'activitat filosòfica en la lluita de classes.

El que Lenin menysprea, i molt sovint ignora, de la filosofia acadèmica és la diferència entre les diverses escoles i els diversos autors que en les lluites de classes del passat i, sobre tot, en les del present representen de maneres diferents el punt de vista general de les classes dominants. A la cultura científica i filosòfica aquest punt de vista general de les classes dominants que no són el proletariat es presenta Lenin, en el món cultural en què ha viscut, marcat per la tendència a destruir la creença en la realitat del món físic i social. Si aquesta creença és substituïda, de manera més o menys completa, per la fe en un món del més enllà que expliqui aquest món material com una mera aparença —cosa que s'esdevé amb la propaganda conservadora religiosa—, es pot apartar més fàcilment dels seus interessos les classes dominades. Sense arribar tan lluny, aconseguint només un suficient « descrèdit de la realitat » (1), una desvaloració suficient de la seva entitat, es contribuirà a fer que els homes oprimits posin menys atenció a les circumstàncies reals de la seva opressió. El filòsof i universitari espanyol Miguel de Unamuno exclama (precisament en abandonar el socialisme) : « Perquè he de lluitar per l'emancipació d'homes que quan morin van al no res ? » Es corrent que el « descrèdit de la realitat » material, i més encara la seva negació, tingui conseqüències ideològiques d'aquest caire, favorables a les classes dominants tradicionals. D'acord amb una costum corrent, Lenin anomena « idealisme » les tendències que en la filosofia promouen el descrèdit o la negació de la realitat. I considera que la importància de l'idea-

(*) Article escrit per encàrreg del **Correu de la UNESCO**, per a publicar en el número d'aquesta revista dedicat al centenari de Lenin. A darrera hora la revista va fer marxa enrera.

(1) « Descrèdit de la realitat » és una frase emprada fa anys pel crític valencià Joan Fuster per a descriure fets de la història de l'art i de la cultura. La vaguetat premeditada de la frase fa que sigui adient per al context d'aquest article.

lisme en la lluita de classes és tan gran que no vacil·la en deixar de banda les diferències entre pensadors sovint polèmics els uns amb els altres. De vegades fins i tot justifica aquesta ignorància : « Els filòsofs professionals », escriu Lenin a *Materialisme i Empiríocriticisme* (1908-1909), « tenen molta afició a qualificar de sistemes originals les alteracions diminutes que l'un o l'altre d'entre ells introdueix a la terminologia o l'argumentació. »

L'actitud de Lenin té els seus inconvenients. Ja el sol fet de menysprear sistemàticament les innovacions de lèxic en filosofia pot portar a valorar com a « natural » i « humà » (són paraules de Lenin en aquest context) un lèxic que en realitat és el de professors de generacions anteriors. I el menyspreu de les diferències d'argumentació pot en alguns casos impedir la percepció de coses importants per a l'avanç del coneixement i, en conseqüència, indirectament, per a les lluites de classe.

L'empiríocriticisme, una doctrina els principals representants de la qual van ser Richard Avenarius (1843-1896) i Ernst Mach (1838-1916) i que constitueix una de les arrels del neopositivisme del segle XX, ha estat potser el producte de la cultura acadèmica que més ha sofert de les expeditives solucions de Lenin en judicar diferències filosòfiques. Ernst Mach fou un precursor immediat de tècniques i operacions intel·lectuals de gran valor, avui consagrades. Es tracta d'unes tècniques d'anàlisi dels conceptes, del llenguatge de les teories científiques, que posen de manifest l'estructura i el funcionament intern d'aquests aparells intel·lectuals. L'aportació de Mach (i d'altres autors relacionats amb ell) a la comprensió del mode de constitució de les teories científiques ha estat de considerable importància per a prendre consciència de problemes de metodologia formal i d'anàlisi dels diversos plans dels llenguatges científics (el seu esquelet gramatical, els seus modes de significar, la seva eficàcia informativa). Al seu torn, aquests problemes i les solucions que s'els dona van repercutint ja avui a la pròpia producció material, a través dels incipients moments cibernètics d'aquesta.

Es podria dir que l'aportació de l'empiríocriticisme és la invenció d'aquests problemes científics nous, tot i que potser fóra més just atribuir aquesta invenció al filòsof Immanuel Kant (1724-1804). *Són problemes que no es refereixen directament al món material i social, sinó a certs instruments útils per al coneixement del món* : les teories i els conceptes científics. Del punt de vista del coneixement del món, el fet d'ocupar-se de conceptes i teories considerats en si mateixos i per a si mateixos resulta formal i superficial. Lenin no ha copsat la novetat d'aquests problemes, en gran part formals, de l'estructura i del funcionament del llenguatge científic, sinó que ha interpretat el treball dels empiríocriticistes com a filosofia en sentit tradicional, és a dir, com a enunciat directe sobre el món en general. Per això el treball de Mach li dona la impressió d'una extrema superficialitat. Acostumat a la proverbial i obscura « profunditat » dels idealistes alemanys, escriu el següent sobre Mach a *Materialisme i Empiríocriticisme* : « I pensar que hi ha gent que considera realment profunda tota aquesta xerrameca (...) ! » Però precisament la fecunditat del treball de Mach, o de Duhem, etc., consistia en la invenció de la « superficial » anàlisi dels conceptes que permet de conèixer les maneres com aquests s'organitzen en hipòtesis, teories, tècniques de contrastació, etc.

Aquesta qüestió ha adquirit una particular importància pel fet que els empiríocriticistes o neopositivistes amb els quals Lenin s'enfrontà els anys 1908-1909, així com els que després reemprengueren la pugna amb els seus escrits, un cop Lenin ja era mort, pels anys vint i trenta, eren ells mateixos

bolxevics, comunistes (i en la seva majoria extremistes, « esquerristes », segons el lèxic de Lenin). La crítica dels bolxevics neopositivistes al pensament de Lenin compta a favor seu la incomprensió dels problemes abans esmentats per part de V. Iltx. Però presenta una debilitat decisiva : els mateixos neopositivistes resulten en aquella època incapaços —igual que el propi Lenin— de pensar i de dir clarament el que estan fent. Ells també formulen erròniament el seu treball intel·lectual com enunciat directe sobre el món. Les paraules següents de Bogdànov, citades per Lenin, ho mostren a bastament : « El caràcter objectiu del món físic rau en el fet que existeix no sols personalment per a mí, sinó per a tots (« fals », indica Lenin en aquest fragment, « el món existeix *independentment* de " tots " ») i té per a tots una significació determinada, la mateixa que per a mí, segons la meua convicció. L'objectivitat d'una sèrie física és la seva « vàlidesa general ». Bogdànov acaba aquesta exposició escrivint : « En definitiva, el món físic és (el subratllat és nostre) l'experiència estructurada, l'experiència harmonitzada socialment, en una paraula *l'experiència socialment organitzada*. » Presentat així, com afirmació sobre el món físic (i no sobre el « món » o idea reguladora de la física), l'empiriocriticisme o primer positivisme ha de suportar que s'el tracti d'idealisme, i Lenin té raó al peu de la lletra quan ho fa, encara que la raó que té el porti a menysprear la diferència que hi ha entre el concepte genèric d'idealisme i la inauguració de l'anàlisi de les teories de part dels machistes. Una cosa semblant passa amb els esquerristes neopositivistes dels anys 20 i 30. Així, per exemple, Korsch criticava Lenin, el 1938 encara, perquè no havia copsat « el punt de vista resoludament materialista en què es basa la filosofia neopositivista ». Aquesta crítica és fora de lloc : el que calia veure i apreciar —ja des de Mach i Bogdànov— era, per exemple, l'anàlisi formal que redueix, *només amb finalitats internes de l'estudi dels llenguatges científics*, la noció d'objectivitat a la d'intersubjectivitat, o la d'axiomes evidents a la de simplicitat, o eficàcia deductiva, o « economia del pensament », com deia Mach. Moltes d'aquestes nocions han estat ja abandonades, fins i tot en el treball analític que era el seu terreny propi i d'origen. Però eren apreciables (i la seva intenció científica segueix essent-ho) com a instruments destinats a traduir les afirmacions generals i materials sobre el món per enunciat de context intern al mateix treball científic i, per tant, de maneig més simple, formalment exacte i lliure d'ambigüitat. En canvi, si aquests enunciat s'agafen com a afirmacions sobre el món, aleshores es té no l'anàlisi de les teories, no una « crítica de l'experiència », sinó el neopositivisme com a filosofia de tipus tradicional. Igual que de l'idealisme vuitcentista, també d'aquest idealisme se n'aprèn quelcom d'important : l'idealisme de Hegel va consagrar una millor percepció de la història, el d'empiriocriticistes i neopositivistes ha afavorit una millor percepció de l'estructura i el funcionament de les teories científiques. Però considerats com a tesis sobre el món, l'un i l'altre cauen, sense cap mena de « grolleria », sota un concepte d'idealisme que és també corrent a la cultura acadèmica.

Es més : avui, cent anys després de la naixença de Lenin, ja és relativament freqüent de trobar casos en què l'atenció exclusiva a l'estructura teòrica de la ciència, fins i tot quan no es barreja ambigüament amb afirmacions metafísiques, està resultant una rêmora escolàstica per a la investigació real. El reconstructor analític de teories tendeix a considerar tasca seva la composició d'un edifici teòric tancat amb els elements que té a la seva disposició en cada cas. D'aquesta manera tendeix a ignorar les llacunes del coneixement, o a declarar irresolubles o absurds els problemes no resolts. Lenin s'ha adonat que el treball empiriocriticista pot acabar de vegades tancant el camí a la investigació. En aquest sentit escrivia el 1908 : « El

materialisme planteja clarament les qüestions no resoltes encara, i així empeny cap a la seva resolució i promou investigacions empíriques ulteriors. El machisme, que és idealisme confús, confon les qüestions i les aparta del camí recte mitjançant una mera escapatòria (...).

A la llum d'aquests fets —aquí al·ludits molt breument—, la qüestió de la « ignorància filosòfica » de Lenin (emprant l'expressió de Bogdànov que el propi Lenin suscrivía) presenta un nou aspecte fins i tot en el cas principal, el de l'empiriocriticisme : tant Lenin com la majoria dels empiriocriticistes bolxevics (i dels no bolxevics) foren a començaments de segle incapaços de veure que la veritable aportació de l'escola era la invenció d'un nou treball intel·lectual, l'anàlisi del llenguatge científic ; l'un i els altres interpretaren aquesta aportació com una nova doctrina del món ; suposada aquesta interpretació, Bogdànov i Basàrov, Pannekoek i Korsch i, en general, tots els que afirmen el caràcter materialista del neopositivisme, s'equivoquen, i Lenin diu la veritat. Sens dubte, el preu que paga per aquest encert és la ceguetat respecte a les aportacions reals de l'escola (per exemple, envers algunes agudes reflexions de Bogdànov, que introdueixen elements marxistes en l'anàlisi del llenguatge científic). Però val la pena saber que el mateix Lenin ha tingut consciència de les limitacions que li eren imposades pel seu mode de treballar en filosofia.

..

L'autocrítica de Lenin s'ha anticipat als seus crítics. Quan aprofundeix el seu coneixement de Hegel, els anys 1914-1916, arriba fins i tot a formular-se la crítica que vint anys més tard li dirigiran Pannekoek i Korsch, és a dir, haver criticat l'empiriocriticisme més del punt de vista de l'antic materialisme filosòfic de la burgesia revolucionària del segle XVIII que del punt de vista del materialisme dialèctic de Marx i Engels. Però ja el 1908, quan escrivia *Materialisme i Empiriocriticisme*, Lenin sabia que estava duent a terme una tasca elemental, una divulgació combativa que considerava necessària en una època d'ofensiva de les ideologies irracionalistes, « fideistes », al servei de les classes dominants. Lenin exposa en aquest llibre que Marx i Engels no s'havien trobat en la necessitat de difondre i recalcar les actituds materialistes elementals perquè havien viscut en una època en la qual la classe obrera no coneixia la influència idealista que representen ara per a ell els bolxevics empiriocriticistes. Lenin, de la seva banda, es considera obligat a una campanya bàsica indiferent al perill de vulgarització del qual Marx i Engels, segons diu ell, van poder distanciar-se.

D'altra banda, no es pot ignorar que el Lenin de 1908, el mateix que identifica « grollerament » Mach amb Berkeley i Bogdànov amb Mach, és el lector poc fàcil d'accontentar que critica el bolxevic empiriocriticista Shuliàtikov per la seva falta de percepció de les diferències filosòfiques : « Endavant, posa-ho tot al mateix sac ! L'idealisme (de Berkeley) igual que l'escepticisme (de Hume). Tot « correspon » a la manufactura ! El camarada Shuliàtikov és simple, molt simple. » Textos així obliguen a buscar algun sentit conscient, una intenció precisa en la manera expeditiva de filosofar de Lenin. La polèmica polític-ideològica no basta per a explicar les seves simplificacions excessives del punt de vista acadèmic, del moment que ell mateix no concedeix aquesta justificació a Shuliàtikov.

De Marx també en diuen els portaveus de la cultura oficial (quan la moda va per aquí) que era un escriptor groller i parcial. En torn als dos contraris fonamentals, materialisme i idealisme, escriu Lenin a *Materialisme i Empiriocriticisme*, « giren totes les observacions filosòfiques de Marx ; del punt de vista de la filosofia dels professors, el seu defecte consisteix precisament en aquesta « estretesa » i « unilateralitat ». En realitat, precisament

aquesta ignorància conscient dels projectes ambigus de reconciliació de materialisme i idealisme és el gran mèrit de Marx (...) ». La discussió filosòfica no és per a Lenin igual que la controvèrsia científica : « No n'hi ha prou amb arguments i sil·logismes per a refutar l'idealisme », escriu el 1908 ; « aquí no entren en joc arguments teòrics ». La filosofia és per a ell el terreny de les « concepcions del món » (expressió que utilitza sovint), el terreny de les actituds generals davant la realitat, les quals no són objecte de demostració, sinó indicació dels fronts de la lluita de classes. Per això Lenin considera buida (en el millor dels casos) el que anomena « l'ociosa filosofia dels professors ». En d'altres casos li sembla defensa activa dels interessos de les classes dominants.

La filosofia és per a Lenin ideologia, superestructura doctrinal de la pràctica de les classes socials. Es poden trobar als seus escrits punts de recolzament per a enriquir i complicar la interpretació de la filosofia. Però no és possible de posar en dubte que aquesta és la noció presentada més sovint i bàsicament per Lenin. Marx ha pensat que la filosofia és una formulació indirecta o tàcita d'ideals, que s'ignora ella mateixa com a tal i es presenta com a sistema del saber, sistema de la ciència. Per això afirma Marx que la filosofia serà superada, que caducarà la seva necessitat quan es realitzi el nucli racional d'aquelles aspiracions (la llibertat), i que només aleshores es dissiparà la falsa consciència que representa la filosofia. Que una consciència sigui « falsa » no implica necessàriament la falsedat dels seus continguts. Falsedat de la consciència, en el sentit de la doctrina marxiana de les ideologies, és falsedat de la intenció o orientació conceptual de la consciència. Una consciència pensa, per exemple, continguts que reflecteixen una part d'una situació, però els entén com a reflex de la totalitat. O pensa les limitacions que ella mateixa sofreix a la societat capitalista, però les projecta com si fossin característiques d'una eterna natura humana : és una consciència falsa amb continguts (parcialment) veritables. Per això pot haver-hi veritat científicament aprofitable al si d'ideologies, i fins i tot « ideologies científiques », segons una expressió de Lenin.

Quan una doctrina, a més d'aquesta possibilitat general de continguts veritaders, té l'autotransparència pròpia de la doctrina marxiana de les ideologies, és encara ideològica ? La discussió d'aquest problema desborda aquest marc. Però si es tracta de repassar el pensament de Lenin sobre això, es pot afirmar, atenent-se el més fidelment possible a la lletra dels seus escrits, que per a ell el marxisme té (no és) un element filosòfic, de concepció del món, ideològic, i que aquest element és el materialisme *com a filosofia* : « La filosofia del marxisme és el materialisme », ha escrit a *Tres fonts i tres parts integrants del marxisme* (1913).

La intenció d'aquesta tesi de Lenin sembla limitada : només situar el marxisme, de manera general, en el camp del reflex ideològic de les grans línies de les lluites de classes. Perquè a la mateixa obra apareix també una altra manera de dir que planteja nous problemes, amb la resolució detallada dels quals (que no és possible d'intentar aquí) s'aclareix, finalment, la qüestió de si l'element ideològic de la falsa consciència és o no és essencial al marxisme, com ho és a la filosofia tradicional i acadèmica. Lenin diu que « la filosofia de Marx » és no simplement el materialisme filosòfic, sinó « el materialisme filosòfic acabat », en el sentit de consumat o perfecte. Materialisme filosòfic, sense cap altre adjectiu, és en els textos de Lenin materialisme elemental, afirmació de la independència d'una realitat objectiva, reconeixement de l'« objecte en si », com diu a *Materialisme i Empiriocrítica*. Què és materialisme acabat ?

Materialisme consumat és per a Lenin, de primer moment, materialisme que es desenrotlla, com ell diu, « fins a dalt », fins a la comprensió de la història. Es complementació de la teoria general materialista del coneixement amb el materialisme històric. Aquest és l'aspecte més sovint recordat de la idea leniniana de materialisme acabat. Però la idea té una conseqüència important: el coneixement històric és coneixement de concrecions, de formacions històrico-socials particulars, de classes determinades, de processos singulars, d'« universalitats concretes » o « totalitats concretes ». En el curs de les seves lectures de Hegel Lenin acota constantment l'aparició d'aquest principi que es podria anomenar « principi de la concreció » del materialisme consumat, que el diferencia de l'abstracció del materialisme del segle XVIII. Lenin veu en *El Capital* de Marx la realització d'aquest principi, les primeres formulacions del qual ha llegit a la *Ciència de la Lògica* de Hegel (encara que la seva noció inspirava des de molt abans el pensament de Lenin). En llegir, per exemple, la frase de Hegel segons la qual la seva Lògica « no és l'universal abstracte, sinó l'universal que encarna en si la riquesa del particular », Lenin acota: « cfr. *El Capital* »; i tot seguit escriu, posant les seves paraules en un requadre: « Fòrmula magnífica: « No sols l'universal abstracte », sinó l'universal que encarna en si la riquesa del particular, de l'individual, del singular (tota la riquesa del particular i del singular!) Très bien! Molt bé! »

El coneixement del concret, del particular i el singular, és d'una importància decisiva per a un revolucionari: la seva acció ha de ser coherent amb el desenrotllament històric general, però només es pot realitzar en la singularitat d'una situació concreta. « Per quina raó no s'ha de poder anomenar el singular? », protesta Lenin en llegir les *Lliçons* hegelianes d'*Història de la Filosofia*. Des del moment que les seves lectures el convencen que la passió coneixedora del concret, la que fa del coneixement un plaer i una condició de l'acció, és un tema de gran importància filosòfica, Lenin generalitza aquest « principi de la concreció » i n'extreu inferències de mètode, no sols en contextos filosòfics. (L'escrit sobre *L'Imperialisme*, poc posterior al seu principal estudi de Hegel, és molt interessant sota aquest aspecte.)

Els grans filòsofs idealistes alemanys, principalment Schelling i Hegel, havien sentit vivament la necessitat del coneixement del concret, del particular i el singular. Hegel ha servit a aquesta necessitat intentant de mostrar que la universalitat, la generalitat, és ja sempre concreta per si mateixa, pel fet que el món mateix, tota la realitat, és una singularitat, un procés singular. Aquesta idea especulativa és molt atractiva, i pot estimular el pensament si es pren com a orientació. Però per a la pràctica del coneixement reflexiu és de poca utilitat, perquè la concreció a la qual es refereix no està mai a l'abast del coneixement dels homes. Schelling, de la seva banda, ha intentat de satisfer la necessitat de conèixer profundament el concret i el singular apel·lant de manera nova a una idea antiga, la idea d'una « intuïció intel·lectual », d'una facultat de conèixer immediatament l'essència de les coses o la seva totalitat concreta, tan immediatament com es coneixen els seus efectes sensibles sobre l'organisme humà i sense necessitat de cap reflexió. Però aquesta facultat d'intuïció intel·lectual no existeix. Schelling i Hegel, d'altra banda, posen de manifest en les seves respectives doctrines sobre aquest punt (encara que sigui de maneres diferents) un menyspreu del pensament abstracte (el dominant a les ciències particulars) que no pot ser compartit per un pensador materialista com Lenin, que sempre té present, fins i tot quan més estudia Hegel, que el coneixement és un procés històric precisament perquè « l'home no pot copsar = reflectir = reproduir la natura en el seu conjunt, com a tot, en la seva « totalitat immediata » (o sigui, com a concreció); l'únic que pot fer és apropar-s'hi eternament, produint abstraccions, conceptes, lleis, un quadre científic de l'univers, etc. ».

El principi leninista de la concreció no es pot, doncs, realitzar mitjançant una facultat inexistent, la « intuïció » de Schelling, ni convertint implícitament l'home, com fa Hegel, en un omniscient potencial, en un déu vergonyant. El coneixement del concret ha d'aconseguir-se mitjançant la interacció dialèctica de les diverses notícies abstractes, generals : « El moviment del coneixement cap a l'objecte només pot procedir dialècticament », escriu Lenin mentre llegeix les *Lliçons hegelianes d'Història de la Filosofia*. El coneixement ha de recórrer a abstraccions per tal d'anar encerclant el singular, ha de « retrocedir per a saltar millor (saber) »

Però aquesta dialèctica exigeix un altre element, un altre principi per a afegir als de l'abstracció i la concreció. En els apunts acabats de citar, Lenin descriu metafòricament l'aproximació dialèctica a l'objecte concret, imaginant una sèrie de « línies que es creuen i es separen, cercles que es toquen ». I en aquesta xarxa d'aproximació hi ha « punts nodals », nusos que l'articulen i la sostenen : « punt nodal = pràctica de l'home i de la història humana ». Lenin cita acuradament els seus mestres pel que respecta al seu tercer principi, el de la pràctica ; data les intervencions —1845, 1888, 1892— en les quals Marx i Engels « introdueixen el criteri de la pràctica com a fonament de la teoria materialista del coneixement » ; interpreta Hegel en el sentit d'aquest principi ; quan Hegel diu (en el resum de Lenin) que la idea del Bé « és superior a la del coneixement (...) perquè no sols té la dignitat del general, sinó també la del real per excel·lència ... », Lenin comenta : « La pràctica és superior al coneixement (teòric) perquè té no sols la dignitat del general, sinó també la del real immediat. »

Encara que la modèstia de Lenin tendeixi a reintroduir interpretativament en els seus mestres el que ell està obtenint del principi de la pràctica, els seus apunts permeten de veure en aquest punt la principal aportació de V. Iliit al marxisme (deixant de banda la transcendència doctrinal dels seus fets revolucionaris). El caràcter d'aquesta aportació explica en part l'actitud de Lenin respecte a la filosofia acadèmica. Per a Lenin, la pràctica és la consumació del coneixement : la seva consumació, no sols la seva aplicació i verificació. Materialisme consumat és materialisme amb el principi de la concreció i el de la pràctica. Coneixement consumat és coneixement resolt segons aquests dos principis : « El coneixement teòric ha de presentar l'objecte en la seva necessitat, en les seves relacions universals, en el seu moviment contradictori, en si i per a si. Però el concepte humà només cospa « definitivament » aquesta varietat objectiva del coneixement (...) quan el concepte es fa « ésser-per-a-si » en el sentit de la pràctica. »

En el pensament marxista, tal com l'ha desenrotllat Lenin a partir de Marx i Engels, la pràctica té la funció que l'irracionalisme (no sols dels idealistes) assigna a la intuïció : superar la unilateralitat del coneixement abstracte, del coneixement per lleis científiques i altres proposicions universals. Però Lenin redefineix aquesta funció : la pràctica no pretendrà, ni com a consumació del coneixement, una seguretat « fideïsta », com la intuïció del filosofar irracionalista : « El criteri de la pràctica », escrivia Lenin ja el 1908, « per la seva mateixa natura, no pot mai confirmar ni refutar completament cap representació humana (...). Aquest criteri és prou « indeterminat » per a impedir que els coneixements humans es transformin en « absolut », però, al mateix temps, és prou determinat per a dirigir una lluita implacable contra totes les varietats de l'idealisme i de l'agnosticisme. »

D'aquesta manera, el pensament de Lenin, enriquit per la seva dilatada volta dialèctica a través dels principis de la concreció i de la pràctica, retorna a una de les seves primeres i elementals conviccions : filosofar és intervenir amb una intenció intel·lectual particular a la lluita de classes. La particularitat d'aquesta intenció rau en que, d'una banda, articula l'acció segons concepcions generals i, d'altra banda, consuma aquestes concepcions en la mateixa pràctica. El filosofar marxista es consuma conscientment en la lluita de classes.

E. Martí

LES FORCES DE LA CULTURA SOTA EL CAPITALISME MONOPOLISTA D'ESTAT

En els darrers decennis s'han popularitzat una sèrie de doctrines que intenten de fer creure que la lluita de classes tendeix a esvair-se als països capitalistes avançats, que el capitalisme és un sistema cada vegada més democràtic i integrat, etc. Els profetes de la nova Arcàdia —coneguda per diversos noms: neocapitalisme, capitalisme popular, societat post-industrial, societat del benestar o de l'abundància— justifiquen les seves afirmacions amb una sèrie de fets reals, oportunament manipulats. Aquest treball es limitarà a considerar els canvis en l'estructura de classes en el capitalisme avançat, i la seva intenció no serà primordialment polèmica, sinó dirigida a posar de manifest la nova dinàmica que aquests canvis estan engendrant en la lluita de classes.

CANVIS EN EL CAPITALISME

No és nova la idea segons la qual la realitat ha refutat la previsió de Marx de la creixent polarització social entre burgesia i proletariat. Ja fa molts anys que Geiger i Schelsky subratllaven el creixement d'unes noves classes mitges basant-se en un concepte de classe definit per l'«estatut de consumidor». L'expansió econòmica de la post-guerra ha donat molta popularitat a aquestes idees i ha donat lloc a tota una literatura pseudo-científica caracteritzada per la mixtificació sistemàtica de la noció de classe social, per la seva conversió en un pseudo-concepte purament descriptiu. La classe es defineix segons el prestigi, els ingressos, l'estil de vida, etc.; mai per les relacions amb els mitjans de producció.

Aquestes i altres mixtificacions que van en el mateix sentit només poden aspirar a una aparença d'objectivitat a condició de reduir la seva anàlisi als aspectes més superficials de la societat i de fingir ignorància sobre les realitats bàsiques, estructurals.

Quines són aquestes?

El capitalisme avançat dels nostres dies es pot caracteritzar pels trets següents:

1. Una extraordinària extensió de les relacions de producció capitalistes a gairebé totes les esferes de la vida social, inclosa l'agricultura i els serveis, que duu a la reducció màxima de la petita producció parcel·lària (menestralia, petita agricultura individual) i de la prestació individual de serveis.
2. Lligada a la tendència anterior, una enorme concentració monopolista.
3. La principal font de l'acumulació de capital és l'augment de la plusvàlua relativa; el capitalisme, que en les primeres fases de la seva existència pot valdre's encara d'una extensió *quantitativa* de la seva base produc-

tiva (més força de treball assalariada, jornada de treball més llarga, més mitjans de producció, etc.), en trobar límits naturals o socials a aquesta extensió quantitativa necessita una extensió *qualitativa*, que es resumeix en *l'augment, a ritmes creixents, de la productivitat del treball*. La principal garantia d'aquest augment —sense oblidar expedients més elementals pel capitalista, com ara la intensificació de les cadències del treball— és l'aplicació cada vegada més sistemàtica de la ciència i la tecnologia als processos productius i a l'organització del treball: la *ciència*, com anuncia Marx fa més de cent anys, esdevé de mica en mica *força productiva directa*.

4. El creixement accelerat de l'acumulació i, amb ella, de l'aparell productiu, exigeix un increment correlatiu del consum intern capaç d'absorbir (al menys parcialment) els productes creats i realitzar així la plusvàlua. Com deia Marx als *Fonaments*: « La producció de plusvàlua relativa, és a dir la producció de plusvàlua fundada en el creixement i el desenvolupament de les forces productives, exigeix la producció d'un nou consum; exigeix que l'esfera del consum, en el marc de la circulació, s'expandeixi seguint les petjades de l'esfera productiva: en primer lloc, augment quantitatiu del consum existent; en segon lloc, creació de noves necessitats, amb la propagació de les necessitats actuals en un àmbit més ample; en tercer lloc, creació de noves necessitats i descobriment i creació de nous valors d'ús. » (1).

5. L'Estat adquireix una importància econòmica molt més gran que a l'època del capitalisme competitiu i qualitativament diferent de la que havia tingut a les èpoques primitives del capitalisme. L'Estat estableix els instruments de regulació del cicle per tal d'amortitzar les crisis i depressions (mitjançant despeses improductives com les de guerra, les subvencions, etc.), assegura les condicions per a mantenir una elevada taxa d'acumulació (estatitzant les indústries no rendables però imprescindibles, assumint les despeses d'infraestructura, d'investigació, d'educació, etc.; a través de la política monetària d'inflació crònica), organitza i manté —de vegades— alguns serveis socials (seguretat contra l'atur, les males collites o d'altres eventualitats: sanitat, comunicacions, transports, educació), protegeix els interessos capitalistes nacionals contra la competència estrangera i la subversió als països colonials i semi-colonials, trenca la resistència obrera i popular per la força o mitjançant la manipulació de l'opinió pública.

Aquesta llista no pretén de ser exhaustiva; entre altres, fa abstracció d'un tret essencial del capitalisme actual: la relació inseparable entre desenrotllament a unes zones i subdesenrotllament a d'altres. Aquesta abstracció es justifica perquè es tracta de tenir en compte en aquest context, principalment, les característiques que tenen relació amb els canvis esdevinguts a l'estructura de classes.

De les característiques estructurals esmentades s'en desprenen una sèrie de conseqüències sociològiques.

La primera és que l'extensió dels vincles capitalistes i la concentració monopolista accentuen, confirmant les previsions del *Manifest Comunista*, la polarització entre propietaris i desposseïts. Els agricultors, comerciants, industrials petits i mitjans van desapareixent i s'incorporen a l'una o a l'altra de les dues classes fonamentals. Aquesta realitat és precisament una de les més controvertides de part dels apologistes del capitalisme, els quals destaquen el fet que no hi ha, com deia Marx, concentració de la riquesa en un extrem i de la pobresa en l'altre, sinó una gradació gairebé contínua entre els diferents estrats. (Aquesta és la raó per la qual la sociologia corrent prefereix la terminologia d'« estrats », que suggereix la imatge de la conti-

(1) *Fondements de la critique de l'économie politique*, Paris (Anthropos), 1967; vol. I, p. 365.

nuïtat, abans que la de « classes », que suggereix polarització i enfrontament.) Segons aquestes doctrines, el que tendeix a créixer no és el proletariat sinó el conjunt dels estrats intermitjos, destinats a amortiguar el xoc entre les classes extremes, xoc que d'altra banda és cada vegada més improbable a mida que augmenta la prosperitat general.

De fet, però, és innegable que mai com ara no hi havia hagut tanta concentració de riquesa i de poder. Es prou conegut que algunes corporacions monopolistes tenen xifres d'afers superiors als pressupostos de països no petits; i que les xifres que les potències imperialistes gasten per a garantir el seu poder militar no tenen precedents històrics. A la ignorància dels fets s'hi afegeix el procediment de basar-se en criteris purament descriptius de la divisió en classes (ingressos, educació, estil de vida, prestigi) i no en criteris estructurals, com fa la sociologia marxista referint-se a la propietat dels mitjans de producció. Tot això es completa amb la tergiversació d'un tret característic del sistema capitalista: la *jerarquia dels salaris*. La jerarquia dels salaris, que en les primeres fases de la construcció del socialisme es manté com a residu del passat, és *consubstancial* al capitalisme, en el qual l'imperi de la llei del valor fa que la força de treball més qualificada rebi una remuneració més alta. La jerarquització dels ingressos, que es veu afavorida per la parcel·lització creixent de les tasques, és perfectament coherent amb la ideologia del sistema. D'una banda, contribueix a dividir els treballadors i a dificultar la presa de consciència col·lectiva dels seus interessos comuns. D'altra banda, reproduïx a tots els graons de la vida social el caràcter jeràrquic inherent a la societat de classes i facilita l'arrelament dels prejudicis classistes a les consciències. La percepció quotidiana de fenòmens com la jerarquia salarial, el desig de promoció, etc., consolida l'acceptació de l'ordre classista de la societat com a ordre « natural ». Els ideòlegs de les « classes mitges » tergiversen doncs del tot el significat de l'estratificació en el capitalisme contemporani.

Contra el criteri de la propietat per a definir les classes s'addueix sovint la famosa separació entre propietat (accionistes) i gestió (directors, gerents, tecnòcrates) a les grans corporacions modernes, que fa —segons diuen— que el poder sigui cada vegada més independent dels imperatius de la propietat. Els més optimistes parlen fins i tot que el poder es regeix per mers imperatius de racionalitat (aquesta és la ideologia típica de la tecnocràcia). Les argumentacions contra aquesta tesi —que es resumeixen en afirmar la divisió de funcions al si d'una única classe dominant— són prou conegudes; no cal insistir-hi.

LES NOVES CAPES INTERMITGES

Així doncs, tenim a un extrem una enorme concentració de riquesa i poder en mans d'una oligarquia capitalista. D'altra banda, tenim una proporció creixent d'*assalariats* repartits en una variada estratificació però coincidents en no ser propietaris de mitjans de producció i en estar obligats a vendre la seva força de treball per a viure. Però encara no tenim resolt el problema de les capes intermitges. El fet que es tracti d'*assalariats* superiors no basta per a decidir si es tracta de capes destinades a integrar-se d'una manera o d'una altra al proletariat o si són un sector equidistant de les dues classes fonamentals (i destinat potser a constituir tard o d'hora la majoria de la població). El problema és bàsic per al pensament revolucionari: es tracta de veure si aquestes capes són una reserva de la reacció o de la revolució.

Si admetem que es pugui parlar de capes mitges, hem de començar per advertir que la constitució d'aquesta amalgama heterogènia està variant substancialment: periclitent la petita i mitjana burgesia i les professions

liberals i creixen simultàniament els assalariats (funcionaris i professionals de totes menes).

Aquestes que podem anomenar « noves capes mitges » tenen un comú denominador : es tracta de graduats de l'ensenyament secundari o superior. La frontera de la cultura els separa del proletariat tradicional ; aquest s'ha d'acontentar per als seus fills amb el nivell dels estudis primaris o de les escoles professionals. Gràcies a un sistema complex (i variable segons els països) de barreres selectives, només una minoria ínfima de fills d'obriers ultrapassa aquesta frontera (0,2 % d'universitaris són fills d'obriers o empleats a Espanya segons el Llibre Blanc). Els estudis superiors, abans reservats als fills de l'alta burgesia per tal de perpetuar l'èlite de la nació, s'obren cada vegada més als sectors inferiors de la burgesia i a les capes mitges en general. L'augment del nivell de vida entre aquestes capes —sobre tot després de la segona guerra mundial— ha creat al seu si una demanda de cultura que s'ha vist reforçada per la crisi de les capes mitges tradicionals deguda a l'expansió monopolista. Les famílies d'aquests sectors hi envien els seus fills no sols per a il·lustrar-los, sinó per a garantir-los una posició econòmica i social més elevada i/o més prestigiosa. Simultàniament, les tendències del capitalisme abans esementades (punts 3, 4 i 5) susciten una demanda creixent de força de treball altament qualificada : investigadors, tècnics, personal administratiu per a un aparell estatal més i més tecnificat, personal qualificat dels serveis (la demanda dels quals creix amb el nivell de vida), etc. Tots aquests factors convergeixen i donen com a resultat la massificació de l'ensenyament mitjà i superior.

Ara bé, el nivell acadèmic només proporciona un criteri extern d'unitat entre aquestes capes professionals o forces de la cultura. De fet es tracta d'un conglomerat de professions i funcions extremadament heterogeni. Si s'en vol treure conclusions respecte a la seva natura social i política, cal procedir a una tipologia de les varietats que inclou.

La primera distinció s'estableix al nivell de les relacions de propietat i de poder en les quals s'insereixen aquestes capes.

En èpoques anteriors, el llicenciat universitari s'integrava a la classe burgesa de la qual procedia, de vegades directament, passant a controlar l'empresa paterna o a integrar-se en els quadres directius d'una altra empresa, i de vegades indirectament, passant a exercir una professió liberal, com a professor, artista, metge, arquitecte, advocat. En un cas com en l'altre, es situava a dalt de tot de la jerarquia social, seguia formant part de la burgesia de la qual havia eixit. Actualment, la concentració monopolista i la massificació de l'ensenyament fan que aquest esquema no sigui ja possible : es produeix un fenomen d'assalarització i de socialització de la majoria de les professions. El mode de treball i de relació amb el client era generalment individual en el marc de les « professions liberals ». El metge al seu consultori, l'arquitecte o l'avocat al seu despatx, podien comparar-se en certa manera a l'industrial o al comerciant de l'època pre-capitalista, que treballaven per compte propi. Els canvis dels últims anys imposen uns tipus d'activitat completament diferents.

Els professionals s'integren cada vegada més en grans organitzacions, com a funcionaris de les empreses o serveis públics, com a assalariats a les empreses privades. La medicina es socialitza : el consultori privat és substituït pel gran hospital, en un procés irreversible dictat pel progrés tècnic, doncs el metge particular no pot comptar ell tot sol amb l'equipament material proporcionat per la tècnica moderna. L'avocat particular tendeix també a desaparèixer i a convertir-se en l'empleat d'una gran empresa, d'una administració o d'una agència jurídica. Les editorials, sotmeses també al procés de concentració capitalista, lloguen els serveis d'un gran nombre de llicenciats per a treballs de traducció, redacció i altres. Les empreses de tots

tipus no sols necessiten personal pròpiament tècnic, sinó també economistes, titulars mercantils, sociòlegs, psicòlegs, metges, advocats. L'altra cara de la crisi de les professions liberals és l'assalarització dels intel·lectuals. En un país com França, que probablement no és dels més avançats en aquest terreny, des del 1962 « el 30 % dels juristes, prop del 50 % del personal sanitari i dels serveis socials, els dos terços dels artistes i decoradors eren assalariats. La tendència no ha deixat d'accentuar-se des d'aleshores. De cada 100 metges, 22 són assalariats a jornada plena i 32 a mitja jornada » (2).

Aquest procés té importants conseqüències en les relacions de poder. Si el professional tradicional compartia el poder de la burgesia, el professional modern s'en veu desposseït. En integrar-se a les complexes organitzacions modernes, públiques o privades, es veu reduït a una funció subalterna i separat dels centres de poder i decisió. És evident que això no és cert per tots els professionals, doncs les capes superiors d'aquests estan íntimament unides a l'alta burgesia —en formen part— i només *formalment* són assalariades. Per la seva participació d'una o altra forma a la propietat, pels seus altíssims salaris, per la seva posició de poder i pels seus lligams familiars, culturals i de forma de vida, non són més que una fracció (professionalitzada) de l'alta burgesia. Però això, que abans era la *situació típica* del grup dels intel·lectuals i professionals, cada vegada ho és menys d'aquest grup com a totalitat i esdevé l'estatut exclusiu d'una *capa superior*. L'ordenació acadèmica tendeix a diferenciar unes escoles superiors o facultats especials que preparen l'èlite del país : « grandes écoles » a França; Cambridge, Oxford, Eton a Gran Bretanya; universitats privades a Espanya dintre la nova perspectiva de la Llei d'Educació; etc. En general, es tracta de centres universitaris on es procedeix a una forta selecció classista. És en aquests centres on es formen els tecnòcrates, els qui estan cridats a ocupar els alts càrrecs de l'Estat i de les empreses privades; és allí on s'estableixen els vincles personals i culturals que unifiquen els membres més professionalitzats de l'oligarquia dominant.

Una segona tipologia, també fonamental i que es creua amb l'anterior, és la que distingeix les diferents funcions atribuïdes a cada sector professional. D'aquest punt de vista, l'heterogeneïtat de les forces de la cultura és igualment òbvia. Algunes professions estan lligades de forma bastant directa a la producció i distribució de bens : enginyers i tècnics, investigadors, arquitectes i aparelladors; tendeixen a integrar el que Marx anomenava l'« obrer col·lectiu ». D'altres estan lligades a producció i distribució de serveis, com els metges, els assistents socials, etc. D'altres, a treballs administratius, sigui a l'administració pública (urbanistes, economistes, alts funcionaris) o a nivell d'empresa. D'altres, finalment, s'encarreguen de la creació i difusió cultural, artística, informativa : escriptors, artistes plàstics, gent de cinema i teatre, periodistes, educadors. Seria útil d'arribar a una classificació racional dels diferents « rols » socials jugats pels diferents professionals i intel·lectuals. En absència d'una tal classificació, poden fer-se algunes observacions a la divisió provisional i general aquí apuntada. En primer lloc, certes professions compleixen diferents funcions al mateix temps; els ensenyants, per exemple, en la mida que donen formació tècnica participen en la producció, i en la mida que transmeten valors i normes socials participen en la difusió cultural i ideològica. En segon lloc, dintre de cada professió caldria distingir la funció tècnica de la funció directiva o organitzativa; un enginyer o un comptable, a més del treball tècnic desenrotllat en funció de la seva qualificació específica, poden ser caps de personal i, per tant, intermediaris entre la direcció i els treballadors, agents que fan executar

(2) Report de Georges Marchais al XIX Congrés del P.C.F., *Cahiers du Communisme*, n°s 2-3, febrer-març de 1970; p. 51.

les ordres emanades de dalt. En tercer lloc, en algunes professions pot distingir-se la funció tècnica o professional de la funció ideològica; això és important en el darrer grup (creació i difusió cultural, artística i informativa), però no n'és exclusiu; en aquest cas l'intel·lectual és el vehicle de valors socials, polítics, ideològics, que poden anar en favor del sistema o en contra d'ell.

Una interpretació rigurosa de la posició de classe de les diferents professions exigiria una reelaboració científica —encara no existent— dels conceptes de plusvàlua i de treball productiu en les condicions del capitalisme monopolista d'Estat a l'era de la revolució tecnològica. A l'obra de Richa *La civilisation au carrefour* (trad. francesa, Paris 1968), la qüestió hi és present, però només indicada: « la classificació del treball i dels sectors econòmics en « productius » i « no productius » perd el seu sentit anterior, perquè en tots els àmbits de la vida de l'home es creen forces productives decisives per al progrés humà » (p. 84).

NOVES CONTRADICCIONS DE CLASSES

Les tipologies apuntades, encara que provisionals i sense base rigurosa de moment, ajuden a comprendre alguns fets que desmenteixen les mixtifications ideològiques segons les quals l'extensió de les capes mitges consolida la pau social i fa supèrflua la revolució socialista.

En l'arsenal polèmic de la burgesia internacional figura en lloc preferent l'exhibició del gran creixement econòmic de la post-guerra als països capitalistes desenvolupats, amb el seu augment del consum de masses. Aquest augment, diuen, refuta les teories marxistes sobre la « pauperització » de la classe obrera i demostra la bona salut del sistema, en contradicció amb els auguris revolucionaris. No cal entrar a polemitzar amb la interpretació estreta de la « pauperització » marxiana; n'hi ha prou amb recordar el fragment dels *Fonaments* citat més amunt, que prova fins a quin punt Marx havia arribat a copsar profundament l'essència del capitalisme.

Aquest fragment és una prova —entre moltes altres— de la potència interpretativa (i per tant, predictiva) de les categories marxistes. Però al mateix temps, per acabar de posar els punts sobre les i, no s'ha d'oblidar que en la literatura marxista també és clàssic que « el concepte de les necessitats humanes, parlant en termes econòmics, és un concepte històric que varia amb el desenrotllament de la societat i segons els països » (3), i que a mida que augmenta el nivell general de vida les contradiccions de classes es manifesten a uns nivells més alts mentre en subsisteixen les causes bàsiques. L'explotació de la força de treball perdura i en alguns aspectes s'agreuja (per exemple, amb les cadències dels treballs), i va acompanyada d'altres factors que fora de la unitat de producció empitjoren les condicions relatives de vida de l'obrer: degradació del poder adquisitiu amb la inflació crònica; augment permanent dels impostos per fer front a les necessitats creixents de la gran maquinària burocràtica de l'Estat dels monopolis; augments dels lloguers consecutius a l'especulació del sòl; problemes agobiants de transports, de pol·lució de l'atmosfera, etc., en les grans aglomeracions urbanes de creixement anàrquic.

D'altra banda, l'assalarització dels nous professionals i la socialització del seu treball fan aparèixer noves contradiccions i generalitzen les tradicionals. Els treballadors intel·lectuals, generalment, guanyen salaris més alts que els manuals; però estan greument exposats a l'atur forçós, la subutilització de les seves capacitats o la desqualificació degut al desequilibri entre la gran oferta de força de treball i l'escassetat de sortides (el report Matut

(3) S. Carrillo, *La lucha por el socialismo hoy*, Paris (Ebro), 1969; p. 16.

exposa ben clarament aquest problema pel cas dels enginyers al nostre país). La competència en el mercat de treball no deixa de comprimir els seus salaris a mida que augmenta l'afluència als estudis superiors. Al costat d'això, les missions de comanament tècnic, de planificació, de supervisió a les quals els destina la seva qualificació professional, els fa particularment sensibles al caràcter *irracional* i *asocial* de les decisions de les empreses capitalistes i sovint també de les administracions, que no es basen en criteris de racionalitat social sinó en l'interès lucratiu del capital privat.

Tots els observadors han assenyalat que les reivindicacions de diferents categories de treballadors intel·lectuals es centren sovint més en qüestions de caràcter *qualitatiu* —és a dir, relatives al control de la gestió i a la participació en les decisions— que no quantitatiu.

Els treballadors intel·lectuals, que abans feien bloc amb la burgesia, es troben cada vegada més separats dels centres de decisió; l'exercici independent de la professió és mediatitzat i desvirtuat de les seves finalitats socials per un poder cada vegada més allunyat i aliè. La professió xoca amb el sistema.

Així doncs, es van establir les condicions *objectives* per la convergència dels treballadors intel·lectuals amb els manuals en la lluita per una nova societat de democràcia econòmica i social, el socialisme, únic règim que pot superar les condicions d'exploació, d'inseguretat i de dependència que tots ells pateixen.

Però, i les condicions *subjectives*? Són conscients els intel·lectuals i professionals de les condicions alienants en què es troben? I en la mida que en siguin conscients, té una significació socialista la seva presa de consciència?

UNA EXPERIENCIA : LA CRISI FRANCESA DE LA PRIMAVERA DE 1968

Entre moltes altres coses, Marx ens ha ensenyat amb l'exemple dels seus escrits històrics la fecunditat de l'estudi de les crisis revolucionàries per a comprendre els fets socials. Durant les crisis revolucionàries es posen de manifest amb claredat les línies de força socials que, en períodes de calma, són invisibles. En èpoques de trasbalsament, les classes en lluita passen al primer pla de l'escenari històric, i revelen els seus impulsos més essencials que les relacions socials imperants solen ocultar. Per aquesta raó és important d'examinar el que va passar amb els treballadors intel·lectuals durant la crisi revolucionària de maig-juny de 1968 a França, sobre tot si es té en compte que es tracta de la primera gran experiència en la qual una part important d'aquestes capes va actuar de protagonista.

Ha corregut molta tinta sobre els esdeveniments de maig-juny, però relativament poca sobre el paper dels intel·lectuals. L'atenció dels comentaristes s'ha centrat en gran part en el paper dels estudiants pel fet que, dintre les forces de la cultura, aquests van tenir l'actuació més clara, massiva i decidida. Ara bé, és impossible de comprendre el paper dels estudiants si no es té una idea global correcta dels canvis que les forces productives van imposar a les condicions de treball dels graduats universitaris i que els estudiants viuen prefiguradament no sols pensant en el problema de les seves sortides professionals, sinó a través de mediacions culturals i polítiques de gran complexitat.

El canvi *qualitatiu* que s'està produint en la situació social de les forces de la cultura és un fenomen recent, i la seva presa de consciència polític-social encara més. Per això sembla lògic que les primeres manifestacions d'aquesta presa de consciència s'hagin produït entre els estudiants. Resumint els trets que estan provocant aquest canvi *qualitatiu*, pot dir-se que la nova situació es caracteritza per :

1) La massificació dels ensenyaments secundari i superior i, per tant, l'augment del nombre de treballadors altament qualificats, paral·lel al creixement de la demanda de personal d'aquest tipus degut als progressos de les forces productives i a la complexitat creixent de les organitzacions socials.

2) Crisi de l'organització liberal de les professions i socialització d'aquestes, la qual cosa suposa molt sovint una assalariació dels treballadors intel·lectuals.

3) Distanciament cada vegada més gran entre una gran massa de professionals i els centres de propietat i de poder a les empreses i administracions.

A més d'aquestes raons estructurals, hi ha diverses raons conjunturals i ideològiques que expliquen l'aparició del moviment estudiant. D'una banda, la massificació de l'ensenyament superior és un fenomen recent, i ha facilitat l'aparició de conflictes lligats a la inadaptació dels vells motllos de la institució universitària a l'aflux d'estudiants. D'altra banda, l'agudització de la crisi de l'imperialisme, manifestada en particular a través de la guerra del Vietnam i dels nous impulsos de la lluita de classes als països més desenvolupats, ha fet trontollar els valors i els principis ideològics de la societat capitalista i han contribuït a fer veure clarament la barbàrie destructiva i inhumana que hi ha per sota de la « civilització occidental ». Cal recordar que la solidaritat amb el Vietnam i altres pobles oprimits del món subdesenvolupat ha estat un dels temes d'agitació i de mobilització que han estimulat la revolta estudiant pertot arreu, i que l'internacionalisme marca fortament les noves generacions (« Som tots jueus alemanys », cridaven 10.000 manifestants el 22 de maig pels carrers de París). L'edat és un factor que juga igualment a favor de la revolta entre els estudiants, per raons òbvies : en aquesta etapa provisional que és la vida de l'estudiant, el rebuig del món dels adults pot convertir-se fàcilment en revolta contra el sistema respecte al qual encara es pot conservar una certa independència. No es pot oblidar l'element generacional : la joventut d'avui no ha viscut directament la guerra (ni a Espanya ni als països que van participar a la segona guerra mundial) i ha crescut en un ambient en el qual el nivell de necessitats és molt superior al que havien conegut els seus pares ; per tant és menys sensible a l'augment del nivell de consum de la guerra ençà. Els estudiants, procedents en la majoria dels casos de famílies burgeses o petit-burgeses, viuen a més la crisi dels valors burgesos com una crisi dels lligams familiars, lligams que són la representació immediatament viscuda d'aquests valors. La ruptura amb aquest món de valors és sovint, primer de tot, una ruptura amb el medi familiar i amb el tipus de relacions personals, econòmiques i sexuals que aquest perpetua. Per això el moviment estudiant i intel·lectual expressa també intensament la reivindicació d'una « vida nova » (« alliberament de tots els aspectes de la vida » diu una inscripció en un carrer del Barri Llatí de París). Els estudiants, d'altra banda, no estan integrats a la producció ni al treball en general, però la seva situació futura determina en certa manera la seva consciència social. D'una manera o d'altra saben quines seran les sortides professionals que els esperen, coneixen les noves condicions de treball, són conscients de les incerteses del futur professional : treball assalariat, perill d'atur, precarietat, limitacions a la seva iniciativa. La joventut estudiant d'avui no és la « joventut daurada » d'abans de la guerra, que esperava la fi de la carrera per passar a dirigir l'empresa paterna o exercir una digna professió liberal que la col·locaria al lloc més alt de la jerarquia social.

No és aquest el lloc per referir la prou coneguda mobilització dels estudiants al maig francès. Ni per discutir el problema tàctic de si van constituir un « detonador » o van jugar un altre paper. El que interessa aquí és veure com el moviment va estar des del primer moment dirigit per l'extrema esquerra, com va buscar des del primer moment la unió amb el moviment obrer, com els seus distintius eren les banderes roges i negres i el seu himne

la Internacional. Evidentment, aquest aspecte obeeix en gran part a raons nacionals : França és un país amb un moviment comunista fort, amb tradicions culturals socialistes i marxistes importants ; però això sol no seria suficient per explicar el pes indiscutible dirigent de l'esquerra, que només es comprén en funció de tots els factors anteriorment esmentats.

Arrossegats pels estudiants (de les universitats i dels col·legis secundaris), els ensenyants es veien inesperadament obligats a replantejar-se la significació del seu treball professional. Als centres d'ensenyament s'obria un debat de gran abast entorn dels problemes de la creació i la transmissió de la cultura, neixia un esperit de vigorosa denúncia del paper de l'ensenyament com a instrument de l'oligarquia dominant per imposar els seus valors morals, culturals i polítics, per fer dels futurs ciutadans i treballadors peces integrades i conformistes del sistema. Un full del Moviment 22 de Març (4-5-68) expressa radicalment aquesta presa de consciència : « Lluitem perquè ens neguem a esdevenir : uns professors al servei de la selecció en l'ensenyament, que recau en perjudici dels fills de la classe obrera ; uns sociòlegs fabricants de slogans per les campanyes electorals governamentals ; uns psicòlegs encarregats de fer " funcionar " els " equips " de treballadors " segons els millors interessos dels patrons " ; uns científics la recerca dels quals serà utilitzada segons els interessos exclusius de l'economia de profit. Refusem aquest futur de " gossos guardians ". » (4).

Però el moviment d'impugnació no va quedar reduït entre les parets de les escoles. « El moviment d'impugnació de l'ordre existent va manifestar-se, amb més o menys força, en gairebé tots els sectors de la vida i del treball intel·lectuals, sovint amb formes i continguts tan avançats com a les fàbriques i a les escoles : de la vaga de l'O.R.T.F. fins a la lluita dels investigadors científics, des dels " estats generals del cinema " fins als debats dels homes de teatre, des dels escriptors fins als professors, des dels ministeris fins als diaris, des de les ordres professionals fins a les altes escoles, els " cervells de la nació " van començar a interrogar-se sobre el sentit del seu treball, sobre la racionalitat de l'ordre social, sobre el " què fer ? " polític. Mai, si més no des de l'època de la Resistència, cap moviment revolucionari no havia tingut de la seva banda una part tan gran de la *intelligentsia* i mai, sobre tot, el poder establert no s'havia vist tan aïllat ideològicament. » (5). Els artistes es plantejaven el problema del destí de l'art en la societat i es lliuraven a reflexions i experiències per a trobar nous vehicles d'expressió estètica. Els periodistes de la premsa, ràdio i televisió, sensibles a la profunda expressió popular d'un desig de canvi, es posaven al servei del moviment, denunciaven el paper instrumental que el poder fa jugar als mitjans d'informació i lliuraven una de les batalles més prolongades i significatives : la de l'objectivitat de la informació. Al Ministeri de l'Equipament, els serveis d'urbanisme i d'ordenació territorial, reunits en assemblea, denunciaven l'urbanisme « totalment lliurat a les potències financeres privades amb l'acord i el suport del Poder » (6). Als centres d'investigació científica, els investigadors reclamaven el control de la gestió i la possibilitat de participar en la definició de la política d'investigació ; al centre de Saclay del Comissariat per l'Energia Atòmica, que ocupa 5.000 persones, de les quals 20 % són quadres i 45 % tècnics, establien en un clima de politització inesperada,

(4) **Partisans**, n° 42, maig-juny 1968 ; p. 11.

(5) Lucio Magri, « Réflexions sur les événements de Mai », **Les Temps Modernes**, n° 279, oct. 1969 ; p. 455.

(6) Text votat com a base de treball per l'Assemblea general dels vaguesistes del S.T.C.A.U. del Ministeri de l'Equipament (és a dir, per 3/4 dels membres del servei). No publicat.

tota una estructura de consells de treballadors que passaven a controlar i dirigir totes les activitats del centre (7).

Als centres pròpiament productius, la majoria dels quadres i tècnics segueien el moviment obrer, superant un immobilisme i un apoliticisme proverbials. A les indústries de punta (química, electrònica, etc.), on els tècnics són una forta proporció —de vegades els 2/3 del personal—, el moviment de vagues i ocupacions s'estenia amb una gran facilitat i empena.

LA CONTRADICCIO DE LES CONTRADICCIONS DELS PROFESSIONALS

La professió xoca amb el sistema, s'ha dit més amunt. Efectivament, pels treballadors de la cultura que es mobilitzaren al maig, el seu moviment no era un pur reflex anti-repressiu, ni una pura solidaritat moral. En el curs d'aquelles jornades intenses sortien a la superfície insatisfaccions arrossegades molt de temps que responien a unes situacions conflictives. La seva arrel és comuna: la impossibilitat d'exercir la funció professional d'una manera autònoma, creadora i al servei de la majoria en el marc del capitalisme; la subordinació a uns interessos minoritaris, irracionals (del punt de vista social) i sovint destructius.

De totes maneres, seria exagerat de veure en les mobilitzacions del maig francès l'expressió d'una lluita conscient i conseqüent contra el sistema capitalista per part de la gran massa de les forces de la cultura. Malgrat el pes indiscutible de l'esquerra en la seva direcció, el moviment d'aquestes capes va manca de maduresa i va manifestar moltes vacil·lacions ideològiques. Però això té una importància només relativa: és natural que un moviment social nou no sorgeixi de sobte amb una consciència clara de si mateix, armat de cap a peus, com Minerva del cap de Júpiter.

El que és realment important és la radical ambigüitat de les forces de la cultura com a tals, en funció del lloc que ocupen en la societat. Ja ha estat dit que es tracta d'un grup molt heterogeni. Les seves funcions econòmico-socials comprenen una gamma molt ampla: algunes són funcions directament productives; d'altres són serveis « improductius » però indispensables en qualsevol societat moderna, sigui capitalista o socialista; d'altres són funcions més marcadament parasitàries o lligades al comanament, control i manteniment de les jerarquies, producte de la irracionalitat i antidemocràticisme del sistema. Referint-se al maig francès, Lucio Magri crida l'atenció sobre el fet següent: « Entre els ensenyants, la participació més important va registrar-se a les facultats tècnico-científiques i no a les de ciències humanes; entre els quadres de les empreses, al costat d'una posició molt combativa dels tècnics de la producció i del personal dels laboratoris, es va manifestar una posició neutral i sovint hostil de part dels enginyers i dels tècnics responsables de l'organització i de la vigilància. En tots dos casos, doncs, la línia de demarcació no va seguir el nivell de les qualificacions o dels ingressos, sinó el de la funció productiva i del rol professional. » (8). És lògic que els detentadors més directes de les funcions jeràrquiques i burocràtiques, és a dir, de les funcions repressives lligades a l'essència autoritària i antidemocràtica del capitalisme, se sentin més integrats dins del marc dels seus valors ideològics i polítics.

Fins i tot fent abstracció d'aquestes diferències internes al si de les pròpies forces de la cultura, la posició d'aquestes en el conjunt de la societat és ambivalent. D'una banda, el desenvolupament del capitalisme —com s'ha intentat de fer veure més amunt— aprofundeix la seva contradicció amb el sistema. D'altra banda, el seu privilegi relatiu del punt de vista dels ingressos,

(7) Cf. *Des soviets à Saclay ?*, Paris (Maspéro), 1968.

(8) Lucio Magri, art. cit., p. 458.

de la cultura, etc., en comparació amb la resta d'assalariats, i els seus lligams encara vius amb el món burgès del qual procedeixen, són factors que dificulten la seva convergència amb la lluita anticapitalista de la classe obrera, accentuats pel fet que la seva qualificació professional els destina a llocs de comanament « tècnic » i per l'« esperit de cos » que els fa tancar-se dins del seu món corporatiu; en part té raó Ugo Farinelli quan diu que avui el « professionalisme » (per dir-ho breument, l'esperit de defensa de la professió) té la funció « d'obstaculitzar el reconeixement de la seva proletarització i, per tant, la identificació dels seus interessos amb els de la classe obrera » (9); però s'equivoca en relegar al passat la contradicció entre professió i capitalisme, que segueix vigent. El que és característic de la situació actual és precisament l'ambivalència del professionalisme, factor alhora d'integració i de rebel·lia.

Aquesta ambivalència és, al meu entendre, una de les principals arrels de la posició no autònoma de les capes professionals i intel·lectuals en la lluita revolucionària, i, per tant, del *paper d'avantguarda* que segueix tenint la *classe obrera*. Les forces de la cultura són el camp de batalla de la lluita per l'hegemonia que es lliura entre els dos principals contradictors: la burgesia monopolista i la classe obrera (10).

La burgesia monopolista té dos principals instruments ideològics en aquesta lluita. Primerament, el professionalisme o corporativisme, en la mida que afalaga l'esperit de cos i « obstaculitza el reconeixement de la seva proletarització ». En segon lloc, el tecnocratism, que es basa en la separació del tècnic o el científic i el polític: el segon pren les decisions, marca els camins; els primers en determinen l'execució. El tecnocratism és la consagració ideològica de l'alienació classista entre els fins i els mitjans, entre la gestió i l'execució.

Enfront d'això, el partit obrer i les forces revolucionàries oposen la defensa de la professió però no sobre bases corporativistes, sinó posant de manifest la funció instrumental i subordinada que el capitalisme fa jugar als professionals i portant a la convicció que la única sortida és la sortida socialista, *única que pot situar el treballador intel·lectual en una funció autènticament racional-social, al servei del poble i no d'interessos minoritaris, al servei de fins constructius i conscients i no de fins irracionals i destructius*.

(9) Ugo Farinelli, « Contro la professione », *Il Manifesto*, febrer 1970; p. 35.

(10) El pànic a la « integració » al sistema que manifesta una part de l'esquerra intel·lectual i estudiant té doncs un fonament real i expressa intensament la vivència angixada de la capacitat corruptora de la maquinària econòmica, política i cultural del capitalisme. Però aquesta angixa pot ser en gran part una traducció psicològica de l'ambigüitat social d'aquestes capes, que senten instintivament que elles soles no tenen força per a enderrocar el sistema. A més a més, aquest sentiment d'impotència és fomentat per la **desorientació teòrica** respecte a les condicions del treball intel·lectual sota el capitalisme monopolista d'Estat. La major part de l'extremisme universitari ignora aquestes condicions i es refugia en un dogmatisme que permet una doble escapatòria: d'una banda, oculta i « supera » el sentiment d'impotència sota una capa d'intransigència doctrinària; d'altra banda, en repetir els clítxes del passat sobre les capes mitges tradicionals (inestables, insegures, indisciplinades, etc.) opera una mena de **catharsis** a través de la qual l'intel·lectual o estudiant extremista expressa el seu menyspreu per si mateix i la seva desconfiança en si mateix, i, tot expressant-se, s'allibera mentalment. Una anàlisi com la que es fa aquí de les forces de la cultura, en canvi, permet de veure com no sols hi ha condicions objectives per a la integració, sinó que hi ha també condicions reals per al conflicte entre els treballadors intel·lectuals com a capa (amb les reserves fetes) i el sistema, i per tant per a la seva **mobilització massiva i no episòdica** de cara a la revolució. Sobre aquesta base resulta possible d'enfrontar-se amb els perills (reals) d'integració no amb l'actitud defensiva, derrotada i pessimista de l'extremisme, sinó amb una actitud ofensiva i confiada.

LES FORCES DE LA CULTURA, EL FRONT REVOLUCIONARI I EL PARTIT OBRER

Quina pot ser l'aportació de les forces de la cultura al front revolucionari socialista? En primer lloc, i deixant de banda el seu aport quantitatiu, posar la seva cultura superior al servei de la lluita. La formació del moviment obrer socialista al segle passat fou possible per l'aportació teòrica d'alguns intel·lectuals burgesos que, posant a contribució el seu bagatge cultural, varen establir les bases teòriques del socialisme modern. Actualment el fenomen no es limita a algunes personalitats aïllades: la intel·lectualitat passa massivament al camp del socialisme. Es natural esperar que les possibilitats de promoció teòrica del moviment revolucionari en surtin eixamplades. En segon lloc, la intel·lectualitat representa un sector clau per la conquesta de l'hegemonia ideològica sobre la societat en el seu conjunt, i per tant la seva radicalització massiva cap a l'esquerra implica possibilitat de difusió molt més gran entre totes les capes de la societat dels valors proletaris i socialistes. La secular divisió del treball ha donat als detentadors de la cultura un paper privilegiat, en la mida que una certa racionalitat —sigui en favor d'una classe o d'una altra— regeix la pràctica social. D'aquí el prestigi, sovint indiscriminat i confusament interclassista, de què gaudeixen « els intel·lectuals ». A més a més, els intel·lectuals ocupen els llocs claus des dels quals es crea i es difon la cultura i la informació. Gràcies a aquests fets, els sectors progressistes de les forces de la cultura poden trencar amb una certa facilitat gràcies a la seva lluita « la " calma chicha ", el conformisme, la satisfacció beata del funcionari que es creu a dalt de tot de la societat pel fet d'ésser un dels cargols del sistema; sacsegen la tranquil·litat del burgès petit i mitjà i li fan prendre consciència que aquesta societat no és inamovible. Pentren en els engranatges tècnics de l'Estat capitalista, a la magistratura, al mateix exèrcit i a les forces de l'ordre públic. Enceten el conformisme dels sectors intel·lectuals tradicionals, ja *instal·lats*. Els estudiants i els intel·lectuals trenquen la influència de la política i de la ideologia burgesa des de l'interior mateix de les capes socials que n'eren el suport. Fent això, completen l'acció de la classe obrera, en el front de la lluita de classes, amb una acció d'encerclament que tendeix a aïllar els sostenidors de la societat capitalista, a reduir fonamentalment la seva influència i el seu poder, i ajuden a fer rebentar aquesta societat des de dintre i des de fora » (11).

En tercer lloc, « crea la possibilitat d'una transició revolucionària més fàcil, amb menys resistències, i de la construcció de la nova societat amb el concurs actiu dels quadres tècnics i científics qualificats, sense el trastorn al qual obliga la improvisació forçada de nous tècnics que han de començar adquirint amb l'experiència (...) els coneixements que els mancaven. La intel·lectualitat, que les revolucions anteriors han hagut de crear a través d'anys de treball i d'esforços per realitzar la seva obra constructiva, pot participar des de les primeres hores a les pròximes revolucions » (12).

Quins són els problemes que es presenten per la constitució de l'aliança entre les forces del treball i les de la cultura? El principal és la capacitat encara gran d'integració que té la burgesia sobre aquestes últimes. Aquesta capacitat d'integració s'arrela en la jerarquia dels ingressos, en la capacitat de corrupció dels diners; el nivell de vida distància els intel·lectuals dels obrers; subsisteixen encara molts lligams familiars, culturals, de mentalitat, amb la burgesia. El monopoli per part de la burgesia monopolista i del seu Estat dels mitjans de treball professional són també un instrument de pressió sobre els intel·lectuals, que en principi desitgen desenrotllar les seves capacitats professionals i es veuen sotmesos al « *chantage* » polític-ideològic dels qui posseeixen les condicions del seu treball.

(11) S. Carillo, *ob. cit.*, p. 30.

(12) *Ibid.*, pàgs. 23-24.

Un altre obstacle a la constitució de l'aliança és la diferència de modes de vida i de mentalitat entre uns i altres sectors, i les desconfiances i incomprensions que generen. Aquestes diferències es manifesten fins i tot entre les avantguardes polititzades. Les forces de la cultura arriben al socialisme amb una càrrega emocional i ideològica pròpia de les seves classes d'origen, caracteritzada per la inestabilitat, la impaciència, la incomprensió dels factors organitzatius i polítics, la subestimació de la disciplina i de la tenacitat revolucionàries, la tendència a un cert idealisme segons el qual els problemes es creuen resolts quan s'en té la solució teòrica. La classe obrera, de la seva banda, allà on està enquadrada per sindicats i partits socialdemòcrates (o per organitzacions encara més dominades per la ideologia burgesa, com als Estats Units), és incapaç d'exercir una influència de cara a constituir un front revolucionari amb aquestes capes. Als països on la classe obrera té fortes tradicions revolucionàries i està en gran part sota la influència de partits comunistes, els problemes són d'un altre tipus. En aquests casos, tot depèn de la capacitat del partit per influir al si mateix d'aquestes capes, de comprendre la seva problemàtica i d'integrar en un corrent unitari tot el que hi ha d'autèntic impuls anticapitalista.

A *La lucha por el socialismo hoy*, Santiago Carrillo posa en guarda sobre el perill de confondre els prejudicis anticomunistes freqüents en aquestes capes amb l'« anticomunisme orgànic » de la burgesia. Els comunistes, diu, hem d'assimilar els nous fenòmens i realitzar la unió amb les noves forces. Sense afalagar-les ni tractar-les amb paternalisme, hem d'intentar donar respostes convincentes a les qüestions que plantegen (13), tant des del seu interior —doncs els comunistes també en formen part— com des de l'exterior. És particularment important que els partits comunistes abandonin l'auto-suficiència dogmàtica i compreguin que molts dels problemes plantejats (que s'expressen en la difusió de corrents comunistes dissidents) no són pura expressió ideològica, sinó que responen a la crisi que travessa el conjunt del moviment comunista internacional. Tota la problemàtica de la construcció del socialisme als països on ha triomfat la revolució, de la natura de les actuals contradiccions de l'imperialisme, de les vies revolucionàries als països endarrerits i avançats, etc., es situen al cor del debat i és indispensable que les forces revolucionàries arribin a progressar pel camí del diàleg franc i obert. Això facilitaria les convergències pràctiques a la lluita i establiria les bases teòriques de l'aliança. La interrelació entre els aspectes polèmics sobre el socialisme i les exigències pràctiques es veu clarament, per exemple, en el fet que *la pròpia experiència de molts intel·lectuals enfront del caràcter opressiu de l'autoritarisme i el burocratisme de la societat capitalista* els fa rebutjar les formes polítiques autoritàries i burocràtiques vigents als països socialistes.

L'herència intel·lectual i ideològica de la burgesia es fa potser més patent entre els estudiants. En la societat capitalista l'estudiant viu durant uns quants anys deslligat de tot treball productiu o útil; sovint no està lligat a una disciplina de treball i viu, per tant, en una situació relativament artificial i desarrelada, que fomenta la indisciplina, la inestabilitat i les tendències especulatives i idealistes. La condició de l'estudiant el col·loca en un àmbit de llibertat personal fictícia de significació ambivalent, doncs si de vegades afavoreix la revolta, d'altres vegades afavoreix l'assimilació de les manifestacions de degradació moral i ideològica que engendra el capitalisme en putrefacció de la nostra època. (La crítica de la « condició estudiant » sota el capitalisme és paral·lela a la crítica de la « condició proletària »). El comunisme no idealitza la una ni l'altra, ni en general cap dels models humans empobrits que les societats de classes engendren i han engendrat, sinó

(13) *Ibid.*, p. 25.

que les vol *abolir* totes per crear un home nou que combini harmònicament el treball i l'oci creador, l'activitat física i la intel·lectual, la disciplina comunitària lliurement consentida i l'autodeterminació personal.)

Però no n'hi ha prou amb aprofundiments sociològics sobre la condició dels estudiants i els intel·lectuals, perquè també estan en joc altres qüestions que afecten tant a aquestes capes com a la mateixa classe obrera. En la lluita pel socialisme, sobre tot als països capitalistes més avançats, moltes coses estan per repensar. Cal que dintre i fora del partit obrer, i entre les organitzacions i els corrents que es reclamen del socialisme, s'estableixin intercanvis lliures i fèrtils. Això facilitarà no sols l'aliança de les forces del treball i la cultura, sinó el progrés general cap a la revolució.

El paper del partit obrer en relació amb les forces de la cultura no es limita a facilitar *des de fora* la convergència amb la classe obrera. Cal també que *des de dintre* el partit crei les condicions teòriques i pràctiques de la seva incorporació a la lluita revolucionària. La missió específica del partit en el pla teòric consisteix en la *crítica anticorporativista i antitecnocràtica de les professions* i en la difusió de la perspectiva socialista, única que pot situar l'intel·lectual en una funció autènticament social i racional, al servei de fins conscients i propis de la majoria del poble i no de fins minoritaris, irracionals i destructius. En el pla pràctic, consisteix en la defensa de la professió dintre de la perspectiva esmentada, i per tant en l'organització de masses dels professionals i en la defensa de les seves reivindicacions, a partir de les més elementals.

LA SITUACIO AVUI AL NOSTRE PAIS

Les reflexions fetes fins ara es situen a un cert nivell de generalitat que les faci vàlides per qualsevol país capitalista desenvolupat. A Catalunya i a Espanya en general, la immaduresa relativa del capitalisme fa que molts dels fenòmens assenyalats es presentin només de forma germinal. Però no per això pot infravalorar-se la qüestió; al contrari, la seva comprensió correcta pot facilitar la constitució de l'aliança de les forces del treball i de la cultura precisament perquè la teoria justa incideix oportunament sobre la jove intel·lectualitat i dificulta la penetració de les idees tecnocràtiques i burgeses en general.

A Espanya la llarga tradició de lluita universitària ha polititzat moltes generacions de joves intel·lectuals. La dictadura franquista ha fet néixer una repulsa molt generalitzada que ha pres forma política en el marc mundial de la crisi dels valors burgesos, i que ha donat lloc a un predomini indiscutible dels corrents marxistes-leninistes, malgrat les dificultats derivades de la manca de llibertats.

L'experiència de lluita en els sectors professionals posa de manifest una clara diferència entre les generacions més joves, que han passat per una universitat altament polititzada i que comencen a viure els primers símptomes de proletarització, i les més grans, molt marcades encara per la concepció individualista i liberal de la professió (fins i tot entre gent políticament d'esquerra). La força del futur són les noves generacions, no sols per l'edat, sinó per les noves condicions de treball: és sobre elles que les forces revolucionàries han d'exercir la seva principal influència. No es pot oblidar que també els professionals de més edat entren en part en contradicció amb el sistema, sobre tot a Espanya, on el règim dictatorial engendra conflictes addicionals derivats del raquitisme del capitalisme espanyol i del sistema polític. Però només l'existència d'un nucli progressista guiat per una perspectiva revolucionària socialista pot garantir a curt terme la mobilització màxima de totes les energies intel·lectuals, joves i velles, i a llarg terme la constitució de l'aliança de les forces del treball i la cultura de cara a la revolució social.

En el 50 Aniversari del Partit Comunista d'Espanya UN PARTIT AUTENTICAMENT REVOLUCIONARI

El 15 d'abril del 1920 era creat a Madrid el Partit Comunista d'Espanya, que celebra els seus cinquanta anys en aquest 1970. L'heroica història del P.C.E. es fon des de la seva naixença amb la de la classe obrera del nostre país. Nascut al caliu de la Revolució d'Octubre, de les idees de Lenin, el Partit Comunista d'Espanya afirma des del primer instant el seu caràcter de classe, de força política independent, autènticament nacional i revolucionària, conseqüentment internacionalista.

Fidel als seus deures envers el proletariat i el poble, el P.C.E. s'ha esforçat des de la primera hora per elaborar les tasques de la revolució democràtica pendent al nostre país, per defensar sempre les aspiracions econòmiques, socials i polítiques dels obrers i camperols, de la intel·lectualitat progressista, de les amples masses. El P.C.E. ha estat el més conseqüent lluitador pels interessos immediats i finals del proletariat, per la reforma agrària, per l'autodeterminació de Catalunya, Euskadi i Galícia. La condició leninista del P.C.E. s'expressa conseqüentment en la defensa de la unitat de la classe obrera, de l'aliança amb els camperols, estudiants i intel·lectuals, de l'aliança amb totes les forces democràtiques i revolucionàries. S'expressa també en la seva fidelitat a l'internacionalisme proletari, pràctica constant del P.C.E. des que va combatre amb tota tenacitat en defensa de la revolució soviètica, amenaçada pels imperialistes de tot el món, i que continuà després en la solidaritat amb el poble del Marroc martiritzat pels colonialistes espanyols; en la defensa de Thaelman, Prestes i de les víctimes de la repressió feixista, fins a les Brigades Internacionals durant la nostra guerra, etc.; mantenint sempre viva aquesta actitud fins als nostres dies en què aixeca la bandera de la lluita decidida en solidaritat amb els pobles del Vietnam, Laos i Cambòdia, en defensa dels pobles àrabs i del poble saharauí, en contra de l'impe-

rialisme ianqui i del raquític i perillós imperialisme franquista.

Dels cinquanta anys d'existència del Partit Comunista d'Espanya, n'han transcorregut quaranta-cinc en la més dura clandestinitat, molt particularment durant els trenta anys de dictadura franquista. L'autoritat, influència i prestigi del P.C.E., la rica experiència que ha acumulat en aquest dramàtic mig segle de lluites ininterrompudes, són el resultat de la participació decidida dels comunistes espanyols en el combat contra la monarquia borbònica i la dictadura primoriverista, de la seva actitud conseqüentment democràtica i revolucionària en l'agitada època de la II República, durant la qual es van desenrotllar grans lluites de masses i una intensa activitat política de múltiples significats; i, molt particularment, de la rellevant participació dels comunistes en tota mena d'activitats durant els trenta-dos mesos de guerra nacional-revolucionària.

En aquesta primera batalla mundial contra el feixisme que fou lliurada en el nostre país, els comunistes van jugar un paper d'avantguarda als fronts de guerra, en l'organització de l'Exèrcit Popular, en la vida política, tant al Govern com a les organitzacions de masses, en el manteniment i desenrotllament de la unitat en el Front Popular, en el treball de la indústria de guerra, en l'educació popular, en la realització de les profundes transformacions estructurals dutes a terme a la indústria i a l'agricultura, que anaven configurant la democràcia espanyola com una democràcia popular, revolucionària, que la violència feixista i la complicitat dels estats capitalistes, anomenats democràtics, van frustrar.

Per a Catalunya, per a la seva classe obrera, un dels esdeveniments principals d'aquest període fou la creació del Partit Socialista Unificat de Catalunya tot just iniciada la guerra. El paper jugat pel Partit Comunista d'Espanya, pels seus més prestigiosos dirigents, com José

Díaz i Dolores Ibárruri, en la creació del Partit Socialista Unificat de Catalunya i en l'adopció d'una més justa política del Govern espanyol envers les institucions del poble català, va ser decisiu. Aquest és, sens dubte, un altre mèrit indiscutible del P.C.E.

Si la dura i difícil prova de la guerra nacional-revolucionària va posar en relleu el tremp i l'educació leninista del P.C.E., potser aquestes qualitats hagin estat provades encara més plenament en el període que seguí a la derrota transitoria de les forces democràtiques i revolucionàries el 1939.

Enfront de la més brutal violència feixista desfermada contra el poble i en particular contra els comunistes, aquests, davant dels escamots d'execució i les bàrbares tortures, des de les presons, a la clandestinitat i a les guerrilles, a l'exili, mantenen la seva fidelitat a la classe obrera i al poble, i aixequen, amb la seva lluita diària, amb el seu esperit revolucionari inabatable, la bandera de l'esperança, la confiança en un demà de llibertat.

Milers de comunistes espanyols van participar en la lluita contra el feixisme durant la II Guerra mundial, com a combatents d'avantguarda en nombrosos països, als camps d'extermini nazis, a les files de l'Exèrcit Roig, a les guerrilles antifeixistes. Comunistes espanyols exiliats han participat en el treball polític i en la lluita revolucionària a diferents països, des de la U.R.S.S. a Cuba, des de Xina a Txecoslovàquia, des de França a Mèxic, tant en països capitalistes com socialistes.

Al llarg d'aquesta dilatada i gegantina lluita, d'aquesta gran experiència col·lectiva, els comunistes espanyols han conquistat el respecte, l'admiració i solidaritat del seu poble, de les forces democràtiques i dels revolucionaris de tot el món. Molts milers de comunistes espanyols han donat les seves vides a la causa revolucionària; molts han passat llargs anys a les presons o bé han mort en elles; molts han mantingut el combat durant tots aquests anys sense desanimar.

En les terribles condicions d'existència del poble espanyol durant aquests trenta anys de franquisme, els obrers, els pagesos, les masses en general, han vist els comunistes compartir amb ells les seves misèries i sofriments, han estat testimonis de la seva dignitat revolucionària, de l'acarnissament bestial amb què la dictadura franquista perseguia arreu

el P.C.E., pretenent vanament destruir-lo i impedir la seva fusió amb els obrers, amb el poble; que pogués organitzar-los i dirigir-los en el combat per la llibertat.

Un dels aspectes més positius del treball del Partit Comunista d'Espanya durant aquestes tres dècades de dictadura ha estat sens dubte —juntament amb l'extraordinari esforç de lluita—, la capacitat mostrada per elaborar en tan difícils circumstàncies una justa política que permetés de superar el terror imposat per la violència feixista, afavorir la recomposició de les forces democràtiques i revolucionàries, de les forces populars, unir-les i dur-les al combat pels seus drets i llibertats contra el poder de l'oligarquia financera i terratinent i els seus valedors imperialistes nazis i ianquis.

Un dels trets característics del P.C.E. com a partit leninista és la seva política d'aliances. Ja abans de la guerra civil i durant aquesta, els comunistes espanyols foren els més fervents impulsors de la unitat obrera i camperola, de la unitat democràtica més ampla. Així, el Partit Comunista d'Espanya fou el més conseqüent artífex i defensor del Front Popular i, a les fases finals de la guerra civil, ell fou qui va plantejar la política d'Unitat Nacional per tractar d'impedir el triomf del feixisme a Espanya.

Després de la implantació de la dictadura franquista, acabada una batalla que ocasionà més de mig milió de morts i que va perllongar-se en la immediata post-guerra amb l'assassinat, empresonament i exili d'altres tants espanyols, entre els quals es trobaven la majoria dels dirigents obrers i camperols, dels intel·lectuals revolucionaris, el P.C.E. desenrotllà la seva política d'unió nacional, de lluita armada i de masses per tal d'impedir que Espanya fos arrossegada a la Segona Guerra mundial al costat de l'Alemanya de Hitler i de la Itàlia de Mussolini, amb els quals Franco estava compromès.

El 1948, quan els imperialistes anglesos i nord-americans es mostren decidits mantenidors de la dictadura franquista, i aquesta, amb el seu suport, es recupera parcialment del cop sofert amb la derrota de l'hitlerisme, el P.C.E. elabora una nova política a més llarg terme, de replegament en la lluita de guerrilles i de pas a la utilització de les formes legals de lluita, de manera particular dins els sindicats verticals, per tal d'aconseguir lligar-se amb les amples masses treballadores obligades a enquadrar-se a la C.N.S. i desentrotllar allí —segons l'orien-

tació leninista— la lluita dels treballadors pels seus drets. Aquesta justa política va permetre d'aconseguir amb poc temps un nou auge de les accions obres que s'expressà amb força visible en la vaga general de Barcelona del 1951.

Més tard, al 1954-55, avançant en el plantejament d'aquesta línia de masses, trencant amb les restes de concepcions sectàries que encara existien dins de les forces democràtiques i dins dels mateixos rengs del Partit, és elaborada i plantejada la política de Reconciliació Nacional, de profund contingut democràtic i revolucionari, d'isolament del règim franquista, d'entesa i unitat entre totes les forces populars. En liquidar les falses barreres entre vencedors i vençuts, mostrant que els «vençuts» eren els treballadors, els obrers i camperols, el poble d'una i altra banda de les trinxeres, i els vencedors els capitalistes i terratinents beneficiaris del règim de dictadura i els buròcrates feixistes al seu servei, el P.C.E. replantejà el problema polític al país en la perspectiva justa de la lluita de classes.

I en aquest període, alhora que continua en el seu esforç per reorganitzar i posar en peu de lluita les forces de la classe obrera, dels camperols i de tot el poble i dur-los al combat pels seus interessos immediats i per la llibertat —com a qüestió fonamental per acabar amb la dictadura i conquerir la democràcia—, s'esforça per enllaçar amb les noves generacions, per guanyar-les amb la política de Reconciliació Nacional per a aquest mateix combat. A les accions del 1956 no pocs dels fills dels vencedors lluiten ja junts als «vençuts», junt al poble, contra la dictadura.

El desenrotllament de la lluita de masses, les importants vagues i accions de masses els anys 1958, 1959 i 1962, la creixent participació dels estudiants i intel·lectuals en aquest combat, el seu suport a la classe obrera, creen una nova situació concreta en el nostre país, cosa que duu el P.C.E. a formular la noció d'Aliança de les forces del Treball i de la Cultura, integrada en la concepció estratègica de la conquesta de la democràcia antifeudal i antimonopolista en marxa cap al socialisme, nova formulació de la consigna leninista d'aliança obrera i camperola estesa ara als estudiants i intel·lectuals progressistes que passen a formar part de les forces motrius de la revolució espanyola. Els fets estan confirmant la justesa d'aquesta política revolucionària.

El Partit Comunista d'Espanya ha complert el seu 50 Aniversari en ple

auge de les lluites obreres i populars, d'un creixent combat per la llibertat i contra la dictadura, per la democràcia, en la marxa cap al socialisme. El P.C.E. arriba al seu 50 Aniversari rejuenit pel seu arrelament a les noves generacions, pels milers de nous militants ingressats en els seus rengles, malgrat la clandestinitat, durant la campanya leninista de reclutament en curs.

El P.C.E. arriba als seus 50 anys amb una maduresa política que li permet d'afrontar amb les seves pròpies forces i capacitats l'elaboració política del desenrotllament de la revolució espanyola a les condicions concretes del país per la conquesta del poder pel proletariat i els seus aliats a Espanya, per la instauració del socialisme i del comunisme. El P.C.E., fidel a l'internacionalisme proletari, ha mostrat, a més, trobar-se en condicions de fer una aportació valedora al moviment comunista internacional, de participar creadorament a l'examen de les qüestions plantejades a nivell del desenrotllament de la revolució mundial. El Partit Comunista d'Espanya és un partit leninista que, tenint en compte les experiències positives i negatives del camp socialista i del moviment revolucionari internacional, que tenint presents els seus propis encerts i errors com a Partit en aquests cinquanta anys de lluita, malda per ser l'avantguarda de la classe obrera, de les forces democràtiques i revolucionàries, de les forces del Treball i de la Cultura, i per elaborar l'estratègia i la tàctica revolucionaris al nostre país a l'objectiu revolucionari d'implantar el poder socialista a Espanya.

— 2 —

En la perspectiva del desenrotllament de la lluita per la llibertat, la democràcia i el socialisme al nostre país, el P.C.E. s'esforçarà per seguir jugant un paper responsable, dirigent, al cap de la classe obrera i dels seus aliats. Per tal de complir amb aquest greu deure revolucionari que com a partit leninista li correspon, el P.C.E. s'esforça ja des d'ara en prefigurar (sobre la base de l'anàlisi marxista-leninista de la situació concreta a Espanya, dels seus antecedents històrics i en el marc de la correlació de forces a escala mundial) l'esdevenidor democràtic i socialista. És indubtable que aquest projecte, aquesta perspectiva revolucionària, en correspondre exactament amb les possibilitats a realitzar, es convertirà en un factor subjectiu de poderosa incidència en el desenrotllament dels esdeveniments i serà expressió real del paper dirigent del Partit Comunista d'Espa-

nya, de la seva eficàcia en el compliment de la missió històrica que li correspon i que justifica la seva existència.

Ensenya Lenin que un greu error en el qual solen incórrer els revolucionaris és de mirar endarrera, el de prendre les revolucions del passat com a exemple a imitar, caient en un mimetisme que només pot fer mal, puix que cada moviment revolucionari es dona en unes circumstàncies concretes, nacionals i internacionals, que no poden ésser ignorades. Per això, el P.C.E., sense menystenir les ensenyances que contenen les revolucions hagudes en el món des de la revolució d'octubre, aprenent d'elles, tenint molt present en la seva anàlisi la correlació de forces a l'àrea internacional, es preocupa molt particularment per estudiar el propi procés revolucionari espanyol, el desenrotllament de les forces socials al nostre país, els nous elements i les formes de lluita que les masses posen en acció, per, sobre aquesta base històrico-social de la realitat espanyola, elaborar la tàctica i estratègia de la nostra ofensiva revolucionària, conquistar el poder per a la classe obrera i els seus aliats i realitzar la revolució socialista.

El P.C.E. considera que la crisi revolucionària als països occidentals, i molt particularment a Espanya, s'haurà de desenrotllar en formes i per canals molt diferents als que es presentaren a la Rússia tsarista, als països de democràcia popular alliberats per l'Exèrcit Roig de l'ocupació hitleriana durant la Segona Guerra mundial, i àdhuc del que s'ha esdevingut a Xina o a Cuba.

En aquests casos una situació catastròfica lligada a la guerra i a factors externs, un vertical ensorrament del poder constituït, el seu trencament violent, caracteritzen i condicionen el triomf revolucionari.

A Espanya no es tracta de plantejar-se la presa del poder amb l'arribada dels exèrcits soviètics o en raó d'un cataclisme extern. Es tracta de lluitar per trencar primer els frens dictatorials i amb això obrir un procés ininterromput, democràtic i revolucionari, pel qual la classe obrera, encapçalant l'Aliança de les forces del Treball i de la Cultura, imposi la democràcia antifeudal i antimonopolista com a règim de transició cap al socialisme.

En aquesta perspectiva de la lluita de classes a Espanya pren un gran relleu la circumstància, d'extraordinària significació històrica, que durant la guerra nacional revolucionària del 1936-39, l'Espanya republicana fou de fet, ja, una democràcia antifeudal i antioligàrquica,

un règim de transició cap al socialisme, una forma de dictadura popular i alhora obertament democràtica, en la qual van participar conjuntament amb els comunistes, republicans, sindicalistes, socialistes i cenetistes, catòlics progressistes, nacionalistes bascs i catalans i altres forces lliberals i democràtiques.

La concepció del pluralisme polític en la marxa cap al socialisme que defensa el P.C.E., i que constitueix una diferència essencial amb el sistema de partit únic en altres revolucions realitzades en diferents condicions, té la seva arrel a Espanya en l'experiència històrica del Front Popular i de la guerra antifeixista i revolucionària.

Aquesta concepció pluralista, tant en el curs del combat per la conquesta del poder com després, en l'exercici d'aquest poder per a desenrotllar el socialisme, suposa la liquidació de la teoria del partit únic i dominant, exercint la dictadura recolzat en l'aparell coactiu i en una forta restricció de les llibertats polítiques.

Ans al contrari, la concepció del partit dirigent pressuposa una àmplia llibertat política, el reconeixement en les paraules i en els fets del paper que correspon de jugar a d'altres grups revolucionaris, de la seva capacitat d'iniciativa, de la seva aportació en tots els aspectes del procés de construcció del socialisme.

Durant la guerra nacional revolucionària, el Front Popular, que va integrar una ampla diversitat de forces polítiques i socials, va ésser, de fet, una formació política original, amb un programa establert per acord de tots els components, és a dir, amb uns objectius comuns, mantenint una unitat i una certa obligatorietat de compromís en la seva defensa, en la lluita per la seva realització.

Aquesta acció conjunta, articulada a diferents nivells, des del Govern a les organitzacions municipals i d'empresa, aquest «Front Popular» caracteritzat per José Díaz com «...l'organització política més vasta i profunda que mai havia tingut el poble espanyol, que no és una simple coalició de partits ni la reunió d'uns quants dirigents, sinó una política, un programa, una plataforma de realitzacions...», es mantingué durant un període tan complex i difícil com el de la guerra nacional antifeixista, conservant cada partit i organització sindical o de masses la seva personalitat independent, els seus òrgans propis de premsa, les seves assemblees i mitings, exercint el seu dret a opinar i elaborar posicions davant dels diferents problemes plantejats, contrastant a la llum del dia, davant de les masses, els seus criteris i divergències.

Aquesta ampla i profunda democràcia en la qual participaren les masses com mai no ho havien fet en el nostre país, va ser la base política sobre la qual el proletariat va conquistar la seva hegemonia i arribà a convertir-se en la força dirigent. I en aquest procés, el P.C.E., per la seva capacitat revolucionària, per l'aportació dels seus militants al combat, a l'organització de la lluita popular contra el feixisme, per la seva actitud per armonitzar l'acció de les diverses forces democràtiques i revolucionàries, per la justesa de la seva política i de les seves iniciatives, pel seu lligam amb les masses populars i, en primer lloc, amb la classe obrera i els camperols, per la seva disciplina i unitat interna, va saber ésser de fet, malgrat ser sempre minoritari en el Govern, el partit dirigent reconegut pel poble com a tal.

Els anys transcorreguts des d'aquelles extraordinàries experiències revolucionàries, els esdeveniments haguts posteriorment, el desenrotllament del procés històric nacional i internacional, han modificat profundament les dades del problema i avui no es tracta, naturalment, de reorganitzar el Front Popular.

Per al Partit Comunista es tracta de prosseguir en la pràctica de la lluita d'avui i en la perspectiva del futur, la seva política d'unitat, d'estímul a les formes d'organització que les masses posen en peu, en particular als moviments socio-polítics com les «Comissions Obreres» i «Comissions Pageses», als moviments estudiants, a les agrupacions professionals, de veïns o altres. Un paper important estan jugant ja les forces que s'integren en els moviments nacionals de Catalunya, Euskadi i Galícia. Moviment nacional contemporani de característiques molt diferents avui a les d'ahir, en el qual s'apunta ja amb força una tendència progressista i àdhuc socialista, i que reflecteix cada vegada més la influència de la classe obrera i del seu Partit Comunista.

En aquesta via pluralista, el canvi més significatiu i transcendental que s'apunta en la situació actual en relació amb el passat, és potser la presència d'un ampli moviment catòlic progressista, amb una tendència socialista en alguns dels seus més caracteritzats representants, cosa que facilitarà sens dubte l'avanç en

aquesta marxa cap a l'aliança de les forces del Treball i de la Cultura, vers una nova formació política, amb un programa comú i una unitat d'acció dins de les quals es mantingui alhora la independència de cada grup, moviment o partit polític.

Una unitat en la qual cadascú mantindrà les seves concepcions polítiques i filosòfiques, que es confrontaran lliurement en la vida democràtica, en les discussions obertes sobre les tasques de la lluita per la conquesta del poder, i després pel seu manteniment i desenrotllament.

En aquestes condicions, el P.C.E. s'esforçarà per jugar el seu paper dirigent, al qual no renuncia, pel seu treball, capacitat i encert revolucionaris, conquistant així la confiança de la classe obrera i de les masses, de les forces polítiques i socials que participen en la lluita democràtica i revolucionària.

Aquesta via pluralista pressuposa —diu Santiago Carrillo—, «...que les formes socials i polítiques del socialisme s'instauraran sense oficialització de la ideologia marxista-leninista. Amb una ampla llibertat cultural. I que la lluita ideològica serà prosseguida en el si de la societat socialista. I que serà prosseguida, no solament en la forma d'una lluita contra els enemics polítics i socials del sistema socialista, sinó d'una lluita entre partidaris i cooperants a l'edificació d'una nova societat sense classes, una lluita entre amics, entre camarades d'una mateixa causa fonamental.»

Això és possible avui com a resultat dels canvis que s'han produït en el món i a Espanya, com a conseqüència de la influència històrica creixent de les idees del socialisme, del triomf de les estructures econòmiques i socials comunistes, com a conseqüència de la crisi mortal del sistema imperialista, del capitalisme.

Educar-nos els comunistes i educar les masses, ajudar els aliats a la comprensió i participació plena en aquesta perspectiva pluralista, és missió històrica del Partit Comunista d'Espanya. En la seva capacitat per fer realitat aquesta via de desenrotllament per a la revolució espanyola, el Partit Comunista d'Espanya demostrarà el seu caràcter de partit leninista, la seva condició de partit dirigent de la classe obrera i del poble espanyol.

El I Congrés de la Formació L'ALTERNATIVA DEMOCRÀTICA DE L'ENSENYAMENT A LA LLUM PÚBLICA

Per un cantó l'Espanya oficial, per un altre —cada cop més allunyada— l'Espanya real. L'abisme que les separa, constatat des de ja fa temps, s'en grandeix de dia en dia i en tots els terrenys; per exemple en el de l'educació. Mentre els focs d'artifici de la demagogia oficial entorn de l'anomenada «Llei d'Educació» entraven en dansa amb motiu del començament de curs, l'Espanya real, des de múltiples cantons posava en qüestió la demagogia del règim, denunciava el caràcter de la seva política «educativa», les «velles» i les «noves» lleis. El Primer Congrés de la Formació, celebrat a Barcelona del 12 al 17 d'octubre d'enguany, ha marcat sens dubte un punt àlgid d'aquest combat. Cal, però, destacar que no ha estat en cap moment un fet aïllat, sinó al contrari l'exponent de tot el sentir del nostre poble, manifestat tant en una opinió pública extremadament sensible als problemes educatius, com en les lluites menades pels diversos destacaments de l'ensenyament (per exemple la proposta de vaga dels catedràtics de l'Institut de Santander, les declaracions a favor de l'Amnistia dels Col·legis de Llicenciats de València i Barcelona, el començament de les lluites a la Universitat, etc., etc.). Però les experiències del Congrés de la Formació no queden limitades al terreny de les qüestions educatives, sinó que s'estenen a múltiples aspectes de l'actual lluita política.

El Congrés, organitzat sota la iniciativa del Col·legi d'Enginyers Industrials, ha recolzat no sols en un caràcter obviament legal, sinó que inclús ha tingut l'ajuda financera y tècnica d'importants organismes de l'Estat (recordem, per exemple, que ha sigut celebrat al Palau de les Nacions, a Montjuïc). D'altra banda, en la seva iniciativa no hi participava cap força marcadament democràtica. Es més, en un primer moment hi havia inclús la impressió que seria utilitzat com a plataforma de suport a la política ministerial; que les postures tecnocràtiques hi predominarien. Una visió sectària, clandestinista, hauria considerat inútil que els mestres, llicenciats, estudiants, intel·lectuals demòcrates hi participessin. Els fets, però, han demostrat de manera prou clara que cal aprofitar les possibilitats legals per tal de crear les plataformes democràtiques; que el caràcter formalment oficial del Congrés no ha impedit en cap moment plantejar els problemes educatius i polítics —des de l'ensenyament primari fins a l'universitari— i llur alternativa democràtica; és més, aquest caràcter legal *ha facilitat* extraordinàriament la seva difusió, tant a l'opinió pública a través de la premsa, com a sectors professionals als quals s'hauria arribat més difícilment d'altra manera.

Per un altre cantó, el Congrés ens demostra una vegada més quina és avui la força del règim. No es tracta solament que en les conclusions hom hagi exigit la derogació de la Llei d'Educació i la retirada de la policia de la Universitat, i que en múltiples ponències hagi estat abordada l'alternativa democràtica a l'ensenyament; és, a més a més, *que això s'ha produït pràcticament per UNANIMITAT*, sense que les postures feixistes o tecnocràtiques hagin tingut l'alè necessari per a fer acte de presència, per a combatre les

posicions democràtiques o per a defensar l'indefensable (1). Quan ho han intentat, l'aïllament que els ha envoltat els ha fet desistir ràpidament. Així mateix, les ponències de caràcter tecnocràtic presentades per alguns elements opusdeïstes, o inclús aquelles de caràcter més inocu que no plantejaven tot l'abats polític i social dels problemes, han passat enmig d'una gran indiferència. En realitat no hi ha hagut polèmica entre les posicions democràtiques i les reaccionàries. La que hi ha hagut s'ha produït, tan sols, arrel dels intents dels organitzadors del Congrés de fer passar les conclusions sobre la Llei d'Educació i la retirada de la policia de la Universitat, no com a conclusions del Congrés sinó com a simples opinions d'una ponència. Val la pena assenyalar com el comportament dels organitzadors, gent de posicions polítiques «moderades», ha sigut en general honest, si bé, degut a fortes pressions del Govern Civil, al final del Congrés es tiraren enrera, intentant la dita maniobra... També en aquest aspecte podem treure una experiència política positiva. Podem veure com davant de les vacil·lacions dels sectors moderats, dels nostres —diguem-ne— «aliats de dreta», hem d'actuar per tal d'impedir-les, per tal que s'imposin les postures democràtiques, exercint en la pràctica (no sols en la teoria) un autèntic paper de direcció.

—O—

Encara que les conclusions sobre la Llei d'Educació i la retirada de la policia de la Universitat són ja bastant conegudes, val la pena de reproduir-les. Per 135 vots afirmatius, 42 abstencions i 3 vots en contra s'aprovà la següent conclusió de la ponència presentada pel Sr. Laporte:

«La denúncia de la Llei General d'Educació pel seu caràcter regressiu i contrari als interessos de l'educació a Espanya, i en conseqüència exigir la derogació (2) de la Llei General d'Educació i l'elaboració d'un nou text, en què hi participin tots els sectors interessats, de manera democràtica, essent necessari per a això el normal exercici de les llibertats reconegudes per la Declaració dels Drets Fonamentals de l'ONU; i que s'atengui veritablement a aquests punts:

—elaboració veritablement democràtica d'una nova Llei;

—contingut veritablement anticlassista de la nova Llei;

—la supressió de la privatització de l'ensenyament, entenent per això: que s'evitin tots els abusos i lucre en l'ensenyament privat, de tal forma que aquest sigui un autèntic «servei públic» orientat i finançat per l'Estat;

—establir les condicions per a una adequació de l'ensenyament als interessos del poble a partir dels següents punts: a) establir una veritable llibertat d'ensenyament; b) fomentar una veritable investigació nacional; c) crear una veritable autonomia universitària; d) tenir en compte el problema del bilingüisme i del biculturalisme a Catalunya València, Balears, Euskadi i Galícia, per tal que trascendeixi sobre els mètodes d'educació (3)».

Quant a la ponència presentada per l'estudiant de la Universitat de

(1) Recordem, per exemple, com durant l'acte de clausura el Delegat provincial del Ministeri d'Educació que havia de fer acte presència, anuncià a mitja assemblea que es trobava « indisposat »... ¿ Quí actuava obertament, públicament, i que havia d'amagar-se, diríem inclús de clandestinitzar-se ?...

(2) Els subratllats de totes les cites són meus, M.D.

(3) Senyalem també que en altres ponències fou tocat el tema de la Llei d'Educació, en especial en la que porta el títol « Los profesores no-numerarios de la Universidad de Madrid ante la Ley de Educación », resum del document que amb el mateix títol els esmentats professors no-numeraris realitzaren l'any passat denunciant la « nova » Llei.

Madrid José Ignacio Cestau, s'acordà exigir:

«...La retirada definitiva de la força pública dels recintes universitaris pel curs actual. La transformació del Reglament de Disciplina acadèmica. *L'amnistia total* per a catedràtics, professors i estudiants...»

Ningú votà en contra. Només hi hagueren 27 abstencions al costat de 153 vots afirmatius.

A d'altres ponències s'abordaren temes tan significatius com l'accés social (és a dir, el *classisme*) tant a la Universitat com a la generalitat de l'ensenyament, temes tractats per un universitari i per un obrer de la Construcció.

«...Les lleis, els codis sobre educació —explicà rotundament aquest darrer— diran que a Espanya l'ensenyament primari és gratuït i d'altres acudits. Però no és cert...»

En la ponència *La dona com a professional* es denuncià la situació de discriminació de la dona en l'accés a funcions socials i professionals de responsabilitat i en el seu baix nivell educatiu i cultural, fruit de la mentalitat social existent, mantinguda i afavorida per la pròpia política de l'Estat. Quant al contingut i mètodes de l'ensenyament, s'expressà en una altra ponència que:

«...A Espanya l'ensenyament és memorístic, dogmàtic i enciclopèdic, i no pot ésser d'una altra manera donat el context socio-polític en el que s'imparteix i les directrius ideològiques que presideixen els plans d'estudi i els programes. El contingut actual de l'ensenyament ha d'amoïllar-se a uns pressupostos intrínsecament reaccionaris en l'ideològic...»

D'altra banda, si en l'article 3, 2 de la Llei d'Educació es reconeix demagógicament que «...la professió docent exigeix en aquells que l'exerceixen rellevants qualitats humanes, pedagògiques i professionals...», cal preguntar-se, com ho fa una altra ponència, «...quines disposicions hi ha en la Llei que garanteixin aquests principis i els donguin forma concreta. *El que sí és concret és la situació en què treballen els ensenyants, amb salaris de 5.520 pts. al mes per a un mestre*, que ha de recórrer a mitjans indignes per a subsistir, com són les «permanències» o el «pluriempleo», com la resta del professorat». Igualment foren denunciats més en concret els problemes propis del professorat d'Ensenyament mitjà.

La ponència *Antecedents i tendències que portaren a la Universitat Autònoma* no es referí, evidentment, a l'anomenada Universitat « Autònoma » de Villar Palasi, sinó a l'autèntica Universitat Autònoma creada durant la II República...

Tant per part d'un pèrit industrial com de la ponència presentada per la Delegació d'alumnes de l'Escola d'Enginyers de Barcelona, s'abordà el tema de les atribucions entre ambdós sectors professionals, desmitificant plenament la falsa disputa sobre l'àmbit de les seves competències, conseqüència —i maniobra— en darrer terme dels interessos de l'oligarquia. Es proposà com a solució l'existència d'un sol tronc comú d'ensenyament per ambdós sectors que suprimís l'actual separació.

Diverses ponències abordaren, des d'una anàlisi plenament marxista, la qüestió dels *treballadors intel·lectuals*, és a dir, el paper que els intel·lectuals tècnics, professionals, etc. juguen en el procés productiu, la seva progressiva assalariació, passant a dependre en tots sentits del gran capital monopolista, situats tots aquests problemes en el context de la revolució científicotècnica, assenyalant les necessitats que aquesta planteja cara al desenvolupament i noves funcions de l'ensenyament, així com la contradicció en què entra amb les relacions de producció capitalista. Respecte als futurs professionals —els estudiants—, i al procés de formació del moviment estudiant, en parlà Jordi Gil, la ponència del qual reproduïm en aquest mateix número

de *Nous Horitzons*. Igualment s'analitzà la penúria de la investigació al nostre país; què representa l'elevat pagament de «royalties» i la dependència respecte al capital estranger, etc.

Queda clar el caràcter democràtic i antifranquista del Congrés. Però és més; com el P.S.U.C. ha repetit constantment, i com la realitat demostra cada dia, la lluita contra el franquisme no es realitza en abstracte, en el buid, sinó que a través d'ella es posa en qüestió el mateix domini de l'oligarquia. Així, en atacar la política franquista en el terreny de l'educació forçosament s'aborden els problemes de fons radicats en les estructures socio-econòmiques; en donar-ne l'alternativa democràtica es prefiguren ja des d'ara, cara a les masses, els canvis revolucionaris, socialistes, en tota la societat. Bona prova d'això, de la maduresa de la consciència revolucionària de les masses, en són les ponències referides anteriorment, en les quals no sols s'aborda la necessitat de les transformacions socialistes per tal de solucionar els problemes de l'ensenyament, sinó que estan fetes, en la seva majoria, amb un llenguatge explícitament marxista (4).

I treballs d'aquest tipus, que només uns quants anys abans haurien provocat la histèria i l'«acusació» de comunista per part de qualsevol element reaccionari, eren rebudes amb acceptació general. I tot això no vol dir pas que el Congrés hagi sigut un Congrés de revolucionaris o de gent ja bregada en la lluita. En absolut. La majoria dels participants eren professionals de l'ensenyament interessats essencialment pels seus problemes específics i sense cap compromís polític previ, i entre els quals s'hi trobava inclús un important sector de monges i de capellans de col·legis religiosos... Però això mateix dona encara més relleu a les anteriors consideracions. Està clar, de totes maneres, que el punt essencial del Congrés passà per la definició en contra de la Llei d'Educació i per la retirada de la policia de la Universitat. En plantejar aquests objectius netament antifranquistes i democràtics no hi hagué divisió entre «sectors de dreta i sectors d'esquerra», com algú pretenia. El President de la taula, per tal d'impedir l'aprovació de les conclusions, agità —inutilment— l'espantall de la polarització entre aquests dos sectors, per tal d'arrossegar la gent més moderada i trencar la clara unitat antifranquista. Potser aquesta polarització s'hagués produït d'haver-se presentat altre tipus de temes a votació, però entorn de qüestions tan candents i tan clarament democràtiques, no es podia produir altra cosa que la unitat més completa entorn de l'objectiu essencial avui : l'enderrocament del franquisme, la conquesta de la llibertat.

(4) Com a exemple vegeu la bibliografia donada per la ponència « Consideraciones sobre la educación permanente », « *El Capital* », K. Marx ; « *Crítica al programa de Gotha* », K. Marx ; « *Ensayos* », F. Giner de los Rios ; « *El hombre y la Cultura* », A.N. Leontiev ; « *La civilisation au carrefour* », R. Richta.

EL PROCES DE FORMACIO DELS ESTUDIANTS EN FUNCIO DE LES CORRENTS IDEOLOGQUES A LA UNIVERSITAT

1) DINAMICA DELS CORRENTS IDEOLOGICS A LA UNIVERSITAT. EVOLUCIO DURANT LES DARRERES DECADES

El paper que juga la Universitat per a les classes dominants no ha variat en els seus trets fonamentals, i és en essència la perpetuació del seu poder mitjançant la difusió de les concepcions d'aquestes classes sobre la realitat en totes les seves manifestacions, inclosa naturalment la realitat social. Aquestes concepcions, i entre elles la de la inevitabilitat i necessitat de la perpetuació de la jerarquització social segons els criteris imperants, s'estenen després a tota la societat, en la que els universitaris tenen un paper «d'élite».

Per altra banda, com és obvi, la Universitat assegura la continuació i ampliació del procés productiu aportant els tècnics i directius necessaris.

La institució universitària, doncs, té un important paper en un dels mecanismes de domini social, que és el de la pressió ideològica. L'altre és el de la coacció repressiva.

En els «temps heroics» del capitalisme, en les dècades anteriors a la Primera Guerra, el sistema, malgrat les crisis econòmiques i els greus conflictes socials ocasionats per la super-explotació de les classes treballadores, té una enorme confiança en si mateix. La ideologia de la burgesia és contestada —per dir-ho amb una expressió que no estava llavors de moda— només per cercles intel·lectuals relativament reduïts, basats, és clar, en la contestació fonamental que és la realitzada per la lluita de les masses.

A la Universitat, doncs, són molt pocs els revolucionaris, elements individualit-

zats. El xoc fonamental es produeix entre les concepcions reaccionàries, escolàstiques i integristes en el terreny filosòfic, postfeudals en el social, absolutistes en el polític, per expressar de manera molt esquemàtica aquestes postures, en constant ascens en aquest període en la seva lluita contra les reaccionàries. A Catalunya, per exemple, en aquests anys comencen a prendre importància les postures nacionalistes.

La guerra del 1914-18, ferotge guerra interimperialista, guerra de rapinya per a robar al veí territoris metropolitans, colònies, avantatges comercials, posa en evidència l'autèntica cara del capitalisme, és una violenta expressió de les seves contradiccions. A més en el seu curs es produeix la primera revolució socialista.

Els anys que segueixen a la guerra són de gran tensió en el món capitalista. Hi ha intents revolucionaris a diversos països, l'atur és gran així com els altres problemes econòmics, i al 1929 esclata, primer als EE. UU. i després en cadena a la resta dels països capitalistes, la crisi econòmica més greu que ha conegut fins avui el sistema.

La confiança en les excel·lències del capitalisme també entra en crisi. L'anomenada llibertat econòmica no és, contra el que pensaven els ideòlegs de la burgesia, filla de la raó, sinó que ben al contrari evidencia el seu caràcter injust i irracional. La crisi, però, no és encara tan intensa com perquè s'imposi de manera generalitzada la consciència de la necessitat d'una alternativa radical: la democràcia econòmica i social, que possibilita en definitiva l'autèntica democràcia política: el socialisme.

La primera revolució socialista apareix com un somni per als treballadors de tot el món, però de totes maneres com a exòtica, i per altra banda com a terrorífica per les classes mitges.

A la Universitat les concepcions reaccionàries tradicionals continuen en ràpid

(*) Ponència presentada al I Congrés de la Formació (Barcelona, octubre 1970), extreta del llibre publicat pel mateix, on es reproduïxen els treballs que s'hi elaboraren.

retrocés. La ideologia democràtico-burguesa predominant, entra en lluita amb els nuclis revolucionaris, encara amb escassa influència de masses. Però apareix un fenomen nou. El capitalisme ha demostrat les seves insuficiències, el socialisme espanta, és necessària una tercera via: el feixisme. Falsa alternativa que serveix al senyor de sempre, la gran burgesia, té fonamentalment la seva base social en la classe mitja, sobre tot en els seus estrats inferiors, superexplotats en aquells anys de tan greus dificultats econòmiques, i que troben en el nacionalisme paroxíctic, en el racisme, i altres fetixes ideològics, una sortida per a les seves preocupacions quotidianes. Però el feixisme, que basa part de la seva força d'atracció en el culte a la violència, a la força, a la naturalesa, a la joventut, es guanya part de la joventut de l'època. De fet les Universitats, sobre tot europees, es converteixen en focus de feixisme, no tant potser en el sentit, a la majoria dels llocs, que es guanyi a la majoria dels estudiants, com en el de que proporciona segurament la majoria dels quadres de les organitzacions i bandes feixistes.

La Segona guerra mundial tira per terra tots aquets somnis. El feixisme no és més que una manifestació del capitalisme, i a més la que ofereix aspectes més repugnants. Es el mateix capitalisme el que el fa possible. Es el mateix capitalisme el que conté en sí una enorme quantitat de contradiccions, que segons les circumstàncies es manifesten d'una o altra manera, però que en tot cas li són inherents.

Els 25 anys de postguerra, a més, han evidenciat el caràcter agressiu de l'imperialisme, en la seva vessant concreta de política neo-colonial. Els pobles oprimits, amb la seva lluita, han jugat un enorme paper conscienciador per als sectors progressistes dels països desenvolupats, i de manera especial de la seva joventut treballadora i universitària. Per comprendre la situació ideològica de les Universitats de tot el món, s'ha de reflexionar en l'admiració il·limitada que els joves sentim per aquest despertar dels pobles, per l'heroica lluita de les masses explotades del tercer món. Una Universitat tradicionalment apàtica com l'americana, està essent profundament trasbalsada per la guerra d'Indoxina.

Però aquest, encara que molt important, és només un aspecte. La profunditat i extensió de la influència de les idees revolucionàries en els estudiants, intel·lectuals progressistes i capes amb ells relacionades, tenen moltes altres causes i manifestacions.

Hi ha raons estructurals que aparten a una gran part de la població del sistema. El capitalisme, en la seva fase de concentració monopolista, restringeix l'accés real a la propietat dels medis de producció, propietat que és en última instància la que determina la jerarquització i el poder dins de la nostra societat. Això té conseqüències molt importants per a totes les capes i estaments socials, però aquí només ens interessa analitzar el que succeeix amb el que hom sol denominar en aquests darrers anys forces de la cultura, és a dir estudiants, intel·lectuals i professionals.

El pas d'un capitalisme de competència al monopolista, els enormes canvis tecnològics, estan abocant, de fet, a aquestes capes a la proletarització. Ocupant un lloc de privilegi social en etapes anteriors del capitalisme, avui es veuen obligades a vendre els seus coneixements en el mercat del treball, en condicions cada vegada més difícils. Separats en la seva immensa majoria de la propietat dels mitjans de producció, objectivament el seu interès en la pervivència del sistema és escàs, sobre tot tenint en compte que el socialisme ofereix, per la seva elevada racionalitat, grans possibilitats a aquestes forces de la cultura.

Sobre aquestes raons objectives, estructurals, s'elevan les superestructurals, les que es situen a nivell ideològic, a nivell de la consciència. Ja hem fet referència a la influència, al paper desvetllador que juga la lluita dels pobles oprimits. Però la crisi de valors de la burgesia, no es manifesta tan sols en l'amplíssim rebuig a la política agressiva de l'imperialisme, sinó que el rebuig és, a nivell de masses cada vegada més àmplies, gairebé total, es refereix a la majoria dels valors, molts d'ells valors quotidians (crisi de l'ètica tradicional, crisi de la família tradicional, etc.), per no parlar de la filosofia, la política, la ciència, i tot el que és matèria de treball a la Universitat.

Les últimes novetats del pensament burgès, el que en el terreny social i econòmic podríem anomenar la ideologia neo-capitalista, no és barrera suficient per a parar aquesta onada, que troba a la Universitat amplíssim ressò i impuls.

Es clar que en aquest terreny, com en tots els altres, el sorgiment del que és nou, la superació del que és vell, no es fa sense dubtes, vacil·lacions i fins i tot retrocessos parcials, però això no posa ne qüestió l'essència mateixa del procés. L'opinió que els joves, «que són generosos», etc., no saben massa el que es fan, només es fixa en l'accidental, és

errònia, quan no hipòcrita i interessada.

Les classes mitges, base de masses del sistema, afectades pel ràpid desplaçament ideològic de les forces de la cultura, i per les causes que l'originen, lesionades pel poder dels monopolis, van perdent la seva inèrcia, es fan menys refractàries davant dels previsibles canvis socials.

Els enormes canvis tecnològics als que ens hem referit, es situen en el marc de la revolució científic-tècnica en curs, que suposarà en un plaç de temps molt curt un canvi total en les condicions materials d'existència. Es aquest canvi la base objectiva de tot el que estem dient. Però hi ha més: la RCT exigeix de manera imperiosa una paral·lela revolució educativa. Aquesta és una expressió que ha quedat en part depreciada per la demagògia que està acompanyant l'anomenada Llei d'educació.

Jo m'estic referint a una autèntica revolució educativa, amb les exigències econòmiques, metodològiques, etc, que comporta, que són molt elevades, fins al punt que ni en els països socialistes, amb els seus avanços per tot hom reconeguts en el terreny educatiu, està l'educació, la seva reestructuració radical, a l'alçada de les necessitats de la producció. Què no serà en els països capitalistes, fins i tot els més desenvolupats! La percepció per part dels universitaris d'aquesta inadequació de tota l'estructura educativa és font d'importants conflictes, i, sobre tot, promet ser-ho en el futur.

2) LA UNIVERSITAT ESPANYOLA EN AQUESTS TRENTA ANYS — ALGUN CONSIDERACIO SOBRE ELS SEUS CORRENTS IDEOLÒGICS

Menys encara que en el punt precedent pretenem en aquest i en el que el segueix, dir coses no conegudes en els ambients més interessats. L'important en els crítics moments que travessa el nostre país és sotmetre aquestes qüestions a debat públic.

En els primers anys després de la guerra, la Universitat, com la resta del país, pateix la repressió més desenfrenada. La Llei d'Ordenació Universitària intenta institucionalitzar una situació entre mitgeval i feixista que la vida i la lluita dels estudiants s'encarregaran de destruir amb els anys. El «Sindicato Español Universitario» és una organització que pretén «encuadrar» els estudiants per a servir aquella política i amb els mètodes i formes de la Falange d'aquella hora.

En els anys 50 la situació coneix una inflexió decisiva. Lluites obreres i estudiantils situades sobre tot a 1951 i a partir de 1956 creen una situació nova en

la que la política del govern i Falange perden molt terreny a la Universitat. La direcció del moviment universitari és molt heterogènia en aquells moments: des d'una extrema esquerra decidida però minoritària, fins a carlins i altres monàrquics, passant per un ampli i influent sector liberal, alguns dels seus membres despresos de Falange.

Fruit d'aquestes lluites, s'aconsegueix l'electivitat dels càrrecs sindicals de base, de manera progressiva. Amb això el SEU es va desmedulant, els nivells elegits pels estudiants es converteixen en un ariet contra la seva mateixa estructura.

A mitjans de la dècada dels 60 aquest procés arriba a la seva culminació. Amb àmplia unanimitat els estudiants i els seus representants trenquen amb el que queda de la carcassa oficial, i rebutgen tots els intents d'imposició d'uns criteris organitzatius, que per una banda els són aliens, i que per altra intenten frenar el procés.

Però la qüestió en joc no és tan sols la de l'auto-organització. En realitat és tota la problemàtica universitària, i els problemes més candents del país, els que es posen sobre la taula, els que han estat durant aquests anys donant cos a un ampli moviment que ni un sol dia ha deixat de manifestar-se d'una o altra manera.

Es important saber que, per les condicions específiques polític-socials del nostre país, i crec que per l'agudesada de part del que podríem anomenar avantguarda del procés, el moviment universitari espanyol no és una conseqüència de l'esclat estudiantil d'aquests darrers anys a tot el món, sinó que la seva manifestació ja havia estat molt aguda abans d'això, encara que naturalment no s'ha de menysprear la influència del que succeeix a totes les Universitats del món.

3) LA SITUACIÓ ACTUAL

Les lluites d'aquests darrers anys, l'evolució de la situació espanyola, l'accentuació dels factors estructurals i superestructurals que hem analitzat en el primer punt, han portat a un grau elevat de conscienciació a una gran part dels estudiants, a un nivell democràtic i fins i tot revolucionari en amplis nuclis.

En aquest sentit, l'avantguarda del moviment es declara socialista en la seva immensa majoria. Gran part de la polèmica ideològica avui a la Universitat es desenrotlla a través de la crítica a les postures que amb raó o sense no es consideren suficientment revolucionàries. El moviment universitari paga en aquests anys de desenvolupament important, un elevat preu a les postures entre utopistes

i reformistes que en unes altres condicions i d'una altra manera, van també afectar el moviment obrer sobre tot en els seus inicis.

En definitiva, en mig de la lluita ideològica que acabem d'assenyalar, que es desenvolupa en el seu mateix sí, i amb les enormes dificultats que emanen de l'enfrontament amb la circumstància polític-social espanyola el moviment universitari lluita, mitjançant les formes organit-

zatives que li són pròpies, i amb una vocació unitària dins de la Universitat i respecte a tots els sectors populars, per una Universitat per al poble, i per tot allò que necessita el nostre país de manera urgent: per l'amnistia per a tots als presos i exiliats polítics i socials, pels drets de la classe obrera, per la democràcia que obri les portes a les profundes transformacions estructurals que els pobles d'Espanya reclamen.

Han estat posats a la venda

LES CARACTERISTIQUES DE LA REVOLUCIO ESPANYOLA

Un article de « M. Ercoli »
(Palmiro Togliatti) sobre
la guerra nacional revolucionària
1936-1939.

EL PROBLEMA NACIONAL CATALA

I Part; Antecedents històrics

II Part; El moviment nacional sota
la direcció de la burgesia
(1898-1936)

reunides en un sol volum

En preparació :

LENIN I LA FILOSOFIA

pel Professor Manuel Sacristán

« Catalunya 70 » UN ACTE EXEMPLE DE LLUITA OBERTA, DE MASSES, PER LES LLIBERTATS NACIONALS I DEMOCRÀTIQUES

El passat 26 de setembre, en el marc dels actes programats entorn a la jornada de l'Onze de Setembre, es reuniren al Pavelló dels esports de Terrassa prop de 2.000 persones sota el lema «**Catalunya 70**», amb el qual, a través de diverses intervencions, es tractava d'analitzar la problemàtica nacional de Catalunya a l'hora actual. L'acte constituï un èxit complet i d'ell se'n poden reure múltiples experiències polítiques. En primer lloc constituï un autèntic miting polític. No es tractà, efectivament, de cap mena de disertació «acadèmica» sinó de l'exposició clara i combativa —sense minvar per això el rigor i la profunditat d'anàlisi— de l'opressió sobre el nostre poble en la qüestió nacional, de la seva arrel en les estructures polítiques i econòmiques, de l'alternativa democràtica global per aconseguir les reivindicacions nacionals, dins d'una perspectiva —assenyalada per la majoria de les intervencions— netament socialista.

Es desencadenà al llarg de tot l'acte l'entusiasme de les masses: treballadors, estudiants, intel·lectuals, ciutadans de les diverses capes populars que hi assistien. Els aplaudiments, els crits de «llibertat», «democràcia» etc. es repetiren constantment. Es demostrà així, de manera ben clara, com la lluita per les llibertats nacionals no és cap cosa de petits grups sentimentals, sinó ben al contrari, un sentiment viu, arrelat a les masses, i que cal només trobar els canals necessaris per a plantejar-lo obertament, fent-ho, a més a més, de l'única manera possible: lligant la lluita contra l'opressió nacional a les reivindicacions econòmiques i polítiques de les masses, a la lluita contra el franquisme i l'oligarquia, de tots els pobles d'Espanya units contra el mateix enemic. D'aquesta manera serà com les masses prendran —estant prenent ja— activament a les seves mans la lluita per la llibertat nacional de Catalunya, una lluita a la qual la classe obrera —«...espinalada de la nació...», digue Cipriano García—, està essencialment interessada,

com es demostrà clarament a «Catalunya 70», tant per la presència dels treballadors —a la sala i a la Presidència— com pel contingut de les intervencions, que d'una manera general coincidiren en el reconeixement d'aquest paper d'avantguarda a la classe obrera.

Un altre aspecte molt important de l'acte és l'elevat grau d'**unitat política** entre diverses forces i organitzacions, assolida a través seu. L'acte fou bàsicament preparat per la Comissió Cívica de Terrassa, que comptà amb la col·laboració de les tres entitats culturals més **importants de la ciutat**. Això li donà un profund caràcter unitari i representatiu de les diverses forces polítiques i socials existents, les quals a Catalunya han plasmat ja el seu acord unitari amb la **constitució de la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques**. I el que **representen: actes com el que comentem** (així com ho representà també el I Festival Popular de la Poesia Catalana del Price, i ho hauria representat també l'acte convocat el 16 de setembre al C.I.C.F. de Barcelona, si els criteris políticament clars i combatius de «Catalunya 70» haguessin estat presents allí), és la **sortida a la llum pública**, la presentació cara a les masses dels organismes en els quals ha plasmat la unitat política antifranquista, la demostració de la seva capacitat de convocatòria. Fins fa poc de temps el treball d'unitat antifranquista plasmava essencialment en les tasques d'organització de la solidaritat antirepressiva i en l'elaboració de resolucions i documents on s'explicitava l'alternativa democràtica al franquisme. Aquesta ha sigut una primera etapa necessària i utilíssima. Però el que correspon ara és la presentació d'aquesta alternativa democràtica —d'aquest «pacte per la llibertat» de manera pública, obertament, a les masses; organitzar i promoure tot l'entusiasme que una tal alternativa desperta entre les masses; desenrotllar la seva combativitat i la seva lluita. Insistim: actes com el de Terrassa marquen una fita important en aquest sentit.

Un tercer aspecte que cal subratllar és el de l'aprofitament de les possibilitats legals fins al màxim a que arribà «Catalunya 70», de tal manera que s'aconsegüí l'obtenció de permís legal per a realitzar l'acte al Pavelló dels Esports, amb una profunda propaganda prèvia.

No volem insistir més en les valora-

cions polítiques que, al nostre entendre es desprenen de l'acte. Més que les nostres paraules, donaran idea de l'abast d'aquest important míting **legal** les conclusions que foren sotmeses a l'assistència, i que aquesta acollí amb extraordinari entusiasme, conclusions que transcrivim de la gravació de l'acte en cinta magnetofònica.

CONCLUSIONS

«Creiem que la solució del problema nacional de Catalunya va lligada inseparablement a la instauració d'un règim democràtic al nostre país.

«Dins el marc de l'actual sistema polític és impossible el ple exercici de la llibertat a qualsevol nivell. Com a premissa indispensable per la total solució dels problemes polítics del nostre país, un Govern provisional haurà de restablir les llibertats democràtiques, promulgar una amnistia general per a tots els presos i exiliats polítics...! (ovació que talla l'autor a meitat de la frase) ...i a la vegada s'haurà de convocar eleccions constituents, amb plena garantia perquè la lliure expressió de la voluntat popular assenyali el règim que vol donar-se. (aplaudiments)

Respecte al problema nacional, la futura Constitució haurà de proclamar d'una manera explícita el reconeixement de la pluralitat nacional d'Espanya.

Tot acceptant el dret de l'autodeterminació de les nacionalitats, la unitat dels pobles peninsulars ha de ser lliurement acceptada si volem que tingui solidesa.

A la nostra època assistim a la integració econòmica de països a nivell continental. Caminem rapidament cap a integracions polítiques supranacionals, per assolir les quals s'ha de partir del respecte de les peculiaritats i de l'autogovern nacional.

El desenvolupament històrico-social exigeix plantejaments i solucions coherents a les realitats presents. Malgrat això creiem que no es pot menysprear l'experiència de la segona República i de l'Estatut d'Autonomia (aplaudiments). En tot cas, la instauració d'una democràcia econòmica i política al nostre país és evidentment el punt fonamental (aplaudiments).

Per acabar, volem destacar la necessitat imperiosa de ser conscients de la importància cabdal que té la lluita unida de totes les forces interessades en una alternativa democràtica pel nostre país. (aplaudiments).

El paper d'aquesta aliança serà sens dubte determinat per la conquesta de les llibertats polítiques (aplaudiments).

RAM DE L'AIGUA SIS MESOS DE LLUITA

L'article que a continuació publiquem és la reproducció, traduïda al català, del número monogràfic que Unidad, òrgan del Comitè de Barcelona del P.S.U.C., dedicà a l'estudi de les lluites dels treballadors del Ram de l'Aigua (Unidad, n° 12, setembre 1970). Per raons d'espai hem omès alguns paràgrafs no essencials per a la comprensió del text.

Tot i que les experiències a que es refereix han transcorregut ja fa alguns temps, i que el desenvolupament de les lluites polítiques de la classe obrera (sobre tot des de la jornada del 3 de novembre per l'Amnistia i el combat contra el Consell de Guerra de Burgos) pot fer pensar que aborda qüestions que estan ja depassades pels esdeveniments, creiem que per sobre dels elements concrets, temporals, d'aquest treball, s'aborden en ell tota una sèrie de qüestions de la lluita del moviment obrer, i del que és un autèntic treball de masses, que són vàlides de manera general i no sols per a una experiència concreta.

Tres aturs generals (amb participació de fins 60 empreses), vagues d'hores extres i del treball a prima amb duracions que van des d'algunes setmanes fins a alguns mesos a quasi totes les empreses del ram, algunes assemblees als locals del sindicat, imposades als verticalistes i a la policia, amb participació de fins 350 delegats obrers, piquets i mítings a l'entrada de les empreses, manifestacions al carrer, llibertat sense procés de 4 dirigents obrers detinguts, trencament del conveni immediatament després d'ésser firmat i imposició a les empreses de millores per damunt de l'augment del 13,23% cedit per la patronal.

Aquests podrien ésser alguns elements d'un resum d'allò que han estat els 6 mesos de lluita dels treballadors del Ram de l'Aigua (tèxtil) de Barcelona el 1970.

1. CARACTERISTIQUES DE LES EMPRESES DEL RAM

Aquestes empreses de tints, aprests i acabats tèxtils són petites i mitjanes empreses que en els darrers anys han anat reduïnt progressivament llur plantilla, en una situació de crisi més o menys permanent, ofegades en llur pròpia competència, i supeditades cada vegada més a les grans empreses tèxtils, marginades en quant a crèdits i altres qüestions pel franquisme. Avui la més important, **Catex** de Barcelona, compta només amb uns 700 treballadors. N'hi ha unes quantes amb uns 300 treballadors (**Vicente Illa, Bertran i Serra i S.F. Vila**), però la majoria es situen entre els 100 i 200 treballadors, i fins i tot per sota dels cent. Els salaris en promig són inferiors als dels altres rams de la producció. Abans dels darrers augments imposats per aquests 6 mesos de lluita, la setmanada del peó (qualificació 1) era d'unes 840 ptes. i la d'un oficial amb 10 anys d'antiguitat d'unes 1.400 ptes. Es fan generalment moltes hores extra per completar els escassos ingressos.

Com a conseqüència lògica d'aquesta situació, la proporció de treballadors joves és petita. Això, que limita naturalment la combativitat en l'acció, aporta al mateix temps la característica d'un proletariat amb molta experiència. Fou aquest un ram amb forta i rica tradició de lluita anarco-sindicalista de la C.N.T., amb tot l'heroisme

i empenta de masses, a la vegada que amb les seves limitacions per falta d'una clara perspectiva política en el combat obrer i per la seva tendència a la violència individual i anarquitant. Del RAM DE L'AIGUA sorgiren dirigents confederals com García Oliver, El Negre, Davesa i d'altres; Durruti i Ascaso estigueren molt relacionats amb la lluita sindical del ram. Però en els anys de dictadura franquista, especialment en els darrers temps, una nova generació de dirigents obrers, comunistes militants o influenciats per la ideologia marxista, han anat encapçalant la lluita obrera.

2. ANTECEDENTS DE LES DARRERES LLUITES

Amb empreses de tals característiques, l'organització, coordinació i continuïtat de la lluita no resulten evidentment fàcils. Per a explicar el que ha passat aquests darrers mesos, no n'hi ha prou amb fer referència a l'existència d'autèntics dirigents obrers, amb idees clares i decidits a lluitar, que han sabut aplicar una política justa. Tot i ésser això molt important, cal examinar la labor tenaç i continuada que aquests i altres homes han realitzat en aquests darrers anys, concretament en el període 1966-1969:

- Abans de les eleccions sindicals de 1966 ja s'aconseguí realitzar un atur coordinat de 14 empreses, amb el que s'imposà un «acord sindical» (per burlar l'impediment «legal» dels convenis sotmesos a un límit no oficial, però real) que va representar un augment del 25%.
- Les eleccions sindicals de 1966 foren preparades minuciosament a cada empresa, dintre de la perspectiva d'una intel·ligent utilització de les possibilitats legals de cara als objectius de la lluita del moviment obrer. A Barcelona els candidats de Comissions Obreres, és a dir homes honestos, lluitadors en aquell moment i apreciats pels seus companys, triomfaren en el 98% dels llocs a cobrir a les empreses. S'aconseguien també alguns vocals provincials.

Aquest triomf, independentment de l'abandó o traïció d'alguns d'aquests homes (després ens hi referirem), fou el punt de partida pel treball d'organització del **moviment obrer** al ram. Cada setmana, els dilluns, es feien assemblees de treballadors i càrrecs sindicals als locals de la C.N.S. Eren veritables assemblees independents de treballadors, dirigides per les **Comissions Obreres** (que s'enfortien en les tales assemblees) que anaren preparant les condicions de les lluites posteriors, incloses les darreres, en facilitar la labor dels dirigents obrers, permetent-els-hi relacionar-se amb altres treballadors, impulsant l'aparició de nous quadres obrers.

- Així es preparà i impulsà la vaga general de 24 hores del **30 de gener de 1967**, decidida en l'assemblea general (i oficial) d'enllaços i jurats al sindicat. En aquest atur coordinat participaren unes 40 empreses de Barcelona, Sabadell, Terrassa i Baix Llobregat. Els treballadors exigien un augment de salari del 20%, que varen imposar amb aquesta acció.
- En el curs de l'onada repressiva que després de les eleccions sindicals intenta frenar el moviment obrer, 2 dirigents obrers, Agustí Prats (de **Medir**) i Lluís Moscoso (de **Perchas y Aprestos**) són desposseïts de llurs càrrecs sindicals a principis de 1968. Els treballadors de **MEDIR** responen solidariament amb un atur de 1/2 hora el 8 de febrer.
- A partir d'aquest moment s'obre un període de pausa en l'acció. Sense lluita a les empreses esdevé difícil mantenir la combativitat d'alguns càrrecs sindicals sotmesos a la pressió de les empreses i de la C.N.S. Alguns es venen descaradament (com Cuadrado i d'altres), o bé van abandonant progressivament l'actitud de lluita amb que foren escollits. S'aconsegueixen encara algunes preses de posició combatives amb l'**Assemblea de treballadors i càrrecs sindicals** l'abril de 1968, condemnant la congelació de salaris. La situació es fa difícil per als càrrecs sindicals més honestos i lluitadors, que en llur desig d'enfrontar-se clarament amb l'empresa i la C.N.S., no aconsegueixen evitar un cert aïllament cara als altres càrrecs sindicals i als propis treballadors. El novembre de 1968, disset dels més combatius, provocats pels verticalistes, llencen llur carnet sindical com a resposta indignada a la constant obstrucció per part dels «mandos» de la C.N.S. a llur labor. De fet es troben perseguïts per la repressió i no comprenen clarament que la funció dels càrrecs sindicals fidels a la classe obrera, consisteix precisament a fer front constantment a tals dificultats, a denunciar-les als treballadors, a posar-se al front de la lluita, corrent el risc

de la repressió, de la desposseïció de llurs càrrecs, però mai a dimitir, a abandonar. Davant de la constant amenaça de la repressió, de la desposseïció, l'única actitud de lluita és assegurar-se al màxim la defensa, la solidaritat dels treballadors. En aquest cas que comentem, la C.N.S. acceptà a corre-cuita aquestes dimissions, amb les que es deslliuraven fàcilment de la presència d'aquest grup de dirigents obrers entre els càrrecs sindicals.

- Els mateixos que havien dimitit s'adonaren aviat que llur gest «valent» fou negatiu.
- Per a alguns d'ells fou, a més a més, llur última actuació; després han desaparegut de la lluita oberta, o almenys han abandonat llur paper dirigent. L'organització i mobilització obreres es fan difícils. Sembla com si l'edifici construït amb la victòria a les eleccions sindicals s'hagués ensorrat. Després veurem que en realitat no fou així.
- L'hivern del 1968 hi ha un important intent d'iniciar una nova mobilització. En la perspectiva de nous convenis pel 1969 s'elabora un document que conté la plataforma reivindicativa d'aquells moments per a tot el Tèxtil i es condemna el límit oficial del 5,9%. El firmen 10.000 treballadors tèxtils de la província de Barcelona. La discussió i firma prepararen (tot i que no s'assolí un avanç general en la lluita) els **aturs i assemblees de Fabra i Coats** de desembre del 1968 i gener del 1969.
- En ple Estat d'Excepció, el **17 de març de 1969**, es reuneixen uns 100 treballadors del **Ram de l'Aigua** al sindicat i realitzen una **assemblea** en la que denuncien una vegada més el 5,9% i la política repressiva del govern.
- Durant la **primavera del 1969** es realitzen diverses accions en algunes empreses. A **Rottier**, amb 15 dies de **vaga d'hores extra**, s'aconsegueix un augment (plus) de **100 ptes. setmanals**; a **Rofo**, l'empresa cedeix el mateix augment davant l'amenaça de passar a l'acció. Hi ha lluites a **Medir, S.F. Vila** (Parsus), **Bertran i Serra, Catex, Perchas y Aprestos**. Es lluita ja contra l'augment de l'impost d'utilitats (que es descompta dels sous i es queda el govern), que serà després l'espurna de les darreres lluites. A **Medir**, hi ha diverses accions de solidaritat oberta amb Agustí Prats, treballador d'aquesta empresa que ha d'ésser jutjat pel TOP. El 30 d'abril, **Rottier** para una hora.
- Pel maig de 1969 es recullen unes 1.000 firmes al Ram de l'Aigua al capdavant d'un document que refusa la comissió deliberadora del conveni com a no representativa, i en suport de la plataforma reivindicativa de les 10.000 firmes.

Aquests són els trets fonamentals de la contínua i tenaç lluita dels treballadors del Ram de l'Aigua. Cal tenir-los en compte per comprendre que en la lluita oberta no hi ha «miracles», que si hem tingut aquests sis mesos de lluita oberta i continuada, és degut a un treball pacient, no sempre amb resultats immediats, d'uns treballadors que han sabut comprendre que el tret fonamental en l'actuació dels obrers revolucionaris (de veritat) és lligar-se a les masses, saber trobar en cada moment els elements bàsics i concrets de mobilització, organitzar la lluita, encapçalar-la, donant a l'acció la perspectiva que permet desenvolupar **a través de la lluita** la consciència democràtica i revolucionària de la classe obrera.

3. TARDOR-HIVERN 69-70: PRIMERES ACCIONS

(En aquest capítol es dona la relació de les accions a set empreses des de novembre de 1969 a febrer de 1970.)

4. S'UNIFICA L'ACCIO A NIVELL DE RAM

PRIMERA ASSEMBLEA EN EL SINDICAT: 11 DE FEBRER

Aquestes victòries no frenen sinó que estimulen la lluita, faciliten la seva extensió. A la vegada, els objectius obrers de cada empresa es van **unificant** al voltant d'una plataforma comuna del ram per al conveni. Les **comissions obreres del Ram de l'Aigua**, que impulsen aquestes lluites, consideren arribat el moment de transformar en acció conscient aquesta unitat. Les lluites que en aquest mateix moment s'estaven desenvolupant en el metall de Barcelona (Maquinista, SEAT, Cispalsa, Làmparas Z, Indo...), a Terrassa, a tot Espanya, de les quals la pròpia premsa legal es fa eco, bé que amb limitacions, són evidentment un important estímul per a l'acció, així com les lluites estudiantils i les d'altres sectors populars.

El dimecres 11 de febrer es fa la primera Assemblea obrera als locals del sindicat.

Més de 200 treballadors, que representen 14 empreses del ram (Costa i Font, Bertran i Serra, Catex, Rofo, S.F. Vila — a les seves dues fàbriques de la Verneda i de S. Joan de Malta—, Sade, Dubler, Rottier, Medir, Tarvic, Perchas y Aprestos, Vda. Pujol i P. Solà) es reuneixen i aproven la plataforma de lluita per al conveni:

- 175 ptes. per la qualificació 1; 21 dies de vacances per a tots.
- 100% del salari real per les prestacions de l'assegurança d'enfermetat.
- 10% d'increment salarial per la jornada nocturna.
- Un mes de salari per les pagues extra.
- 44 hores de treball setmanal.

S'exigeix a la comissió deliberadora, a tots els càrrecs sindicals, que defensin aquesta plataforma.

Aquesta primera assemblea, d'aquest procés de lluita, té una gran importància per les seves característiques i per la pauta que marca per a les posteriors accions.

En un primer moment els verticalistes, es a dir els jerarques designats d'ofici i els membres de la junta social venguts a la patronal i a la CNS, com **Morales, Gómez Miranda, Cuadrado** i d'altres, intenten «integrar» l'assemblea en veure que no han pogut evitar-la. Intenten disposar del seu control després que els treballadors els obliguen a obrir el saló d'actes. La dèbil i contradictòria demagògia que utilitzen no arriba massa lluny. Aviat se'ls talla, se'ls denuncia com a instruments de la patronal i del govern que ha fixat els límits salarials. A partir d'aquest moment **són els treballadors els qui dirigeixen pràcticament l'assemblea**. I als sindicalistes ja no se'ls tornà a veure a les assemblees fetes als locals de la CNS, locals que en realitat **pertanyen als treballadors**, ja que han estat construïts amb els diners de les quotes sindicals, diners dels treballadors.

En l'assemblea estan reunits els **dirigents obrers**, és a dir els autèntics **representants obrers**, aquells que no dirigeixen des d'un despatx allunyat i desconegut, sinó **des de la mateixa empresa**, donant la cara; homes que entenen llur **representativitat** en el sentit de saber interpretar les reivindicacions més sentides en cada moment pels treballadors, de **dirigir, organitzar, encapçalar** la seva lluita. Entre aquests dirigents obrers s'hi troben els enllaços i jurats fidels a la classe obrera que han comprès clarament el paper del càrrec sindical. La presència dels dirigents obrers reals dels treballadors del **Ram de l'Aigua** dona a l'assemblea feta als locals del sindicat el caràcter d'**ORGANISME DEMOCRÀTIC de direcció** de la lluita unitària del Ram, a la vegada que eficaç instrument de **coordinació** i estímul a la **solidaritat**. Per això mateix a l'ASSEMBLEA es pren el compromís de portar els acords a les empreses, sotmetre'ls a la discussió dels treballadors, realitzar en tots els casos possibles **assemblees** a la pròpia empresa.

En aquesta assemblea s'explica el marc polític i econòmic de la lluita obrera. Es denuncia la política del govern de l'oligarquia de congelació de salaris, el paper de la CNS. En plena assemblea es produeix un incident significatiu. Un falangista, **Losada**, jurat de Catex, intenta provocar un dirigent obrer mentre està parlant, insulta tota l'assemblea: «...sou uns mentiders...» Els treballadors no el deixen continuar i el treuen a puntades de peu de la sala. El van haver d'hospitalitzar. Tot i això, durant un moment existeix el perill que l'assemblea es desfaci, que la provocació aconseguixi en realitat el seu objectiu, encara que hagi de rebre en les seves natges l'odi contingut dels treballadors contra l'explotació i els seus lacais. Però s'aconsegueix recuperar el control de l'assemblea i aquesta continua. Es prenen acords de lluita. Aquests acords són la continuació i l'impuls de la lluita de masses, la millor «pallissa» que es pot donar a un provocador i a aquells que l'envien. Aquesta és una qüestió a la qual caldrà parar esment, doncs la provocació és un vell instrument de la patronal enfront de la lluita obrera, un recurs per a desviar-la dels seus objectius i a la vegada facilitar la repressió. I la provocació és un mètode especialment utilitzat en altres temps en aquest ram.

A l'assemblea, els treballadors decidiren reunir-se novament al cap d'una setmana, després de portar totes les qüestions debatudes a les empreses.

5. NOVES ASSEMBLEES I PRIMERS ATURS

Durant tota la setmana es discuteix a les fàbriques del ram la plataforma reivindicativa aprovada a l'assemblea del sindicat, es prepara activament la pròxima assemblea. Es fan **assemblees** a **Medir** i altres empreses, es fan nous mítings a la porta d'algunes d'elles. A **Rottier**, pràcticament tota la plantilla firma un document reivindicatiu recollint la plataforma general del ram.

El dilluns 16 de febrer és entregat a l'assemblea oficial d'enllaços i jurats, reunida al mateix sindicat, el document aprovat el dia 11 a l'**assemblea de treballadors** i que en dos dies recollí la firma de 1.553 treballadors de 16 empreses.

En aquest ambient d'intensa preparació arriba el dia 18. Van arribant al sindicat nombrosos grups d'obers. No es veu cap dels verticalistes; sabien que aquest dia vindrien els treballadors i van decidir anar-se'n..., i en el seu lloc deixaren la policia político-social. Bona i significativa «substitució».

Quan ja s'han reunit **més de 350** treballadors, un grup de càrrecs sindicals d'entre els que es troben allí, sol·licita sala per a reunir-se. No aconsegueixen la sala i decideixen aleshores fer l'**assemblea** als passadissos, davant de la policia. Examinant la marxa de les negociacions del conveni, la «fugida» de la comissió deliberadora, la presència de la policia, els delegats obrers units en assemblea decideixen que és necessari passar a l'acció oberta. Es decideix portar aquesta perspectiva a les empreses i reunir-se novament el dia 23 per tal de prendre acords concrets de lluita.

Durant l'assemblea la policia intenta intimidar, reté a part durant quasi tota l'assemblea el treballador Lluís Moscoso tan aviat com aquest arriba a l'edifici. Es passen provocadors. Això influeix en algunes intervencions, es produeix alguna vacil·lació, però els treballadors comprenen aviat que l'actitud de la policia no és en definitiva més que una confessió d'impotència per no pugué realment impedir l'acció dels treballadors, ni tan sols la mateixa assemblea. Després de l'assemblea tornaren a coaccionar Moscoso: «...**si féu cas dels comunistes i torneu al sindicat...**». Eloquent explicació de la lluita, encara que parcial.

Nova assemblea el dia 23; tampoc no es veu cap verticalista, tots els locals estan tancats, es passen alguns «socials». Aquesta vegada, veient que la presència de la policia no espanta els treballadors (bé que, evidentment, influeix en ells; aquest cop n'hi han anat alguns menys, però al mateix temps comencen a acostumar-se a aquesta «companyia»), els «amos» del sindicat troben un nou mitjà per a treure els treballadors del local, un mitjà a l'alçada de les possibilitats **reals** dels verticalistes: treure la corrent, deixar els locals sindicals a les fosques; l'**assemblea** continua, encara que resumint, i es decideix **parar una hora l'endemà**.

El 24 de febrer **paren: S.F. Vila, Rottier, Rofo, Medir, Catex, Perchas y Aprestos, Hispania**. El 25 para **B.I.A.**

6. INTENT REPRESSIU: RAPID FRACAS

El dia 26 de febrer la policia deté a **Agustí Prats, Manuel Martínez, Lluís Moscoso i Juan Bravo**, quatre treballadors del ram molt apreciats pels seus companys, autèntics dirigents obrers. Per a detenir-los, la policia **no** els va a buscar a llur domicili, ni s'atreveix a anar a l'empresa; es limiten a enviar-els-hi una «citació» policial (**no judicial**), la força legal de la qual és extraordinàriament dèbil. Els quatre homes citats es presenten, sense valorar suficientment la situació, sense comprendre que **mai** no s'ha d'acceptar la repressió, sense adonar-se de la debilitat de tal intent repressiu. Evidentment hauria estat més adequat refusar aquesta citació de la policia, anar a l'empresa, informar els treballadors, sotmetre a la decisió d'aquests l'actitud a prendre. Actitud que hauria pogut ésser la de no presentar-se, defensant els treballadors als quatre companys citats d'un possible intent de detenció, o bé presentar-se acompanyats massivament dels treballadors de les empreses respectives, anant a «Jefatura» a exigir explicacions d'aquest intent d'intimidació, fent-se tots responsables de la lluita i denunciant la repressió (hi ha experiències de tot això en el moviment obrer). L'experiència negativa en aquest cas, en presentar-se sols i immediatament, fou tot i així, aprofitada posteriorment al llarg de la mateixa lluita.

Es pensaven, potser, que aquestes detencions decapitarien el moviment obrer. Però la policia i la patronal s'equivocaren. La lluita, que fins aleshores havia tingut un caràcter reivindicatiu immediat, encara que amb l'element important de la unitat i la coordinació de tot el ram, assolí un nou nivell: el de la lluita solidària, contra la repressió.

En saber-se a les fàbriques, l'endemà, la notícia de la detenció, a la tarda, a la sortida del treball, es reuniren **més de 300** treballadors de **Catex, Medir** i d'altres empreses, en ple carrer, celebrant una ràpida assemblea a la cruïlla d'Els Quatre Cantons (Poble Nou). Interrompen la circulació. Alguns obrers intervenen. Es decideix formar piquets que vagin a la sortida de totes les fàbriques del ram a fi d'informar tots els

treballadors de la detenció dels quatre companys. Decideixen a la vegada llençar la iniciativa d'un atur de dues hores per a l'endemà en senyal de solidaritat amb els detinguts i de denúncia de la repressió.

I així es fa. El dissabte 28 de febrer paren dues hores 7 empreses: **Medir, Rottier, S.F. Vila, Rofo, Ponsa**, amb un intent a **Bertran y Serra**. A **Catex** paren, també dues hores, el 2 de març.

Es reparteixen octavilles a mà a l'entrada de les empreses exigint la llibertat dels detinguts. El 6 de març es fa una manifestació al **Poble Nou** amb pancartes i repartiment d'octavilles de les **Comissions Obreres de Barcelona** que expressen la solidaritat de la classe obrera de Barcelona amb la lluita dels obrers del tèxtil i llurs dirigents empresonats.

Des de la presó, els quatre detinguts, els quals la repressió no ha doblegat, dirigeixen una carta als seus companys del ram estimulant llur lluita. Aquesta carta causà gran impacte a les fàbriques en ésser llegida.

Pels mateixos dies, 926 treballadors dirigeixen una carta a l'**Oficina Internacional del Treball** (O.I.T.) explicant llur lluita, la plataforma reivindicativa i les accions realitzades, i denunciant la repressió, solidaritzant-se amb els quatre detinguts i exigint que aquest organisme internacional intervingui per a que surtin en llibertat. S'envien delegacions de treballadors a visitar diverses personalitats per a que prenguin posició davant de la lluita obrera i la repressió.

En les empreses es recullen diners obertament per a pagar la setmanada als quatre detinguts (*).

Aquestes accions solidàries foren evidentment una important preparació per a nous avanços en la lluita.

La **solidaritat**, la resposta combativa dels treballadors, la digna resposta dels detinguts, la continuació de la lluita reivindicativa, tot això constitueix un clar fracàs de l'intent repressiu.

7. PRIMERA VAGA GENERAL DE 48 HORES

HI PARTICIPEN 60 EMPRESES. LLIBERTAT DELS QUATRE DETINGUTS

1. La lluita continua.

La patronal, els verticalistes estan nerviosos. Són freqüents els viatges a Madrid. Alguns patrons, entre ells el més fort, **Catex**, són partidaris de no cedir davant de les exigències obreres; d'altres preferirien concedir més ràpidament allò que els treballadors exigeixen, veient-se impotents per a frenar aquesta lluita. El curs de les accions obreres va determinant l'evolució de les ofertes patronals i de les maniobres de la C.N.S.

La patronal, que havia començat parlant dels límits «màxims legals» del 6,5 i del 8%, ofereix ja un augment del 10%, tres dies més de vacances i una altra paga extra. Alguns membres de la comissió deliberadora, incapaços de sumar-se a la lluita obrera, o impotents per a frenar-la segons les ordres de la patronal i de la C.N.S., parlen de dimitir. Després, el 12 de març, acorralats per la situació, fan córrer la veu que el 16 s'ha d'anar a la vaga. Tot això és una clara mostra de la descomposició de l'aparell verticalista, de la incapacitat en què es troben, davant de la lluita obrera, d'utilitzar els mecanismes de la C.N.S.

Tot i així, el fet que fossin els propis verticalistes els qui cridessin a la vaga, crea una certa confusió. En alguns sectors obrers no es comprèn que la paraula «vaga» en boca dels verticalistes afavoreix en realitat la pròpia lluita obrera; no és símptoma que ara siguin ells qui dirigeixin el moviment obrer, no és símptoma de llur iniciativa, sinó de lur desorientació, fracàs, descomposició, de l'estat tan dèbil a que ha arribat l'aparell sindical feixista. El que cal és aprofitar el fet que corri la veu de vaga per a prendre la iniciativa, donar a l'acció tot el contingut autènticament obrer que ja té la llarga lluita obrera del ram. El no haver-ho comprès prou, fa que els propis verticalistes es desdiguin fàcilment, i el 16 no passa res.

Tot i així, les condicions de VAGA estan madurant. El dia 20 es reuneix l'assemblea (legal, oficial) d'enllaços i jurats. En ella estan presents els càrrecs sindicals que s'han incorporat a les darreres lluites, que han participat activament a les darreres assemblees de delegats obrers al sindicat. I amb ells la majoria

(*) A setze empreses es recull un total de 47.470 ptes.

de càrrecs sindicals, molts dels honestos treballadors sense valor per a sumar-se obertament a la lluita obrera, però sensibles a la força del moviment obrer que empeny. Es en aquestes condicions que aquesta assemblea, la mateixa que els anys anteriors, després de les destitucions i dimissions semblava incapaç d'actuar, ara **vota la vaga** sota la pressió de la lluita obrera. La presidència de l'assemblea, els membres de la comissió deliberadora venuts, els jerarques verticalistes, els mateixos que precisament feia uns dies «parlaven» de vaga, intenten oposar-se a que l'assemblea prengui aquest acord. **Però és endebades**, s'imposa la força del moviment obrer. I es decideix vaga pel dia 23 de març. S'aprova, a més a més, la idea d'un atur setmanal si la patronal no cedeix.

I l'acord de vaga, desenvolupat, **organitzat, impulsat** pel moviment obrer, per les **Comissions Obreres** es compleix. El dirigeixen en cada empresa els autèntics dirigents obrers, però resulta evident que llur labor ve **facilitada** sens dubte pel fet d'haver estat convocat, aparentment, amb plena legalitat des de l'assemblea de càrrecs sindicals.

El dia 23 van a l'atur de 24 hores 60 empreses: 22 fàbriques de Barcelona (d'altres empreses varen fer aturs parcials). A **Badalona** paren Estampados Estil. A **Terrassa** paren 35 empreses (pràcticament totes). Paren també dues fàbriques d'**Olesa de Montserrat**: Catex-Vilapou i Catex-Molí; en aquesta localitat és la primera vaga en els 30 anys de franquisme.

La simultaneïtat d'aquests aturs a Barcelona, Badalona, Terrassa i Olesa és resultat dels instruments de coordinació del moviment obrer que, malgrat totes les dificultats pràctiques i d'algunes incomprensions, juguen cada vegada un paper més important. Aquesta coordinació és resultat, alhora que hi influeix, de l'ampli moviment de lluita obrera que s'estén per tota Catalunya i tota Espanya. La situació de lluita oberta existent en aquest moment a Astúries, Sevilla, Madrid, Barcelona, Terrassa (Laver, AEG), influeix evidentment en l'avanç en el ram de l'aigua.

I el mateix dia de la vaga general de 24 hores, el 23 de març, surten al vespre, en **llibertat, sense procés**, els quatre dirigents obrers detinguts el 26 de febrer. Important victòria ja de la pròpia lluita.

8. NOUS ATURS GENERALS I NOUS INTENTS D'INTIMIDACIO

Davant de l'actitud tancada de la patronal, **nou atur general de 24 hores el 2 d'abril**. Aquest atur és decidit per les Comissions Obreres recolzant sobre el mateix acord mencionat de l'assemblea de càrrecs sindicals oficial. Es convoca i organitza directament a través dels mítings a les entrades de les fàbriques. Hi participen 19 empreses de Barcelona. En aquest atur s'incorpora a l'acció oberta **SABA** de S. Adrià.

Aquests dies se succeeixen **assemblees i aturs** a les empreses. En algunes d'elles, **Perchas y Aprestos** i d'altres, paren com a protesta per haver-els-hi estat descomptat de la setmanada el jornal del dia de l'atur general de 24 hores del 23 de març.

A causa de l'atur general del 2 d'abril, s'estén a tot el ram la **vaga d'hores extra** i el boicot del treball a prima.

La policia intenta novament intimidar els treballadors. Citen altra vegada els quatre anteriorment detinguts i a tres d'altres (Josep Navarro, German López i Caballero), amb el pretext de la trencadissa dels vidres de V. Illa quan un piquet va anar a la porta d'aquesta empresa a parlar amb els treballadors. Alguns dels citats es presenten immediatament, però d'altres han après la lliçó de a primera citació i detenció. Van a les empreses l'endemà, reuneixen llurs companys en assemblees, expliquen la nova coacció i prenen mesures per a garantir llur presència activa en la continuació de la lluita amb la protecció dels altres treballadors.

De la «capacitat» repressiva de la policia n'és una clara mostra el diàleg amb un dels que es presentaren immediatament. En preguntar aquest per què no havien anat a casa seva o a l'empresa, si volien preguntar-li alguna cosa, millor a l'empresa on, en hores de treball, era segur de trobar-lo, li van contestar: «**et creus que som beneits? No hem pas d'anar a les fàbriques a buscar-vos i així encarar-nos amb els treballadors tal com estan els ànims; que vols que ens rebin a cops de pedra?**»

En aquesta ocasió no van detenir ningú; la maniobra d'intimidació havia fracassat per la forma amb que l'havien rebuda els treballadors.

Després d'aquesta nova coacció, i veient que la patronal continua resistint-se a cedir, els treballadors decideixen respondre amb un altre atur general de 24 hores.

La **Comissió Obrera** fixa la data del 9 d'abril a partir de les opinions recollides a les empreses; i, a través de mitings a l'entrada de les fàbriques i assemblees a l'interior, s'organitza l'atur. **El 9 d'abril** participen a la vaga general de 24 hores les 3/4 parts dels treballadors del ram a Barcelona. A **Catex** i a **B.I.A.** paren fins i tot els cuiners; així que aquell dia no hi ha ranxo.

La patronal ofereix ara un augment del 13,23%, però els treballadors el refusen, considerant-lo insuficient.

9. FIRMA TRAIIDORA DEL CONVENI

Segueix la lluita — Es trenca el conveni amb l'acció

D'amagat dels treballadors, sense atrevir-se a convocar una assemblea de càrrecs sindicals (els criden un a un i falsegen la resposta negativa de la majoria), la comissió deliberadora (encara que no unànimament, doncs hi havia algun vocal que va respectar l'opinió dels treballadors) firmà la darrera oferta de la patronal refusada pels obrers: **13,23%**.

Els treballadors són conscients que això és ja un resultat de llur lluita, que trenca àmpliament els límits legals del 6,5 i del 8%, però es troben amb forces suficients per a continuar el combat. Malgrat aquest augment, llurs salaris són encara molt baixos (930 ptes. és la nova setmanada pel peó i 1.600 per a un oficial amb 10 anys d'antiguitat). I continua la vaga d'hores extra i el boicot del treball a prima a la majoria de les empreses. Es fa una assemblea obrera i s'estableixen les línies generals comunes de què seran les exigències obreres per damunt del Conveni. En diverses empreses s'elaboren documents d'acord amb aquesta orientació i es recullen firmes en recolzament.

I així, acabat de firmar, es trenca el conveni amb l'acció en diverses empreses.

.....

10. SEGUEIX LA LLUITA A «CATEX» I «S.F. VILA»

En aquestes dues empreses la patronal no vol cedir després de la firma del conveni. I els treballadors van continuar la lluita amb **assemblees, aturs, vaga d'hores extra i boicot a la prima.**

.....

A **Catex** junt a la reivindicació econòmica s'està desenvolupant la lluita per autèntics representants obrers. Avui queda pràcticament un sol jurat, i és el falangista provocador **Losada**. En un document que han firmat massivament els treballadors, plantegen l'exigència de dimissió d'aquest home que només representa l'empresa i els pistolers de la CNS, i l'elecció immediata d'autèntics representants obrers... Els **deu mesos** de lluita reivindicativa i solidària permeten als treballadors de conèixer bé, avui, qui pot representar-los i defensar llurs interessos amb el suport de tots.

11. LLIÇONS D'UNA LLUITA IMPORTANT

La duresa de la lluita dels treballadors del **Ram de l'Aigua**, que a la majoria d'empreses ha durat uns **6 mesos** i a **Catex**, com acabem de veure, **10 mesos**, es posa de manifest (a més a més dels aturs, assemblees a les empreses i al sindicat, dels mitings a les entrades) en el que ha significat per a aquests treballadors a llarga **vaga d'hores extra** i del treball a prima: per a molts d'ells era una **reducció dels ingressos a menys de la meitat**, cosa que a la pràctica significava reduir llurs ingressos a **setmanades inferiors en molts cassos a les 1.000 ptes.**, i això durant alguns mesos.

Aquesta lluita, que ens mostra la gran capacitat combativa de la nostra classe obrera, fins i tot en petites i mitjanes empreses de les característiques de les d'aquest ram, proporciona, a més, riques experiències que evidentment van molt més enllà dels límits del **Ram de l'Aigua**.

● **PAPER MOBILITZADOR DE LES REIVINDICACIONS ECONOMIQUES.** — No creiem necessari insistir-hi ara, doncs ens sembla prou eloqüent la descripció que hem fet d'aquestes lluites (junt amb el simple repàs de quins són els elements reivindicatius a la majoria de les darreres i importants lluites obreres que s'estan desenvo-

lupant per tot Espanya). Hem vist com precisament la lluita per un **conveni** que reculli les reivindicacions obreres és el millor camí per a trencar-lo amb la lluita quan aquestes reivindicacions no són plenament satisfetes, o quan sorgeixen noves exigències obreres.

La lluita econòmica, unint i mobilitzant els treballadors, és a més a més una bona preparació per a respondre **solidàriament** davant de tota forma de repressió o de coacció patronal o policial. Ha estat aquesta lluita reivindicativa econòmica la que en el seu desenvolupament (i això pot ésser molt ràpid) ha anat incorporant nous objectius, com són:

- defensa dels autèntics representants i dirigents obrers
- denúncia de les actuals estructures i dels jerarques sindicals oficials
- exigència del dret a reunir-se en assemblees al sindicat i a l'empresa
- dret de vaga i manifestació.

Es a la vegada aquesta lluita la que millor prepara per una presa de posició política, com ho ha estat el document firmat per uns 500 treballadors del ram i dirigit al Congrés d'Advocats de León, donant recolzament a les exigències d'amnistia, estatut del pres polític, anul·lació del tribunal d'ordre públic i altres jurisdiccions especials.

Aquesta elevació del nivell de lluita ha significat al mateix temps la presa de consciència per part dels treballadors del ram que llur lluita és part integrant de la del conjunt de la classe obrera. Això s'ha traduït en una relació i coordinació més estreta amb el conjunt del moviment obrer de Barcelona, de Catalunya, de tot Espanya, amb els organismes de coordinació de les Comissions Obreres a tots els nivells (tot i que en aquest sentit subsisteixen incomprensions que cal superar). S'ha manifestat també en la reacció solidària amb els treballadors de la construcció de Granada, denunciant el crim d'aquest govern de lladres i assassins. Hi ha hagut un atur de 1/2 hora a **Perchas y Aprestos**, recollida de diners a **Catex** (més de 2.000 ptes., xifra que pren gran importància si considerem l'esforç econòmic que la llarga lluita està significat per a aquests treballadors) i a **Medir** (3.655 ptes.); braçals negres durant 24 hores a **Rofo**. Reproduïm el cartell que es va col·locar a **Medir** per a informar els treballadors de la recollida de diners a l'empresa; el considerem interessant per l'exemple que constitueix de la necessària preocupació que han de tenir els dirigents obrers de donar comptes constantment de llur labor davant d'els treballadors. Aquesta labor d'explicació (assemblees, mitings, octavilles, cartells, etc.) és a la vegada estímul i preparació per a noves lluites.

GRANADA SI

DICTADURA NO

RELACIO DE MEDIR S.A. (Ram de l'Aigua) de la campanya d'ajuda als familiars de les víctimes, detinguts i obrers en vaga:

recaptat en hores extra	1.500 ptes.
torn matí i tarda	1.112 ptes.
torn nit	1.043 ptes.
TOTAL	3.655 ptes.

Aquesta quantitat ha passat, junt amb altres recollides en altres empreses, a la Coordinadora local de les Comissions Obreres de Barcelona.

6 d'agost de 1970.

● **FORMES DE LLUITA.** — Les accions han demostrat l'eficàcia de la **vaga d'hores extra**, que de totes maneres ha de dependre de la necessitat que en tingui l'empresa, i per tant del generalitzades que estiguin aquestes hores extra. Un comentari semblant correspon al **Boicot a la prima**. Però tant en l'un com en l'altre aspecte de la lluita, considerem que aquestes accions han mostrat la necessitat de **no estagnar-se en una forma de lluita**, la necessitat de continuar avançant per evitar el propi desgast del moviment: **Aturs, manifestacions, assemblees**, etc. La **coordinació** de les diferents empreses del ram durant el procés de lluita no sols ha permès l'extensió de les **experiències de lluita**, sinó a la vegada la unificació de l'acció, el passar a formes superiors amb els **aturs generals i coordinats de tot el Ram**.

Aquests mesos han posat també en relleu el paper dels aturs organitzats, de duració limitada, d'una, dues, 24 hores, que van madurant la unitat i combativitat.

Es important també destacar la **simultaneïtat** de diverses formes de lluita. Fins i tot en els moments de més gran tensió (vaga) veiem, per exemple, com es recullen firmes en documents que expliquen l'acció, que ténen com a objectiu l'incorporar sectors més retrassats, treballadors que s'haurien pogut apartar de la pròpia lluita en el seu avançar. Creiem que aquesta perspectiva de que no hi ha **objectius** ni **formes** de lluita «superats», cal tenir-la en compte, fins i tot en els moments de més gran radicalització de l'acció obrera.

● **UTILITZACIO DE LES POSSIBILITATS LEGALS.** — Ja hem examinat la importància que va tenir per a l'avanç posterior de la lluita, la preparació i triomf a les eleccions sindicals del 1966, malgrat les defeccions posteriors, traicions, desposessions i dimissions precipitades. Fou la base del procés d'ORGANITZACIO i MOBILITZACIO. Però a la vegada, és necessari destacar que les possibilitats legals **no es limiten** a la immediata utilització dels càrrecs sindicals fidels a la classe obrera. Les assemblees de treballadors, de delegats obrers, imposades als verticalistes, entren en aquest capítol, així com les realitzades a l'empresa. Amb elles s'avança en la conquesta d'una nova legalitat de fet, que cal defensar dia a dia, que es fon amb l'actuació oberta dels dirigents, de tot el moviment obrer, llur negativa a tancar-se en la clandestinitat. Els riscos evidents que corren els dirigents obrers (imprescindibles si de veritat volen jugar aquest paper) no han de superar-se amagant-se, sinó organitzant la defensa oberta per part dels treballadors. En una situació de lluita com la d'avui, aquesta és la millor «mesura de seguretat».

Aquesta perspectiva d'utilització de les possibilitats legals, per a ésser plena, **exigeix** la combinació amb la lluita extralegal, il·legal, amb la utilització dels instruments clandestins del moviment obrer.

● **DESENVOLUPAMENT DE LA ORGANITZACIO AUTONOMA, INDEPENDENT, DELS TREBALLADORS.** — La lluita va donant als dirigents obrers, quan ho són de veritat, és a dir quan són **coneguts** i **seguits** per la majoria dels treballadors, i independentment que tinguin o no càrrec sindical (encara que aquest serveix de molt), el caràcter de veritables representants obrers. A llur voltant, lligant-se amb l'activitat de les **Comissions Obreres**, a través de les assemblees obreres a les empreses, als locals del sindicat, a d'altres locals, utilitzant els càrrecs sindicals fidels a la classe obrera, empenyent amb la lluita els vacil·lants, es va formant una veritable xarxa de relacions, influències, estructures més o menys definides, en un procés a vegades imperceptible, que configuren una **autèntica organització obrera independent, unitària**, que és en realitat el sindicat de classe que es va construint amb la mateixa lluita. **Garantia** de desenvolupament d'aquesta àmplia organització (laxa i de formes múltiples), així com de la correcta utilització de les possibilitats legals i altres formes de lluita, és el bon funcionament, la capacitat dirigent, de les **Comissions Obreres**, en cada lloc de treball, i llur eficaç coordinació a tots els nivells, llur creixement amb la pròpia lluita.

En l'avanç de la descomposició de l'aparell verticalista i de la crisi política del franquisme, és avui possible **imposar el reconeixement** de diverses formes de l'organització autònoma dels treballadors. Aquesta és l'experiència que aporta la lluita del **Metro** de Madrid, imposant a l'empresa i a la CNS el reconeixement de la «Comissió assessora» elegida en **assemblees de treballadors**.

● **PIQUETS I MITINGS A LES ENTRADES DE LES FABRIQUES.** — Ben acollits pels treballadors, han demostrat una gran eficàcia com a instruments d'**organització, coordinació, informació, mobilització**, en permetre de fer arribar **directament** la influència dels dirigents obrers molt més enllà dels límits de llur pròpia empresa. Aquesta experiència comença a aplicar-se i a demostrar la seva importància en molts altres llocs, com a la Construcció de Sevilla, Granada, Terrassa i Madrid. De vegades aquests piquets han estat nombrosos (de fins i tot 50) i han assolit la incorporació a l'acció d'empreses de les quals es deia «que no hi havia res», demostrant-se que el que **SI** hi havia era combativitat, consciència de classe, quadres obrers en potència, però el que faltava era **direcció i orientació concretes** de lluita.

● **REFORÇ DELS ORGANISMES DE DIRECCIO DE LA LLUITA.** — S'han reforçat els òrgans de Comissions Obreres amb nous quadres sorgits de l'acció, captats en plena lluita, als quals les C.O. han sabut donar la perspectiva unitària de classe de llur acció. I s'ha reforçat també l'organització del nostre Partit. Al nostre P.S.U.C., el Partit dels comunistes de Catalunya, estretament unit amb el Partit Comunista d'Espanya, hem d'incorporar els millors quadres de moviment obrer, tots aquells (i són la gran majoria, si treballem bé) que poden i desitgen assimilar la plena perspectiva política del combat obrer, els seus objectius revolucionaris cap al socialisme i el

comunisme, el procés polític que conduirà cap a ells en la situació concreta del nostre país.

12. PERSPECTIVES DEL COMBAT OBRER

En aquesta «tardor calenta» que les lluites ininterrompudes de l'estiu anuncien, que les actuals d'**Astúries, Madrid** i d'altres assenyalen, que tota la premsa vaticina, que els propis ministres franquistes reconeixen amb temor que s'acosta, la classe obrera té objectius molt clars. La lluita per **millors salaris** per fer front al brutal encarcerament de la vida, pels drets obrers dintre i fora de l'empresa, per la **imposició en cada empresa** de les eleccions sindicals que el govern i la CNS ténen por de convocar i que han de permetre el substituir tots els càrrecs sindicals que no compleixen, pel **sindicat de classe**, totes aquestes lluites han d'ésser punt de partida per elevar a objectius polítics la lluita obrera.

La descomposició política de la dictadura posa a l'ordre del dia el «canvi». La lluita obrera pels objectius més immediats exigeix, a fi que les seves conquestes no siguin ràpidament absorbides, transformar tota lluita en element polític de canvi, exigeix enderrocar aquest govern de lladres del poble i assassins dels treballadors.

Això significa avançar, amb una progressiva coordinació de les accions obreres, en la concreció política dels objectius obrers, cap a la **vaga general política** de la classe obrera, impulsant a la vegada el conjunt del moviment de masses cap a la **vaga nacional**. En aquest avanç són importants les **jornades** de lluita obrera per objectius concrets. Les Comissions Obreres de tot Espanya han plantejat per aquesta tardor una **Jornada contra la represió, per l'Amnistia**, junt als objectius reivindicatius de la classe obrera.

En l'avanç cap a l'objectiu d'eliminació de la dictadura, de conquesta de la llibertat, amb la qual els revolucionaris avançarem cap al socialisme, la classe obrera està jugant ja amb les seves lluites un paper fonamental, és la força decisiva. I precisament per això, és a la vegada la primera interessada en una política intel·ligent d'aliances, en agrupar totes les forces anti-franquistes (partits, moviments socio-polítics, personalitats de tot tipus) en un **pacte per la llibertat**. Aquesta exigència ve plantejada pel moviment de masses cada vegada amb més força. Recollint aquesta necessitat, el Partit Comunista d'Espanya proposa l'ampli acord: **que faci pas a una situació provisional amb llibertats polítiques, incloses les llibertats nacionals dels pobles d'Espanya, que promulgui l'amnistia per als presos i exiliats polítics, i que doni la paraula al poble per a que decideixi dels seus destins.**

La constitució de la **Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya**, és ja un pas important en aquest sentit amb el seu programa d'alternativa democràtica. La constitueixen 5 partits: **Esquerra Republicana de Catalunya, Front Nacional de Catalunya, Moviment Socialista de Catalunya**, el nostre **Partit Socialista Unificat de Catalunya** i la **Unió Democràtica de Catalunya**.

En aquesta marxa cap a la llibertat, la classe obrera ha de jugar conscientment el paper d'avantguarda en què la col·loca la pròpia lluita de cada dia.

Francesc Vallverdú

EL BILINGUISME A LA UNIO SOVIETICA

Entre els encerts inqüestionables de la Revolució d'Octubre no és pas el menor la implantació de la política que va permetre el desenvolupament de les nacionalitats oprimides per l'Imperi tsarista. Això significà no sols l'alliberament d'antigues llengües de cultura que l'imperialisme rus havia perseguit, sinó —i el fenomen és remarcable per la seva excepcionalitat— el foment de noves llengües de cultura (gramaticalitzant llengües que eren considerades « inferiors », dotant-ne altres d'alfabet, etc.). Aquesta política, que no ha estat sempre compresa per lingüistes i sociòlegs occidentals —així, Cohen ens recorda que un lingüista tan sensible al progrés democràtic com Antoine Meillet expressà l'any 1928 « la seva irritació davant la multiplicació de llengües admeses a la funció de llengua de cultura a la Unió Soviètica » (1)—, va tenir un lleial defensor en la persona d'un dels revolucionaris més importants del segle XX : em refereixo, naturalment, a V. I. Lenin, de qui se celebra enguany el centenari de la naixença.

Sense entrar en la valoració detallada d'un fenomen tan complex i tan fàcilment mistificable com és el de la « convivència » de diverses llengües en un mateix territori, intentaré recollir unes dades no sotmeses a discussió. Són les següents : a l'antiga Rússia l'ensenyament era impartit, essencialment, en rus, i avui es fa en 66 llengües nacionals ; a totes les universitats l'ensenyament és donat en la llengua del país i en rus ; sota el poder dels Sòviets començaren a aparèixer revistes en llengües baixkir, buriata, kazakh, osseta, txuvaix i d'altres ; el 1913 no sortien més que 3 revistes al territori de la República d'Uzbèkia, 2 a Armènia, 13 a Azerbaidjan, i cap publicació d'aquesta mena no existia al Tadjikistan, al Kazakhstan i a Kirghízia, mentre que el 1957 eren 350 revistes i altres periòdics els que es publicaven en els territoris d'aquestes sis repúbliques ; el nombre de llibres editats en les llengües dels pobles de la U.R.S.S. (llevat del rus) representen el 25 % de la producció global del llibre soviètic, mentre que el 1913 només arribaven al 6 % ; la xifra de títols en llengua no russa ha passat de 1.575 per al 1913 a 14.978 per al 1957 ; etc. (2).

Aquesta nova situació, realment única en el món —cal tenir en compte que als països on la convivència lingüística és notable, per ex. Suïssa, posseeixen una llarga tradició federalista que els ha preservat de les temptatives de l'assimilisme forçat—, va ser recordada en un col·loqui internacional sobre bilingüisme celebrat a Aberystwyth (País de Gales, 1960) pel prof. G.P. Serdiutxenko, cap del Departament de Llengües Orientals de l'Acadèmia de Ciències de la U.R.S.S. i cap de secció de l'Institut de les Escoles Nacionals de l'Acadèmia de Ciències Pedagògiques de la República Socialista Federal Soviètica de Rússia (3).

Bé que la intervenció de Serdiutxenko al Col·loqui se centrà en « l'aspecte

(1) Marcel Cohen, *Pour une sociologie du langage*, París, 1956, p. 334.

(2) Vegeu *L'U.R.S.S. aujourd'hui et demain*, Ed. Langues Etrangères, Moscou, 1959, pp. 220, 225, 295-296.

(3) G.P. Serdiutxenko, *The Linguistic Aspect of Bilingualism*, dins *Bilingualism in Education*, publicat per la U.K. Nation Commission for UNESCO, Londres, 1965, pp. 21-43.

lingüístic del bilingüisme », la seva aportació no deixa de contenir informacions en l'ordre pràctic a què ens hem referit. En aquest sentit, hi ha fins i tot algunes precisions importants : « avui els estudis escolars a la U.R.S.S. són impartits en més de 70 llengües » (la qual cosa significaria que el procés de recuperació de llengües encara continua) i « la literatura social i política, de creació i d'educació, és també publicada en més de 70 llengües » (p. 41). Destaca, d'altra banda, la influència del rus en el desenvolupament d'altres llengües soviètiques, en tres plans :

- a) « enriquiment de la majoria de llengües a la U.R.S.S. amb diversos mots i, sobretot, amb termes socials polítics i científics (tècnics o generals), correntment manllevats pel rus i aleshores transferits a través del rus a les llengües dels altres pobles de la U.R.S.S. » ;
- b) « a través dels termes prestats i manllevats del rus, nous fonemes han entrat en les llengües d'alguns pobles » ;
- c) « la llengua russa influeix parcialment la gramàtica de les llengües particulars de la U.R.S.S., bé que en aquest procés cada llengua té les seves pròpies peculiaritats » (pp. 41-42).

Serdiutxenko acaba el seu treball amb aquestes paraules :

« (...) El bilingüisme no porta necessàriament a la col·lisió de llengües i a l'absorció d'una llengua per l'altra. Solament les llengües de nacionalitats territorialment disseminades que són petites en nombre i la població de les quals no té una llengua escrita pròpia, per tal com no tenen unes tradicions culturals i literàries importants i no han estat afavorides per les circumstàncies històriques, perden gradualment llur originalitat i deixen pas a les llengües dels veïns més poderosos. Però en molts casos, els pobles que són territorialment units i les llengües dels quals tenen tradicions culturals i literàries més o menys importants, conserven llur llengua nativa, que continua el seu desenvolupament i preserva la seva independència, malgrat la influència dels veïns més poderosos.

« La política de la igualtat de nacions i llengües que és en particular aplicada a la Unió Soviètica promou l'amistat dels pobles, l'intercanvi i l'enriquiment mutu de llurs valors culturals, el desenvolupament de les cultures i llengües nacionals tant dels grups nacionals extensos com de les minories nacionals » (pp. 42-43).

Fins aquí l'argumentació i les conclusions de Serdiutxenko poden ser considerades correctes, i podem excusar la imprecisió d'alguna de les formulacions (sobre la influència dels rus, sobre la manca de « col·lisió de llengües », sobre el valor de mots com « enriquiment », etc.) per la brevetat de la seva exposició. Com a única objecció greu, en tot cas, podríem lamentar que en la seva argumentació no queda prou clar que certs desviacionismes sorgits en època de Stalin —allò que certs autors anomenen la « russificació » d'algunes llengües minoritàries de la U.R.S.S.— hagin estat completament superats. En efecte, Serdiutxenko silencia crítiques com la que assegura que certes llengües minoritàries (per ex. el kurd) han sofert una abusiva « russificació » que l'ha apartat de la llengua parlada i escrita pels deu milions de kurds que viuen sobretot a Iraq i Turquia (4). Tampoc no diu res

(4) Vegeu, per exemple, Jordi Ventura, *El Kurdistan i la qüestió kurda*. « Serra d'Or », abril 1963. Independentment del fet que la crítica de Ventura sigui digna de tenir en compte, cal no perdre de vista, però, la fragilitat d'algunes afirmacions seves. En efecte, malgrat reconèixer que els kurds que habiten a la U.R.S.S. són només 160 000 i que disposen d'un territori autònom, fa una afirmació tan sorprenent com aquesta : « Si bé el kurd és la llengua principal de l'escola primària, es veu reemplaçat progressivament per l'armeni o l'azeri i pel rus a la segona ensenyança i a la Universitat. » Ventura no s'adona del fet que, amb una comunitat de 160 000 persones, no es pot gaire cosa més que impartir en llur llengua l'ensenyament primari i mitjà. En casos com aquest, no podem ignorar els esforços no rendibles que significarien una Escola Tècnica i una Universitat en la llengua minoritària.

de l'objecció que alguns estudiosos fan a la « pràctica real » de la política d'igualtat. Un supòsit que, si fos efectivament habitual, significaria discriminació lingüística, és el denunciat per Kloss : « Un ucraïnès o un lituà que emigra a la Sibèria preveu que caldrà enviar els seus fills a una escola russa. Un rus que es traslladi a Riga o a Odessa preveu que no caldrà enviar els seus fills a una escola lituana o ucraïnesa » (5). Una tal objecció, si és certa, contradiu el principi igualitari, perquè tan just és que els fills dels ucraïnesos o lituans traslladats a territori rus acceptin d'abandonar llur llengua, com que un rus, en traslladar-se a territori no rus, aprengui la llengua del país i, en tot cas, esdevingui bilingüe.

Però —repeteix— si pot resultar excusable que Serdiutxenko no abordi ni tan sols aquestes objeccions freqüents en els estudis sociològics i sociolingüístics occidentals, en canvi al llarg del seu article trobem altres elements objectables precisament pel que hi diu i no pas pel que calla.

En primer lloc —i aquí enllacem amb les crítiques de Kloss— opino que Serdiutxenko s'hagués pogut estalviar els elogis tan fora de lloc, per idealistes, a la llengua russa, que revesteix de caràcters quasi-carismàtics : « Actualment totes les nacionalitats de la Unió Soviètica, amb el constant ajut del gran poble rus, han obtingut un gran èxit en el desenvolupament de llur cultura, nacional en la forma i socialista en el contingut. El paper del poble rus en alliberar el país de l'antic endarreriment i de l'opressió nacional és perfectament comprès pels pobles de la Unió Soviètica. Per això ells mostren un profund respecte per la llengua de les ciències modernes i de la tècnica, la llengua del més gran progrés natural, la llengua de la pau i l'amistat entre els pobles » (p. 40). Quina diferència hi ha entre aquestes paraules i les que es deien en temps de Stalin ? El prof. Lomtiiev deia, per exemple, l'any 1949 : « La llengua russa és l'instrument de la cultura més avançada, de la ciència més progressista ; és la llengua de la pau i del progrés... La llengua russa és gran, rica i potent. És l'instrument de la cultura més avançada del món. Dels seus inexhauribles tresors les llengües de les nacionalitats de la U.R.S.S. es treuen un aliment vivificador ; és estudiada amb amor per tots els pobles de la gran Unió Soviètica, que hi veuen un potent instrument de llur progrés cultural i de la transformació socialista » (6).

No ens hi enganyem : un marxista no pot liquidar unes tals formulacions dient que es tracta de « simple retòrica » (i això suposant que la retòrica ja fos justificable). En aquestes paraules hi ha amagada una actitud anti-científica i són el camí perillós d'una mitificació, de noves alienacions. Fa tot l'efecte que el prof. Lomtiiev, ahir, i el prof. Serdiutxenko, avui, no s'han fixat mai en unes reflexions de Lenin, escrites l'any 1922, que llegides amb la perspectiva de quasi mig segle resulten escruixidores de tan lúcides. Són uns comentaris fets arran de la famosa « qüestió georgiana », en la qual Stalin va tenir una intervenció lamentable, que no em puc estar de reproduir :

« Cal distingir entre el nacionalisme de la nació opressora i el nacionalisme de la nació oprimida, entre el nacionalisme de la nació gran i el nacionalisme de la nació petita.

« En relació amb el segon nacionalisme, nosaltres, els integrants d'una nació gran, quasi sempre som culpables, en la pràctica històrica, d'infinites violències ; i encara més : sense adonar-nos-en, cometem gran nombre de violències i ofenses. Només haig d'evocar els anys en què vivia a les regions del Volga i com hi són tractats despectivament els no-russos (...).

(5) Heinz Kloss, *Bilingualism and Nationalism*, « The Journal Social Issues », abril 1967, pp. 39-47.

(6) Citat per Luigi Rosiello, *La linguistica dopo Stalin*, « Rinascita », 31-V-1968, pp. 33-34.

« Per això, l'internacionalisme per part de la nació opressora, o de l'anomenada « gran » nació —encara que només sigui gran per les seves violències, gran com ho és un Derjimorda (7)— ha de consistir no sols a *observar la igualtat formal de les nacions, sinó també a observar una desigualtat*, que, per part de la nació opressora, de la gran nació, *compensi la desigualtat que de fet es produeix en la realitat*. Qui no hagi comprès això, no ha comprès l'actitud vertaderament proletària envers el problema nacional i en el fons ha restat en una posició petitburgesa i no pot deixar, doncs, de lliscar a cada instant a la posició burgesa » (8). (El subratllat és meu. F.V.)

On són aquestes « desigualtats » compensadores a què es referia Lenin en les llagoteries d'un Lomtiiev o d'un Serdiutxenko? No ens hi escarrassem que no les veurem enlloc. Al contrari, llur retòrica fa pensar en deficiències teòriques i pràctiques greus. Continuen conculcant-se, per ventura, els ensenyaments leninistes? Continua tenint prioritat el nacionalisme gran rus sobre el nacionalisme de les petites nacions? Per desgràcia, articles com els de Serdiutxenko —no parlem ja de Lomtiiev, en ple stalinisme— no ajuden a desfer aquests interrogants. Així, en afirmar que els pobles soviètics « consideren la llengua russa com la primera entre totes les llengües iguals de la U.R.S.S. » (p. 41), no contradiu explícitament la doctrina de Lenin?

Podem acceptar, però, que aquestes reserves siguin encara « tangencials » a l'article de Serdiutxenko. El que ja no és tangencial és el tractament idealista en la part teòrica del seu treball. Si la situació actual és « idíl·lica » i arreu de la Unió Soviètica hi ha un « profund respecte » per la « llengua del més gran progrés cultural », en canvi un marxista ha de reconèixer que històricament les coses eren molt diferents. Es sorprenent, doncs, que un autor marxista pugui escriure coses com aquestes : que els tadjiks i els uzbeks « en el curs dels segles » van viure « sota unes adequades condicions econòmiques, polítiques i culturals » (p. 25) (aleshores, per què calia la Revolució?); que el bilingüisme actual entre aquestes poblacions no presenta « col·lisió », malgrat que els tadjiks que a casa parlen llur llengua, « immediatament la canvien per l'uzbek quan arriba un hoste uzbek » (p. 26), això que hi ha majoria tadjik en la regió (què deu entendre Serdiutxenko per « col·lisió »?, la lluita armada?); etc.

Sorprèn, sobretot en un marxista, l'omissió d'una anàlisi sociològica en el sorgiment i el funcionament del bilingüisme. Conceptes com el de diglòssia (l'ús d'una llengua *alta* per a les funcions elevades de la cultura, la literatura, etc.; i l'ús d'una llengua *baixa* per a funcions socialment inferiors com la vida familiar, el treball, etc.), el de prestigi social (el mecanisme que impulsa un individu a adoptar totalment o parcialment una segona llengua), i tantes altres nocions elaborades per la moderna sociologia lingüística. Es cert que la intervenció de Serdiutxenko al Col·loqui d'Aberystwyth se centrava en « l'aspecte lingüístic del bilingüisme » però no sembla pas casual que ni ell ni els vuit o nou autors que cita (per cert, tots soviètics menys Champion, francès, de qui esmenta una obra de 1913!) no facin cap referència als aspectes socials del fenomen.

(En el mateix volum en què fou publicat l'article de Serdiutxenko, hi ha un breu estudi ben modelic i sense gens de retòrica : és l'article del prof. Asbjorn Nesheim, de la Universitat d'Oslo, sobre *Social and Cultural Aspects of Bilingualism*. En poc més de set pàgines fa una breu història del bilingüisme noruec-lapó al Nord de Noruega, n'analitza les tensions —històriques

(7) Derjimorda és el nom del policia de la comèdia *L'Inspector* de Gògol i personifica el tipus autoritari, grosser i tirànic.

(8) V.I. Lenin, *Obras escogidas* (trad. cast.), vol. III, Ed. Progreso, Moscú, 1966, pp. 775-776. (He tingut en compte, per a petites qüestions de detall, la trad. italiana : *Opere scelte*, Editori Riuniti, reeditada el 1968, p. 1.786.)

i actuals—, « s'entreté » a examinar les condicions socio-econòmiques dels grups socials en contacte i l'evolució que han sofert, examina les diferents polítiques successivament adoptades pel Govern noruec i, a l'hora de justificar l'ensenyament d'una segona llengua (com a llengua de relació), exhibeix unes raons pràctiques convincents i no recorre a estratagemes idealistes : no parla pas de la « gran llengua » noruega, « la primera entre dues llengües iguals », ni gosa dir que sigui, per exemple, « la llengua de la democràcia i del progrés » o coses per l'estil.)

Es de dordre, doncs, que en desprestigi de la ciència soviètica —i de la mateixa U.R.S.S.— circulin encara « investigadors » de la categoria de Serdiutxenko, amb càrrecs acadèmics tan importants. I és de dordre encara més si tenim en compte que, com ha posat en relleu Rosiello, « assistim des de fa alguns anys a una iniciativa original de la lingüística soviètica que s'ha col·locat ja en posició d'avantguarda en l'experimentació de nous mètodes estructurals, matemàtics i transformacionals i en el desenvolupament d'aquelles disciplines, com la semiologia, la teoria de la informació, la cibernètica, etc., que tenen estrets lligams de col·laboració amb la ciència lingüística sobre la base aconseguida d'una unificació de models metodològics formalitzats » (9).

El fet, per tant, no pot ser més paradoxal. Al costat d'uns progressos reconeguts en lingüística —en els quals cal recordar que Stalin l'any 1950 va jugar un paper positiu descobrint als dogmàtics i tot poderosos seguidors de N. Marr unes « amargues veritats » (10)—, ens adonem que les relacions llengua/societat, lingüística/sociologia, mètode estructural/mètode sociològic, etc., relacions que per a un marxista tenen un interès indubtable, continuen sense ser afrontades vàlidament pels científics soviètics. Per això fem nostra la pregunta final de Rosiello en l'article tan citat : « Es potser el « seny » de Stalin que encara projecta la seva ombra sobre la ciència lingüística soviètica ? »

Febrer 1970

(9) Rosiello, *loc. cit.*

(10) Expressió de Giacomo Devoto, pròleg a Stalin, *Il marxismo e la linguistica* (trad. it.), Feltrinelli, 1968, pp. 5-14.

« He participat decididament a les negociacions entre els intel·lectuals refugiats aquí i el govern.

« Les autoritats volien que donés la llista dels assistents. No sóc un policia. Finalment, la Guàrdia Civil va aconseguir l'autorització de forçar les portes del monestir si era necessari. El ministre de Governació em va demanar per telèfon perquè estava del costat de l'oposició. Vaig contestar que no estava del costat de l'oposició, sinó pels drets de la persona humana... »

(De les declaracions de Dom Cassià Just a un corresponçal de « Le Monde » el 23-XII-1970.)

Rafael Vidiella

ALGUNES PRECISIONS ALS FETS DE MAIG DEL 37

Amb força retard he llegit el llibre de Manuel Cruells, titolat « *Els fets de Maig* ». Es un llibre al qual li escauria millor el títol « *L'epidermis dels fets de maig* », car l'autor, passant per alt les causes autèntiques d'aquests fets, els relata a la seva manera i treu la conclusió que solien treure els anticlericals sobre no importa quins fets : que tota la culpa la tenien els frares. Però en el llibre de Cruells no hi ha frares ; hi ha comunistes als quals endossa majorment la culpabilitat del « putsch » de maig. I tan senzill com és cercar les causes autèntiques d'aquest « putsch » ! Però es veu que a Manuel Cruells li agrada volar a cavall de la fantasia, i en lloc de cercar l'autenticitat dels fets no ja a Catalunya, sinó a Barcelona, s'ha posat a navegar per la II, la III, la IV Internacionals i fins i tot per l'A.I.T. dels anarquistes, sense excloure'n la segona guerra mundial, per a concloure que el « putsch » vingué a ésser un malefici dels comunistes per acabar amb « *el corrent de pensament contra el marxisme oficial de la U.R.S.S.* » i fer-se amb « *l'exclusiva mundial dels moviments subversius, o no subversius, del marxisme i del no-marxisme...* ». I ja posat a fantasiejar, Cruells fa del « putsch » de maig no gens menys que la gènesi o el pentateuc de l'actual crisi de creixement del moviment comunista internacional. Es tracta, doncs, d'un llibre anticomunista i antisoviètic —com ara en surten a dojo—, amb l'intent de contrarrestar l'actual penetració dins les consciències de la ideologia revolucionària del marxisme-leninisme.

Però les causes autèntiques del « putsch » de maig són molt més senzilles i locals. Per exemple, els fets de maig del 37 no foren altra cosa que la prolongació violenta i sagnant de sang proletària i republicana del « putsch » del 20 de juliol del 36. Doncs aquest dia, vençut l'exèrcit de Catalunya, un fort grup de la F.A.I., superarmat, va penetrar al Palau de la Generalitat i va imposar al President Companys la constitució d'un Comitè de les Milícies que, de fet, va anul·lar el govern de Catalunya. Es veritat que al Comitè de les Milícies la F.A.I. va proposar i acceptar la presència dels altres partits i organitzacions de Catalunya, és a dir, del Front Popular, al qual ni la F.A.I. ni la C.N.T. pertanyien ; però com al Comitè de les Milícies la F.A.I. hi tenia la part del lleó, resultava que, també de fet, tenia gairebé tot el poder polític i militar a les seves mans. I com que a la vegada era l'organització sindical majoritària a Catalunya, resultava també que gaudia del poder econòmic.

Aquest « putsch » del 20 de juliol, injustificadíssim (i que el President Companys es veié obligat d'acceptar, encertadament, per evitar una inútil lluita entre els mateixos vencedors de l'exèrcit sublevat), tant per la seva pròpia injustificació com per altres causes que exposaré, va posar un perdigó a l'ala de la F.A.I., la qual, fatalment, havia de portar després al desprestigi i a la decadència final. En primer lloc, el « putsch » del 20 de juliol va fer-se contra el govern de Catalunya, el qual, amb les seves forces armades, havia complert amb el seu deure de combatre eficaçment, des del primer moment, l'exèrcit sublevat. En segon lloc, la immensa majoria de l'opinió pública catalana no va comprendre, i mirà amb mals ulls, aquesta bofetada a un govern que cinc mesos abans havia elegit entusiàsticament i que li mereixia tota la confiança. En tercer lloc, si bé la F.A.I. dirigia l'organització sindical majoritària, ja feia temps que havia perdut el monopoli sindical a Catalunya ;

per exemple, des de la conquesta de la República hi havien hagut grans canvis polítics i sindicals entre la classe obrera a casa nostra : per una banda, sorgí el « trentisme », que era una forta organització sindical escindida de la C.N.T. i que amb els Sindicats de Sabadell i d'altres localitats engrosaria la U.G.T., i per altra banda, ultra que les joventuts socialista i comunista s'havien ja unificat abans de la sublevació militar-feixista, també els quatre partits marxistes que hi havia a Catalunya estaven a punt d'unificar-se i formar el P.S.U.C., començant per haver fet ingressar a la U.G.T. de Catalunya llurs respectives organitzacions sindicals, unint-s'hi poc després la prestigiosa i nombrosa organització del C.A.D.C.I. (*). En quart lloc, si bé la F.A.I. feu una forta contribució a l'aixafament de l'exèrcit sublevat, no fou ni molt menys la força decisiva o determinant d'aquest aixafament; tothom es va batre magníficament, però els elements determinants de la victòria popular foren les forces armades de la Generalitat, sobretot els guàrdies d'Assalt, l'aviació republicana que es mantingué activament lleial, i la guàrdia civil, que neutral al principi va col·laborar després al servei de la Generalitat, la qual cosa no donava cap dret a la F.A.I. per a monopolitzar la victòria, fent-se de fet amb el poder. En cinquè lloc —que no és el menys important—, si els elements de la F.A.I. més evolucionats políticament, com Garcia Oliver i Durruti, van assajar d'imposar el Comitè de les Milícies —que era una espècie de govern anarquista que no gosava dir-s'ho— com un primer pas per a donar després ministres a la Generalitat i al govern central, aquesta prova, com més tard es va veure, va provocar un trencament entre la F.A.I. « més F.A.I. », és a dir entre la F.A.I. de l'« organització del desordre » i la F.A.I. més polititzada, la qual ja no podria controlar la disbauxa dels « incontrollats ». En sisè lloc, la F.A.I., que no va pertànyer al Front Popular, no tenia cap programa polític, tot era improvisació, i de fet tant al Comitè de les Milícies com al govern de la Generalitat després, va disoldre de fet el Front Popular, el qual, al menys, tenia un programa polític (1). I en setè lloc, cal no oblidar que en tots els moviments revolucionaris juga un paper importantíssim el voluminós allau de gent marginada voluntàriament de les organitzacions polítiques, socials i sindicals : gent que hom no sap mai d'on surten —àdhuc hi ha « lumpen »—, gent empenyada de tota la vida, nascuda ja empenyada ancestralment de pares a fills durant generacions de misèria i esclavatge i que, « quan arriba la seva », són una força imponent que tot ho destrueix, que crema esglésies i convents i que amb el seu furor destructiu, si no s'els detura i disciplina, destrueixen el mateix procés

(*) Centre Autònom de Dependents del Comerç i de la Indústria.

(1) Sobre aquest aspecte ambigu dels anarquistes evolucionats políticament i que podríem dir-ne polítics però no polítics —malaltia que jo també he sofert— i que reflecteix tot un estat d'improvisació revolucionària en el cervell dels anarquistes, contaré una anècdota. A finals de l'any 30 ó començaments del 31, el company Massoni i jo tinguérem una reunió al Palau de « las Salesas », de Madrid, amb Miguel Maura, Angel Galarza i Ramón Franco, el germà del « caudillo ». Massoni i jo representàvem la C.N.T. i els senyors mencionats el Comitè Revolucionari sorgit del Pacte de San Sebastián. Aquests senyors volien saber quina actitud adoptaria la C.N.T. si es produïa una situació revolucionària per a implantar la República i quines exigències posaria al Govern de la República l'organització sindical. Nosaltres no baixàvem de l'ase, no teníem programa mínim i sempre repetíem més o menys : « Nosaltres anirem a la revolució, ens llançarem al carrer i implantada la República continuarem fent la Revolució. » No arribàrem a cap acord, i Maura, quan ens despedíem de l'entrevista, ens digué amb to d'amenaça, que va complir amb escriure : « Haurem de ficar-nos amb vostès. » Massoni i jo, que erem anarquistes evolucionats políticament, una vegada al carrer, ens diguerem mutuament : « Som uns tanoques, defensem posicions que no sentim, perquè són les posicions dels anarquistes més apolítics i exaltats i en canvi no ens atrevim a defensar les nostres posicions, que són les de la gran majoria del obrers de la C.N.T. »

revolucionari que en una primera etapa de combats de carrer han ajudat a obrir ; són els qui podem anomenar « incontrolats », o « controlats-incontrolats » si tenen un carnet a la butxaca.

Si no es té en compte tota aquesta situació real existent a Catalunya, singularment a Barcelona, des del 20 de juliol del 36, unint-hi els fets que se'n derivaren, mai no es comprendrà ben bé el « putsch » de maig del 37. Doncs, naturalment, aquesta situació comportava que tant al Comitè de les Milícies, com després a la Junta de Seguretat i més tard al govern de la Generalitat s'enfrontessin dues concepcions, no ja contradictòries sinó antagòniques, sobre els problemes que plantejava i necessitava resoldre la nostra guerra revolucionària. Es clar, hi havia molta discussió, però aquestes discussions no eren metafísiques, ni menys de Primera, de Segona, de Tercera, de Quarta ni de Quarta i Mitja Internacionals : eren senzillament discussions sobre si la guerra s'havia de fer amb milícies indisciplinades o amb soldats disciplinats ; sobre si s'havia de guanyar la guerra abans de fer la revolució o viceversa ; sobre si s'havien de tenir fronts de guerra particulars o concebre el front espanyol com un front únic ; sobre si l'ordre públic era una exclusiva de les patrulles de control o de les forces armades de la Generalitat ; sobre si els presoners s'havien de tancar en presons privades o en presons oficials ; sobre si els Tribunals Populars s'havien de regir pel Codi de Justícia o « por el ojo de buen cubero » ; sobre si només s'havien de collectivitzar les empreses que abandonaren els capitalistes compromesos amb la sublevació, o també als barbers, sastres i altres petits artesans, tradicionalment demòcrates i republicans ; sobre si era pernicios o no el salari igualitari de deu pessetes diàries, que percibien igualment el bariton Marcos Redondo i l'acomodador de butaques ; sobre si la terra s'havia de municipalitzar o col·lectivitzar o donar en propietat als pagesos treballadors, etc., etc.

En honor a la veritat cal dir que sobre aquestes qüestions els dirigents faïstes de la C.N.T. més evolucionats políticament coincidien amb les altres organitzacions : el P.S.U.C., l'Esquerra, Acció Catalana i Unió de Rabassaires ; però víctimes de la pròpia demagogia anterior, saltaven per sobre d'ells els « incontrolats » i els « controlats-incontrolats » que, incrustats a les patrulles de control o en grups volants, terroritzaven la reraguarda sense mirar massa si eren amics o enemics. A vegades es feien veritables monstruositats, només arxisuperades pel franquisme a la seva zona. Només posaré dos botons de mostra, viscuts per mi : A la matinada del 21 o del 22 de juliol del 36, jo estava de guàrdia al Comitè de les Milícies. De sobte, un grup de patrullers, capitanejats per Domingo Ascaso, llençà davant meu tres homes detinguts, dient-me : « — *Vidiella, aquí tienes al tío ese ; qué hacemos con él ?* » I « *el tío ése* » era don Jacinto Benavente. Vaig fer sortir els patrullers i vaig preguntar a Benavente com l'havien detingut i qui eren els dos senyors —un d'ells molt jove— que estaven amb ell. Em respongué que els esdeveniments de la sublevació l'havien trobat a l'Hotel Colón, on s'hospedava, que un d'aquells senyors era enginyer i amic seu i l'altre el seu secretari, i que els havien detingut els patrullers al Port quan anaven a embarcar-se cap a València. Durant aquest breu interrogatori, Domingo Ascaso i altres patrullers penetraren dues o tres vegades a l'habitació, dient-me : « *Vidiella ; nos entregas o no al tío ése ?* » Vaig contestar que allò era assumpte de la meua responsabilitat com titular del Comitè i que se n'essin. Finalment, vaig manifestar a Benavente que se'l posaria a ell en llibertat i no als altres dos fins haver verificat si eren o no dos oficials sublevats, i em respongué molt resolutament que ell restaria presoner si no s'alliberava els altres. Vaig optar per enviar-los tots tres al Palau de la Generalitat amb una bona escorta armada de confiança, després de consultar-ho amb Jaume Miravittles, el qual pertanyia també al Comitè de les Milícies. L'altre cas fou el d'un frare, que havia residit des de l'edat de 14 anys en algun país d'Amèrica. Fou condemnat a mort per un Tribunal Popular pel « delictes » d'haver regressat a Espanya

passant per la Itàlia feixista. Jo era aleshores conseller de Justícia i per tant havia de portar al Consell de la Generalitat l'aprovació de les penes capitals o la seva commutació per la perpètua. Els consellers juristes del Departament i jo consideràvem que aquella condemna era una monstruositat i els vaig dir : « Vostès, que són advocats i tenen sempre un desllorigador per fer i desfer la llei, mirin que aquest bon home recobri la llibertat. » I ho van trobar tot seguit. Van fer una exposició per al Consell de la Generalitat conmutant-li al frare la pena capital per la perpètua. Però com que el frare era basc seria entregat al govern d'Euzkadi per a que li administrés la pena. El senyor Irujo va venir a Barcelona a fer-se càrrec del presoner i em donà una abraçada que més es mereixien els tècnics del Departament.

No es podia, doncs, consentir més temps que mentre els millors fills del poble es batién i morien al front per la República, « organitzessin el desordre » a la reraguarda la « Columna de Hierro » i el « Batallón de la Muerte », de l'Abad de Santillán, les patrulles de control i els « incontrolats », que, guiats ideològicament pel P.O.U.M., feien el joc de la quinta columna franquista cometent tota mena d'extralimitacions i crims. Llurs pistoles i fusells, més que contra els feixistes disparaven contra els lluitadors revolucionaris, com ho proven les desenes de dirigents del P.S.U.C. i de la U.G.T. assassinats, començant per Desideri Trilles i Maroño i acabant per Roldán Cortada i Antoni Sesé. Es clar, la crisi va esclatar per la presa de la Telefònica, com hauria pogut esclatar per la presa de la caserna de les Patrulles de control o de la frontera de Port Bou, doncs no es podia justificar que després de mig any de col.laboració als governs de la Generalitat i de Madrid, la F.A.I. no hagués pogut « convèncer » els més exaltats dels seus, enemics de la col.laboració governamental.

Però contràriament a l'opinió de Manuel Cruells, aquesta crisi no obeí a cap cop de geni del President Companys, ni a la noctambulitat o pinxeria de l'Artemi o a una provocació del Comissari de policia Rodríguez Sala, sinó a un acord del govern de la Generalitat, fent-se intèrpret de l'opinió catalana, la qual ja n'estava fins a la « coroneta » de forces armades i de presons particulars i demanava la centralització de tot el poder a les mans responsables del govern de Catalunya. Només votaren en contra d'aquest acord els consellers de la F.A.I., però no perquè estiguessin en contra que tot el poder estigués a les mans del govern, sinó perquè eren partidaris de lograr-ho « convencent » els de la « F.A.I. més F.A.I. », que feia ja nou mesos que no es deixaven « convèncer ».

Naturalment, i per desgràcia, la crisi fou sagnant, però si l'autor d'« Els fets de Maig » en lloc d'orientar-se només per la bibliografia trozquista i faïsta, generalment, hagués fullejat encara que no fos més que la premsa comunista dels anys 36 al 39 hauria copsat que els comunistes combatien per a guanyar la nostra guerra revolucionària, no enarborant la seva ideologia política o filosòfica, sinó la bandera de la República democràtica i la de l'antifeixisme nacional i internacional. Es clar, hi havia membres de la Internacional Comunista a Espanya que ens ajudaven, i bona prova d'aquesta ajuda foren les heroïques brigades internacionals, per als membres de les quals igual que per a la U.R.S.S., que tant ens va ajudar, Cruells no mostra cap simpatia; però també es deixaren veure entre nosaltres els Schevenel, els Jouhaux i d'altres de la II Internacional, als quals no anomena, però que eren fidels servidors dels governs democràtics que ens feren la guitza amb la no-intervenció.

Manuel Cruells parla abundantament d'extermini mutu entre comunistes i trozko-faïstes; però no podrà citar que els comunistes es llencessin al carrer ni que passegessin els tancs per la via pública durant els fets de maig, sinó que es limitaren a defensar-se des de dins de llurs locals socials quan aquests eren atacats. La veritat és que, en aquest lamentable « putsch » de

maig —prolongació, repeteixo, del « putsch » del 20 de juliol del 36—, tant el P.O.U.M. (1) com els grups més exaltats de la F.A.I. restaren isolats, puix es bastaren els moços d'esquadra i els guàrdies d'Assalt per a dominar-lo. La C.N.T. no hi va prendre part, i si és cert que durant els fets hi hagué vaga general, ja és sabut que quan a Barcelona hi ha trets pels carrers sempre hi ha vaga general.

En tot cas, allò que és indubtable és que amb aquest « putsch » tant el P.O.U.M. com la « F.A.I. més F.A.I. » van fer un preciós servei a la causa nefasta del franquisme, de l'Alemanya nazi i la Itàlia feixista que preparaven les condicions per a llençar-se, en nom de l'anticomunisme i l'antisovietisme, a la conquesta d'Europa i del món.

(1) Partit Obrer d'Unificació Marxista.

FE D'ERRATES :

En l'article de J. Montoliu « Actualitat del XX Congrés del P.C.U.S. », publicat al número 20 de N.H. es deia a la pàgina 28 : « ... Els 12 països que en l'actualitat componen l'O.N.U. » Havia de dir « ... els 124 països... etc. »

En el mateix número, l'article de A. Ollé « El proletariat i les llibertats polítiques » no anava seguit de les notes bibliogràfiques indicades en el text. Heus-les aquí :

NOTA 1 : V.I. Lenin, **L'esquerranisme, malatia infantil del comunisme.**

NOTA 2 : G. Lukács, **Lenin.**

NOTA 3 : V.I. Lenin, **El proletariat i la revolució democràtica.**

NOTA 4 : V.I. Lenin, **Dues tàctiques de la socialdemocràcia revolucionària en la revolució democràtica.**

En l'article de Manuel Domènech, « Visió leninista de les aliances estratègiques », a la pàgina 7, on diu « ... estan en una situació de dependència... », s'havia de llegir « ... estant en una situació de dependència... » ; a la pàgina 12, es diu que « ... les concepcions ideològiques immorals de la burgesia... » ; havia de dir : « ... les concepcions ideològiques i morals de la burgesia... »

Ens excusem prop dels nostres lectors d'aquestes involuntàries errates.

LES RELACIONS CATALANO-OCCITANES 1931-1939

Es prou coneguda l'amistat secular que lliga Occitània a Catalunya. Se sap que en temps passat, en l'Edat Mitjana, si s'hagués produït el fet estatal, s'hauria creat, amb tota seguretat, una nació occitano-catalana. Els esdeveniments no han volgut que la cosa tingués lloc, però això no és cap obstacle perquè, a partir de 1860, les relacions occitano-catalanes que des del segle XVI gairebé havien desaparegut del tot, tornessin a desenvolupar-se.

Aquí, no tinc la intenció de parlar d'aquell període que va de **Mirèlha** i de la restauració dels Jocs Florals de la Llengua Catalana a Barcelona el 1859, fins al 1880, perquè ja ha estat prou estudiat.

Després de 1880, les relacions occitano-catalanes van disminuir. Era normal: a Catalunya, la renaixença s'estenia i tocava tots els actes de la vida social mentre que a Occitània l'alienació d'un poble era total i sense excepcions, els Felibritges eren un grup d'homes alienats que pensaven la Causa occitana amb una tendència purament literària i abstracta.

En aquestes condicions, ja no hi havia diàleg sinó monòleg, i cadascú parlava de coses que l'altre no podia comprendre.

De tota manera, alguns homes de bé, tant a Occitània com a Catalunya, van intentar de conservar unes relacions que es basarien únicament en la comunitat lingüística i cultural dels nostres dos pobles.

Només cal que recordem els poemes de Joan Maragall, **Glossa** i **Els focs d'aquest Sant Joan**, que citem Enric Prat de la Riba que el 1904 manifestava el seu desig de veure unides Occitània i Catalunya, i Josep Aladern que el 1905 va fundar la revista «Occitània» juntament amb els occitans Prosper Estieu i Antonin Perbosc; Josep Aladern que arborava les idees panoccitanes i propagava la noció d'identitat racial i lingüística dels catalans amb els occitans. Després de la guerra de 1914-18, aquestes relacions no van quedar pas tallades, i a partir de 1925 es van estendre més que mai: n'és una bona prova el número extraordinari de «L'Amic de les Arts» de desembre de 1927 dedicat a la cultura occitana.

Però la cosa segura és que les relacions occitano-catalanes van reprendre amb una força extraordinària després de la proclamació de la República Catalana, el 14 d'abril de 1931...

Aquest període que va de la proclamació de la República i de la Generalitat de Catalunya fins a la victòria feixista de 1939, és el que he escollit d'estudiar.

De raons, n'hi ha més d'una. En primer lloc, és un temps no massa allunyat de nosaltres, i encara que les relacions occitano-catalanes hi foren nombroses, no ben conegut. En segon lloc, ha provat un cop més, amb motiu de la guerra, tota l'amistat que el poble occità tenia pel poble germà de Catalunya. En tercer lloc, i em sembla ésser el més important, aquestes relacions amb els catalans que mostraren el camí que li calia seguir a un poble per reconquerir la seva ànima i la seva llibertat, foren un exemple per als occitans d'ara que se n'inspiraren, amb l'avantatge sobre els catalans d'evitar errors, essent que una anàlisi de la Renaixença catalana i de les raons del seu èxit, respecte a Occitània i a la seva especificitat, era possible.

Finalment i sobretot, espero que aquest treball permetrà en el pla històric de fer conèixer millor un període de la nostra història que ha tingut —i que tindrà— una importància molt gran per al nostre esdevenidor comú.

I. ELS OCCITANS A L'HORA NACIONAL DE CATALUNYA

El 14 d'abril de 1931, a Barcelona, el coronel Francesc Macià proclamava la República Catalana. Deu dies després, el 24 d'abril de 1931, set joves del grup occità marsellès «Lo Calen», enviaven al president Macià el missatge següent:

«Federalistes marselesos, deixebles Frédéric Mistral, saluden reviure Catalunya integral».

«Eugèni Biancheri, Andrieu Bonnet, Gabrieu Deleuil, Matieu Gourjon, Jòrdi Rebol, Norat Valentin, Calendal Vianès».

Aquesta proclamació de la República Catalana, després esdevinguda la Generalitat de Catalunya, no era cap sorpresa per als occitans. Cal que recordem que els anys 30 el moviment occità que, en una gran part, estava encara monopolitzat pels Felibritges, tenia els seus progressistes que pensaven que al costat de la qüestió cultural calia plantejar els problemes socials, econòmics, polítics. Això explica la repercussió que va tenir en els mitjans occitanistes progressistes la proclamació de la República Catalana: per primera vegada des del segle XVIII un país de llengua d'òc tornava a guanyar a seva llibertat!

El mes següent, el 24 i el 25 de maig, a la Santa-Estèla celebrada a Pau pels Felibritges, una delegació de la nova **Mantenença de Catalonha** era aquí. Mariús Jouveau que en aquell temps era **capolier** dels Felibritges, va prendre la paraula i saludà els representants de Catalunya; el senyor Bulart i Rialp, secretari de la Mantenença catalana li va respondre mostrant els lligams que unien Occitània i Catalunya. L'endemà, en el seu discurs de la Copa, a l'hora dels brindis, al final del banquet, Mariús Jouveau trià el tema de l'acció felibrenca i l'exemple dels catalans que han sabut guanyar la seva llibertat.

Prengueren després la paraula N'Alfons Maseras, autor amb Mariús Jouveau d'una antologia catalana d'òc, i el poeta barceloní En Joan Maria Guasch. El convit s'acabà amb el cant de la Copa i, en arribar a la tornada:

«Catalans de luenh, ò fraires,

Comuniem tòteis ensèms.»

Mariús Jouveau canvià «de luenh» per «resents».

La participació dels catalans en aquesta Santa-Estèla fou saludada com a un èxit pels joves occitans que esperaven que això podria dur el Felibritge pel camí d'un autèntic redreçament nacional. I la revista «Oc», tornant a aparèixer el mes de juliol de 1931, va exposar aquesta idea.

«Oc», revista dels escriptors occitans que havien triat l'ortografia clàssica d'Alibèrt recomanada per Pompeu Fabra, s'havia orientat cap a una tendència panoccitana. Llavors, al costat d'articles en occità, els articles en català eren nombrosos i hi havia una crònica dedicada a la literatura catalana i a notícies de Catalunya. «Oc» va tenir, en el període de 1931-1935, una gran influència per a la millora i l'ampliació de les relacions occitano-catalanes, sobretot en els dominis de la lingüística i de la literatura.

«Oc» era publicada per la Societat d'Estudis Occitans, que s'inspirava un poc en l'Institut d'Estudis Catalans. Entre els seus membres d'honor, la Societat d'Estudis Occitans acollia Valèri Bernard, president, Audoard Borciez, Prosper Estieu, G. Guillaumie, G. Millardet, Antonin Perbès. Els membres actius eren: Loïs Alibèrt, Joan Borciez, Joan Bozet, Charles Camprós, Loïs Delhostal, Pompeu Fabra, Pau-Loïs Grenier, Joan Mozat, Rogier Narta. La presència de Pompeu Fabra, el gran lingüista català restaurador del català modern, al costat de Loïs Alibèrt, restaurador de l'occità modern, marcava simbòlicament l'orientació de la revista, plenament de cara al futur.

Poc després de la Santa-Estèla de Pau va tenir lloc un esdeveniment d'abast econòmic. Fou la visita que van fer a Barcelona, els dies 19, 20 i 21 de juny, els senyors Billières, primer cònsol de Tolosa, Bedouce, diputat, els adjunts Rieux i Julian, alguns capítols i algunes personalitats tolosanes.

Foren rebuts pel batlle, senyor Aiguader i Miró, i pel representant del President Macià, senyor Casanova. Durant llur estada, les cerimònies de simpatia foren nombroses.

La reconquesta de la llibertat catalana havia de congriar una altra manifestació d'amistat. El 23 d'agost de 1931, la petita villa alpina de Barceloneta celebrava el 700 aniversari de la seva fundació pel comte de Provença, Ramon Berenguer III, comte de Barcelona. En record d'aquest títol, Ramon Berenguer III va donar com a padrina de la nova ciutat la capital de Catalunya i l'anomenà Barceloneta.

En l'escaiença d'aquest 700 aniversari, foren organitzades unes grans festes. Un cotxe pintat amb els colors catalans va dur a Barceloneta una delegació barcelonessa composta pels senyors Puig-Munné, alcalde de la metròpoli catalana, i Aleman, secretari general, acompanyats dels respectius familiars. Un dels organitzadors, En Marcèu Provença, acollí sis hostes i va rebre d'En Puig-Munné una abraçada fraternal en nom del President Macià. A l'àpat, que aplegà catalans i occitans, En Puig-Munné, en un discurs molt fraternal, enfortí la identitat lingüística dels països occitans i la unitat ètnica dels occitans de França i d'Ibèria, i Jordi Rebol va dir l'**Oda ai Trobaires Catalans** de Mistral, oda guardonada amb el Gran Premi als Jocs Florals de la Llengua Catalana, el 1861, a Barcelona.

Aquesta visita dels catalans, els occitans de Barceloneta la van tornar el 1933, els dies 11 i 12 d'octubre, convidats pel Municipi de Barcelona. Durant dos dies, el senyor Emili Sinhoret, adjunt del primer cònsol de Barceloneta, els seus consellers municipals Gilly i Bompard, el senyor Loïs Sinhoret, president de les festes del 7^è centenari de la fundació de Barceloneta, l'escriptor Marcèu Provença, l'ex-ministre Jaume Stern i el senador i president del Consell General dels Alps Baixos, En Père de Courtois, foren els hostes de les autoritats catalanes. Visitaren la capital i Marcèu Provença va donar una conferència a l'Ateneu Barcelonès sobre la història de Barceloneta.

A partir de 1932, és important d'assenyalar l'entrada de moviments estudiantils en les relacions occitano-catalanes. En efecte, a mitjan maig 1932, els estudiants de química i d'electricitat de Tolosa, acompanyats pels professors Sabatier i Camichel, fan un viatge d'estudis a Catalunya.

Acol·lits pels professors i pels estudiants catalans, visiten els monuments, els establiments industrials i les institucions científiques de Catalunya. Els professors Sabatier i Camichel donen conferències sobre qüestions de química i d'electricitat.

El president de l'Associació d'Estudiants Llenguadocians de Montpeller «Lo Novèl Lengadòc», Joan Lesafre, va ésser rebut per la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya. En aquesta ocasió els oferí el volum «Annals 1932», editat pels estudiants de Montpeller, amb la dedicatòria: «A la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, homenatge dels estudiants llenguadocians de la Universitat de Montpeller en testimoni de fraternitat occitana, J. Lesafre».

També volem assenyalar la vinguda a Barcelona de societats corals de Tolosa el mes de maig de 1932. Rebudes oficialment a l'estació per representants de la vila, van anar en comitiva fins a la plaça de la República on cantaren «Els segadors» i «La Marsellesa». Participaren en nombrosos actes: concert al Palau de Belles Arts, un altre a l'Orfeó Gracienc, un festival en honor de la colònia francesa de Barcelona al Teatre Novetats, on presentaren cançons populars occitanes.

II. UN ANY DESPRES DE L'ESTATUT DE CATALUNYA

El 9 de setembre de 1932, les Corts espanyoles aprovaven el projecte d'Estatut de Catalunya per 318 vots contra 19. Feia més d'un any que aquest Estatut ja existia de fet: des de la proclamació de la República Catalana. El projecte votat no era sinó que la reconeixença oficial d'una cosa iniciada el 14 d'abril de 1931!

Aquest projecte, un cop aprovat, donà ocasió a manifestacions de simpatia envers els catalans així com a cerimònies per commemorar l'aniversari del revindre de Catalunya. Però cal dir que va ésser a Marsella on la cerimònia més bella i més reeixida es va produir.

Heus aquí com es desenvoluparen les coses: per pura casualitat, el president del grup marsellès «Lo Calen». En Jòrdi Rebol, va saber que hi havia un Centre Català a Marsella: establí relacions amb el seu president, En Josèp Homs, el qual vingué a les festes del setè aniversari de la fundació de «Lo Calen».

Immediatament després, En Josèp Homs va decidir els socis del Centre Català a participar en les festes de la Tarasca organitzades als voltants de Marsella, a Santa-Marta, per l'industrial Pau Ricard. I, a partir d'aquest dia, el Centre Català participà en tots els actes de «Lo Calen».

El 16 d'octubre de 1932, el Centre Català celebrava el vot de les Corts constitucionals espanyoles i el primer aniversari de l'Estatut de Catalunya: «Lo Calen» l'ajudà a la realització d'aquestes manifestacions.

La presidència havia estat atorgada a En Joan Bessat, majoral del Felibritge i sindic de la Mantenença de Provença.

Abans que comencés el convit que aplegava catalans i occitans, fou llegit el missatge següent del President Macià:

«Senyor President del Centre Català.

«Distingit senyor:

«Vaig rebre oportunament la felicitació que van adreçar-me amb motiu de l'Aprovació de l'Estatut de Catalunya que obre a la nostra terra les possibilitats del seu total desenvolupament com a poble, per a l'estructuració del qual caldrà la col·laboració de tots els bons catalans.

«Espero, confio que l'entitat de la vostra presidència estarà tothora al costat del Govern de Catalunya per a contribuir a prestar-li el suport espiritual que ha de proporcionar-li i veure's acompanyat per la opinió unànime del país.

«Amb el millor afecte us saluda.

«Francesc Macià

«Barcelona, 6 d'octubre de 1932.»

Respongué aquest missatge al text següent:

«Enviat al President de la Generalitat pel Centre Català i «Lo Calen»:

«Reunits en fraternal banquet per commemoració de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya i l'onze de setembre de 1714, catalans i provençals adrecem el més cordial salut al liberador (sic) de Catalunya.

«Marsella, 16 d'octubre de 1932.»

Al final del banquet, En Josèp Homs explicà el significat d'aquesta reunió que tenia per base l'agermanament dels dos pobles occità i català. El senyor Buxó, vice-president del Centre Català, lligà el passat de Catalunya, amb Rafael de Casanovas, a la Catalunya d'ara que ha tornat a conquerir la seva llibertat amb el President Macià. Després, En Joan Bessat portà la salutació dels provençals. L'escriptor Antòni Conio manifestà la seva esperança de veure que un dia Occitània guanyaria la seva llibertat igualment que Catalunya. Finalment, En Jòrdi Rebol posà fi a les al·locucions desitjant que els catalans mostressin als occitans el secret de llur victòria.

A més del missatge al President Macià, foren enviats d'altres missatges a En Mariús Jouveau, capolier del Felibritge, a l'abat Josèp Salvat, i al professor Carles Camprós.

Entre els occitans que assistien a aquesta cerimònia, cal assenyalar E. Sinhoret, del Teatre Provençau, el pintor occità Onorat Valentin, i l'industrial marsellès Pau Ricard.

La cerimònia de commemoració de l'Estatut de Catalunya va tenir un gran ressò, i el 27 de novembre se celebrà a Marsella una altra cerimònia d'agermanament occitano-català.

Organitzada igualment pel Centre Català i «Lo Calen», va tenir un èxit espectacular i aplegà una pila de gent.

En Josep Homs, president del Centre Català, féu un parlament curt però força clar i profund; després, En Jòrdi Rebol s'allargà amb una conferència sobre «Barcelona, agost de 1932», perquè ell hi havia anat aquell mes.

Hi havia, a més dels occitans presents el 16 d'octubre, els escriptors Pau Ruat, Alari Fanton, Edmond Borrellí, Pèire Roqueta i Emili Ripèrt, els pintors Vic Daumàs i Bossiò, la premsa marsellesa i força associacions que hi eren representades.

La conferència d'En Jòrdi Rebol va ésser seguida per un concert i després el grup «Lo Calen» oferí una peça teatral occitana.

Al final de la seva conferència, En Jòrdi Rebol va fer pública una proposició que no havia gosat fer el 16 d'octubre: un viatge a Catalunya per les festes de Pàsqua de 1933. Amb ocasió d'aquest viatge es projectà un Llibre d'Or al qual eren convidats a col·laborar tots els escriptors i artistes occitans per tal que hi expressessin llurs idees sobre el ressorgiment de Catalunya i enviessin llur homenatge al President Macià.

III. EL LLIBRE D'OR DEL PRESIDENT MACIÀ

Una vegada més, el Centre Català i «Lo Calen» s'encarregaren de la preparació d'aquest Llibre d'Or.

Era una obra de pes perquè no hi havia gaire temps; calia fer tramesa del llibre al mes d'aril de 1933; a més, com que el llibre havia d'ésser relligat, calia enviar-lo a temps a l'enquadrador per tal que l'enllestís.

«Lo Calen» i el Centre Català, per tant, van demanar a tots els occitans que enviessin ben aviat les obres. En el pla material, les dificultats foren nombroses. En efecte, l'obra havia estat prevista en un format de 21 x 27 i, per tant, les col·laboracions havien de tenir aquestes dimensions; això no impedí a molts col·laboradors d'escollir fulles de dimensions diferents. D'altres se serviren de paper de mala qualitat, cosa que obligà a refusar-los l'obra. Els treballs havien d'arribar abans del 1er d'aril... i no arribaren! Així, la societat «La Tor Manha», de Nimes, envià els seus testimonis a començaments d'aril; foren refusats per al Llibre d'Or però, perquè no es perdessin, els de Nimes es van afanyar a preparar un segon Llibre d'Or, aquest més petit! I foren oferts dos Llibres d'Or al President Macià!

El gran Llibre d'Or fou presentat al públic marsellès, a casa de l'editor d'art Detaille, a la Canebiera, l'11 d'abril de 1933. Jòrdi Rebol i Josèp Homs es preocuparen per tots els detalls referents al llibre i al seu contingut. La coberta, de pell repussada, era obra de Na Juieta Finaud, i representava Sant Jordi, patró de Catalunya, matant el dragó opressor...

Gairebé un centenar d'occitans van haver de demostrar llur simpatia al President Macià donant testimoniatges per al Llibre d'Or que li era destinat.

El Consell Municipal de Marsella, a proposta del seu primer cònsol (batlle), el doctor Jòrdi Ribòt, en la seva sessió del 28 de març de 1933, per unanimitat, decidí de votar el missatge següent per a ésser inclòs en el Llibre d'Or:

«La Vila de Marsella és feliç d'adduir el seu homenatge al gran patriota català Macià, anomenat pels seus conciutadans primer President de la Generalitat de Catalunya, en reconeixement de la seva acció fecunda que ha aconseguit fer autònoma la seva pàtria dins l'Espanya lliure:

«La Vila de Marsella també saluda la gran ciutat de Barcelona, amb la qual es troba unida des de molts segles per tants records comuns».

Per primera vegada després de tres segles i mig, la lengua occitana era emprada en un acte oficial pel Municipi de Marsella!

Després d'aquesta salutació, el batlle de Barcelona convidà el senyor Jòrdi Ribòt a participar en les festes del mes d'abril a Barcelona.

El missatge de la Vila de Marsella anava precedit d'una presentació del Centre Català i d'un missatge de «Lo Calen».

Seguien després les col·laboracions d'escriptors, d'artistes i de grups occitans. Entre d'altres, són d'assenyalar els missatges de Pèira Azemà, Loïs Bechet, dirigent del Felibritge, Josèp Bernard, Carles Camprós, Antòni Conio, Gabrièu Deleuil, Alari Fanton, Pau Pons, Jòrdi Rebol, l'abat Josèp Salvat.

Loïs Alibèrt havia enviat un estudi sobre les llengües catalana i occitana; havien arribat també poemes i sonets de Gabrièu Bernard, Alcidi Blavet, Antòni Cane, Marcèla Drutal, Prosper Estieu, Pèire Fontan, Mariús Jouveau, Eugèni Martin, Carles Naudòt, Gabrièu Perières, Pèire Roqueta.

Valèri Bernard havia tramés un aiguafort, i molts artistes havien ofert pintures, aquarel·les, gravats: Vic Daumès, L. Danis-Valverana, Andrieu Filippi, Margarida Maurel, Tonat Sinhoret...

El Llibre d'Or va tenir un gran èxit i mostrà a l'opinió pública l'afecte dels occitans conscients envers els germans de Catalunya. Havia d'ésser enviat al President Macià el 15 d'abril de 1933. I d'això en parlarem en el capítol següent.

(Seguirà) (*)

(*) L'extensió d'aquest treball i les característiques de la nostra revista ens impedeixen publicar-lo íntegre en un sol número: ens en excusem prop dels nostres lectors i de l'autor. (N. de la R.)

Teresa P. Bertran

SOLSENITZIN, NOBEL, O NO

En opinar sobre això que en diuen «el cas Solzenitzin», els marxistes no hem d'orientar-nos per les intencions d'aquells que li concediren el Nobel 1970 ni en la reacció dels administradors de la **Unió d'Escriptors** de la República Federativa Socialista Soviètica Russa. Creure que **tot** el que decideix l'Acadèmia sueca és reaccionari i que **tot** el que declara la **Unió d'Escriptors** de la R.E.S.S.R. és revolucionari, ens tornaria a l'esquematisme dogmàtic del difunt company A. Zdanov i al perill de considerar «subversiu» en el nostre camp tot allò que **remou, impugna** i permet, en definitiva, avançar cap al comunisme.

Independentment de les intencions dels senyors de Stockolm (que també van concedir un Nobel a M. Sholojov) i de la reacció oficial d'un Sindicat soviètic d'escriptors (ni el govern ni el P.C.U.S. no han dit res fins ara), Solzenitzin és un fet humà i artístic així com la denúncia de molts altres fets polítics que coneixem a bastament. Ja no podem dir, com fa 15 anys: «**Camps de concentració a la URSS? Deportació i afusellament de bolxevics? No en sabia res!**». Ara sabem. Solzenitzin no descobreix res. Es testimoni actiu, **no resignat**. El seu testimoni té, a més, la força del seu art.

L'actitud de cada militant davant d'aquests fets pot ésser d'una o altra manera: revolucionària o apologètica i, per tant, conservadora. Confondre la primera d'aquestes dues actituds possibles amb les que tingui la reacció capitalista i la seva premsa, fóra sacrificar, una vegada més, un home soviètic pel fet de no acceptar allò que ell, en tant que home i en tant que ciutadà soviètic, considera **inacceptable**. Si nosaltres callem és que ho acceptem.

O bé demanem que Solzenitzin sigui enviat als camps dits de «treball» com un element contrarevolucionari o bé prenem la responsabilitat d'opinar en veu alta i en funció de la seva condició d'escriptor i de ciutadà soviètic i dels nostres principis.

Fugim dels paranyes que ens fiquen els

«defensors» burgesos de Solzenitzin, però fugim, també, de les mistificacions d'aquells que li neguen la possibilitat de publicar en el seu país, perquè **«pinta amb negre la realitat multicolor de la vida del seu poble»** (Agència «Novosti»).

Solzenitzin s'ha trobat pràcticament sol en front d'uns i altres. Fora de la premsa comunista de França i d'Itàlia, Solzenitzin és «tabú», és un «apestat», un tema «conflictiu» pel nostre moviment. Conflictiu? Parlem-ne! El tema és conflictiu, no pas amb la Revolució d'Octubre i la seva realització històrica: la URSS. La URSS no és un concepte general abstracte, ni una marca comercial de la que uns homes tenen l'exclusiva. La URSS és el triomf del leninisme, de la revolució proletària. Conflictiu pot ser-ho amb els qui, a la URSS, tracten de frenar o desfer allò que encetà el XX Congrés del PCUS, com a primer pas **regenerador** d'un cos social, polític i ideològic que les violacions del socialisme anava pervertint. No hem de tenir por d'entrar «en conflicte» amb aquests entrebancs doncs, en definitiva, els pobles soviètics mateixos els enderrocaran. I això ens afecta a tots.

—o—

Si no tenim clara aquesta realitat difícilment podrem opinar sobre Solzenitzin. O bé tindrem por de «coincidir» amb la reacció que sembla defensar-lo o bé ens lligarà l'escrúpul d'aplicar el vell lema **«de l'arbre caigut, fem-ne llenya!»**, mètode que a tots ens repugna, no sols perquè tots podríem ser-ne víctimes, sinó perquè és antítesi dels nostres ideals.

Solzenitzin és, doncs, un **escriptor soviètic**. Com a tal l'hem de considerar. Per a jutjar la seva obra literària el primer que cal fer és llegir-la. Dos dels seus llibres han estat traduïts en llengües romàniques d'originals no deformats, no desautoritzats per l'autor: **«Un dia en la vida d'Ivan Denissovitch»**, l'única que coneix el públic soviètic perquè fou publicada a «Novi Mir», i **«Pavelló de càncers»**, que la mateixa revista mosco-

vita tingué enllestit per a la seva edició i que, finalment, fou prohibit, no pas per decisió jurídica sinó per ordres indirectes, per això que el violoncel·lista Rastropovitx acaba de denunciar com «l'opinió» d'algué que no mostra la cara i que nosaltres podem anomenar: «els imponderables».

En les dues obres esmentades no trobarem cap element que justifiqui la mesura repressiva. En canvi hi coneixerem fets que ja coneixiem, però descrits amb la força i l'autoritat de qui els ha viscut i no vol que es repeteixin, amb un estil literari caracteritzat per la claredat, la precisió en els detalls aparentment sense importància, la recuperació del sentit dels mots en un món en el qual, els mots són, poc a poc, despulats de llur contingut.

El de Solsenitzin és, efectivament, un univers concentracionari: el camp de presoners o el pavelló d'hospital. Els homes s'hi troben sense haver-ho buscat, no per raons d'oportunisme sinó condicionats per fets que ells no han creat però que s'han produït amb ells: la repressió sense motiu o la malaltia. No tots tindran el mateix comportament en front de l'adversitat o el sofriment físic. Es mantindran aquells que no hagin abdicat de llur condició d'homes i de soviètics. O sigui: cinquanta anys de socialisme han donat, malgrat les deformacions i violacions comeses, unes característiques, una moral posada a prova cada dia. En aquest sentit, l'obra de Solsenitzin és altament optimista. La seva autenticitat la fa més positiva que moltes de les novel·les dites del «realisme socialista», en les quals tot hi és mistificat, per a quedar bé amb els «imponderables».

Els trets de l'home soviètic hi són evidents no pas únicament en el militant del Partit (l'estudiant Vadim) sinó en l'admirable Vera Gangart, una metgesa inconcebible en la medicina capitalista; o en el «komsomol» Diomka, germà de Pavel Korkxaguin en la puresa moral; en el professor Lleó Leonovix, sense partit, etern «rondinaire» però el més eficient i desinteressat dels treballadors de la medicina socialista.

Solsenitzin és, també, un poeta que sap tocar el cor del lector a l'ensems que l'obliga a pensar, a plantejar-se qüestions i a buscar-hi resposta. La descripció dels sentiments humans, sempre contradictoris; els moments d'exaltació i eufòria produïts en l'home per l'espectacle d'un crepuscle o de la gràcia física d'una noia, goig possible inclús en l'univers concentracionari; la fraternitat dels homes en una societat socialista, tot això

ho expressen les dues obres de Solsenitzin que coneixem. I a l'hora de parlar-nos dels dèspotes, dels botxins i dels instruments del botxi, Solsenitzin no cau en el **rebuig global** d'aquells homes. El sinistre Russanov (especialista en «questionaris», fabricant de falses acusacions) és típic de certs medis burocràtico-administratius **no declarats**. Precisament per la seva funció indefinida, Russanov és un dels «imponderables», l'home que treballa en diferents mepreses, **que ningú no sap que fa però tothom s'ho pensa**. No és un dirigent del Partit, ni un funcionari del Govern. És un «sub-producte» de Bèria. No obstant, Solsenitzin **«no en fa llenya»**. El «seu» Russanov és capaç de fer-se agradable, d'una reflexió generosa, d'un impuls amistós, d'un interès verídic pel destí d'un veí de llit d'hospital. Russanov, per altra banda, es contrasta per Solsenitzin amb el fill «enxufat» pel pare a l'aparell de la Justícia i que —aspecte optimista de la novel·la— ja no serà com el vell Russanov, ja no enviarà ningú a Sibèria, ja no violarà la justícia socialista, malgrat els consells del pare de **«cal ésser intransigent»** amb «l'enemic de classe».

S'ha dit que Solsenitzin és «fantàstic», comparant-lo a Kafka. No hi ha res més incomparable. El món de Solsenitzin és el conjunt de fets positius i negatius de la societat soviètica exposats amb tota claredat i sense metàfores. El positiu predomina. Les darreres pàgines de «**Pavelló...**» en són una demostració colpidora.

A Solsenitzin se'l critica des de la dreta i des de **«la gauche»** (que no vol dir esquerra). Els primers l'acusen de **«negatiu»** perquè ho critica tot, però: no és la crítica permanent de la societat allò que permet de superar-ne les contradiccions? Els altres l'identifiquen amb el Txulubin de **«Pavelló...**», atribuint-li les concepcions cristianes d'aquest. Per què no identificar-lo amb Kostoglotov que les discuteix, des de posicions materialistes? Combatre Solsenitzin des de **«la gauche divine»** és practicar la més cínica de les hipocresies. L'estalinisme imposat per Bèria no fou d'esquerra, de la mateixa manera que, pels catòlics conciliaris d'avui, la Inquisició fou reaccionària.

Per què no identificar Solsenitzin amb el capità Buinovski de **«Un dia en la vida d'Ivan Denissovix?»**. Quan els galifardeus encarregats de l'ordre concentracionari tracten els presoners polítics com a bestia, el capità Buinovski, presoner amb Ivan Denissovich crida:

«No coneixeu l'article 9 del Codi Penal? Vosaltres no sou soviètics. Vosal-

tres no sou comunistes.» En aquest episodi trobem el sentit polític del combat de Solsenitzin que **no és un resignat**, com Txulubin o els germans Kilgas. Es un home que planta cara als qui violen l'article 9 del Codi Penal de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques.

Are bé: admetent que Solsenitzin s'orientés vers el cristianisme, ¿fóra un motiu per a reprimir-lo? Els marxistes no podem eiudir la resposta a aquesta pregunta. **No és un motiu.** Si ho fos, tota la nostra política —tàctica i estratègica— esdevindria pura hipocresia. ¿No hem previst d'anar vers el socialisme i **edificar-lo**, també amb els cristians? En tot cas, el «cristianisme» de Solsenitzin no justificaria ni la campanya oberta i secreta que el condemna ni el silenci oficial davant de la concessió del «Nobel» de literatura.

Solsenitzin és un obsessionat. Es cert. Ha sofert personalment les conseqüències de tot allò que el XX Congrés volgué ensorrar. Però la seva obsessió no és de **venjança** sinó de **justícia**. Justícia no tant per a ell, que es manté home lliure per no haver abdicat als «imponderables», sinó justícia per aquells que, sense haver conegut els camps d'Ivan Denisovitz, sense haver caigut a les urpes dels «qüestionaris» de Russanov, són, **encara avui**, tractats com a ramat per buròcrates i dèspotes, no com les lleis soviètiques estipulen, sinó en violació d'aquestes lleis.

No tenim necessitat de «buscar» a Solsenitzin en els seus personatges de ficció. En la lletra que va adreçar l'any passat als dirigents de la «**Unió d'Escriptors**» que el van expulsar, es manifestà sense intermediaris. La carta és un document testimoni de l'actitud de l'escriptor «**maudit**» i també d'un estancament en la creació literària soviètica per culpa d'aquells que: «**Teniu el rellotge atrasat. Viviu amb les finestres tancades i protegides per pesades cortines de vellut i no sospiteu que a fora, ja és de dia.**»

En aquesta lletra, Solsenitzin no expressa cap «misticisme» ni cap «dretisme» sinó una autèntica i apassionada confiança en la regeneració de les institucions soviètiques. «**La proclamació pública dels fets** —diu— **d'una manera honrada i complerta; vet aquí la primera condició de salut de tota societat, inclosa la nostra... Aquell que no vulgui curar les malalties de la pàtria sinó fer-les entrar a l'interior del seu cos, farà que s'hi produeixi la putrefacció.**»

Una afirmació anti-soviètica? Si fos així caldria revisar tots els nostres principis marxistes sobre la superació revolucionària de les contradiccions no-antagòniques. Però Solsenitzin no és anti-soviètic, com no ho era Gorki quan criticà les **Tesis d'abril** de Lenin i algunes decisions dels primers governs soviètics; com no ho fou Maiakovski quan, rabiosament, per carrers, plaçes, fàbriques i kolkosos, denunciava la burocràcia paralitzadora i beneita; com no ho fou Ana Ahmatovà en escriure el seu magnífic «**Requiem**» pel fill de vint anys torturat per Bèria; com no ho és ara el gran violoncel·lista Rastropovitz adreçant-se a la premsa soviètica en defensa d'un gran escriptor, el seu amic Alexander Solsenitzin.

Es molt còmode això de qualificar d'anti-soviètic tota crítica de les deformacions del socialisme. Més que còmode, comença a esdevenir un «alibi» de les pitjors causes. Si ens deixem impressionar per aquest insult renunciarem al dret i desertarem del deure de lluitar pel socialisme de Marx, Engels i Lenin que no és, sortosament, el socialisme de Russanov ni el d'aquells que maltractaren el pagès Ivan Denissovitz.

En tot cas i en aquesta ocasió, cal reivindicar el dret dels dos cents quaranta milions de soviètics a llegir Solsenitzin per a poder opinar, amb coneixement de causa, si és o no és digne del «NOBEL» de Literatura 1970.

Novembre 1970.

DECLARACIO DE MONTSERRAT

Nosaltres, intel·lectuals catalans constituïts a Montserrat en assemblea permanent, ens creiem en el deure de prendre posició davant la gravíssima situació política i social provocada pel consell de guerra sumaríssim contre setze militants d'E.T.A., acusats de lluitar pel socialisme i pels drets nacionals del poble basc.

En aquestes circumstàncies, constatem :

- 1) Que a l'Estat espanyol continua essent aplicada, contra tota opinió o acció de signe democràtic, una legislació repressiva iniciada, fa més de trenta anys, durant la guerra civil.
- 2) Que l'actual sistema polític-jurídic al servei d'una estructura social classista i anacrònica converteix en delictes fets polítics i socials que en tot estat democràtic són considerats legítims i àdhuc constitueixen drets elementals de tot ciutadà.
- 3) Que la tortura i els mals tractes físics i morals, que han estat denunciats reiteradament, són encara una pràctica policial sistemàtica.
- 4) Que els drets dels pobles i nacions que avui formen l'Estat espanyol són ignorats i reprimits a benefici d'una suposada i falsa unitat nacional, principi bàsic de les lleis fonamentals de l'Estat espanyol.

Atesos aquests fets, considerem inadmissible l'aplicació de les gravíssimes penes demanades al consell de guerra sumaríssim de Burgos.

Denunciem que els mitjans de comunicació de l'Estat, especialment Radio Nacional de España, Televisión Española i l'agència Cifra, tergiversen o escamotegen sistemàticament la informació. I, com que no existeixen mitjans normals de lliure expressió, ens veiem obligats a manifestar-nos a través d'aquest document.

En primer lloc repudiem el procés de Burgos en els termes expressats pels advocats defensors, al mateix temps que ens solidaritzem amb els moviments de repulsa que s'han produït i es produeixen tant a l'interior com a l'exterior.

En segon lloc, reclamem que siguin preses immediatament les mesures següents :

- 1) Que quedi sense efecte qualsevol condemna que pugui ésser dictada pel tribunal de Burgos.
- 2) Que quedi promulgada una amnistia general de tots els presos per motius polítics i socials, dels sancionats i dels exiliats.
- 3) Que sigui derogat el decret llei de bandidatge i terrorisme i abolides les jurisdiccions especials.
- 4) Que sigui abolida la pena de mort per qualsevol delictes.
- 5) Que sigui establert un estat autènticament popular que garanteixi l'exercici de les llibertats democràtiques i dels drets dels pobles i nacions que formen l'Estat espanyol, inclòs el dret d'autodeterminació.

Finalment, manifestem la nostra completa adhesió fraternal al poble basc i a les seves reivindicacions, que són les nostres.

Montserrat, 13 de desembre de 1970.

Primers firmants de la Declaració :

Rafael Medina Ortega, Rafael Muñoz Paloñes, Joan Travè, Ester Boix, Josep Ribera Pinyol, Eduard Guardino, Valeri Novell Sala, Cristian Cirici, Santi Loperena, Pedro Portabella, Lluís Clotet, Pedro Domenech, Carmen Hernandez, Rosa Regàs, Jaime Rosell, Francesc Serrahima, Fabià Puig-Cervert, Ana Bohigas, Magda Oliver, Oscar Tusquets, Francesc Serrahima, Fabià Puig-Cervert, Ana Bohigas, Magda Oliver, Oscar Tusquets, Victor Mora, Isabel Cowell, Carlos Jordi Guardiola, Colita Steva, Nuria Serrahima, Javier Fernández de Castro, Gonzalo Suarez, Pere Garcés, José Ma Martorell, Joana Jordá, Roser Carrobé, Josep Elias, Felix Tusell, Eugenio Trias, Esther Tusquets, Ana Maria Matute, Ana Maria Moix, Jaume Pomar, Juan Soler, Ana Bofill, Alberto Casas, José Ma Guerrero, Guillermo Vazquez, Carlos Pascual, Eduardo Romero Girón, Raimón, F. Pi de la Serra, Jesus Oliver Rotellar, Oriol Martorell, Juan Pons, Antoni Matabosch, Josep Ma Tubau, Roc Villas, Marià Alberó, Antoni Blanch, Caró Rosés, Javier Fernández López, Guillermina Motta, Germán Fernández López, Enric Cabestany, Jaime Cabré, María Renui, Pere Planella, Eulalia Gomá, Jaime Echavarri, Angeles Izquierdo, Marta Abelló, Cristina Coll, Fernanda Morén, Dolores Ribera, Jordi Cadena,

Francesc Bellmunt, Maite Fontanet, Nuria Bareta, Jaume Figueras, Rosina Gallego, Eulalia Gil, Ramón Casanelles, Jordi Pericot, Yago Pericot, Javier Zulaica, Mario Gas, Enric Sativé, Dolça Tormo, Enric Lahossa, Jose Ma López Llaví, Julián García, Alejandro Corniero, Pep Romeu, Carlota Soldevila, Francesc Nello Germán, Javier Valdivieso, Josep Solé Barberá, Angel Carmona, Carmen Calvet, Francesc Carreras, Jaume Melendres, Armonia Rodriguez, Ma Angels Tren, Consol Coma, Jose Esteve, Pere Comas, Jose Ma Benet Fornet, Corredor Matheos, Joan Oliver, Eulalia Serra, Alexandre Cirici Pellicer, Angels Manuel, Luis Rivera, Eduardo Rodrigo Ferrer, Francesc Vallverdú, Nuria Espert, Terenci Moix, Armando Moreno, Irene Martinez Mora, Ramón Serrano, Cerao Julián García, Enrique Irazoqui, Julián Marcelo, José Ma Castellet, Montserrat Roig, Juan Ramón Capella, Pau Bordonaba, Josep Guinovart, Oriol Bohigas, José Ma Riera de Leyva, José Ma Nunes, Vicente Aranda, Cristobal Domingo, Beatriz de Moura, Jordi de Herralde, Carlos Durán, Josep Farré, Maria Girona, Domenec Aguilar Foment, Montserrat Esther, Marta Ribalta, Albert Rafols Casamada, Damián Casanovas Serra, Luis Domenech, Annie Settimó de Esteve, José Luis Rovira, Joaquín Boix, Ramón Domenech Girbau, Miquel Porter, Toni Miserachs, Román Gubern, Francesc Vayreda, Octavi Pellissa, Pep Bonet, Oriol Serrano, Antonio Tomás, Pedro Ancochea, Josep Bonet, Jordi Carbonell, José Ma Forn, Juliana Joaniquet, Carmen Serralonga, Alejandro Corniero, Inmaculada Llorens, Carlos Santasusana, Josep Sant, Manolo Nuñez, Elena Paulowski, Paco Rodón, Joan Hernández Pijoan, Jordi Ventura, Juan Gomis, Esteban Lamotte de Grignon, Luis Magriña, Domingo Melero, José Ma Queralt, Arnau Olivar, Alfonso García Seguí, Gabriel Ferrater, Juan Solá, Francesc Valls, Pere Balañá, Antoni Tapiés, Teresa Tapiés, Daniel Lelong, Maria Luisa Borrás, Modesto Guixart, Javier Castellà i Sra., Esteban Borrell, Jaime Alberti, Andreu Abelló, Francesc Arangay, Juan Martinez Mora, Pere Català Roca, Francesc Català Roca, Gustau Gili i Sra., Ramón Viladós, Noguera, Joan Brossa, Joan Miró, Ramón Valls, Montserrat Durany, Jacques Dupin, Jordi Tusell, Joan Ramón Colominas, Joan Colominas i Sra., Josep Montanyes, Joan Nicolás, José Ma Fargas, Pau Monguío, Albert Puigdomenech, Emili Donato, Joan Bosch, Francesc Rius, Rafael Cáceres, Josep Sanmartí, Xavier Miserachs, Enrique Vila Matas, Biel Moll, Jaime Ciurana, Frederic Pagés, Pere Ignasi Fages, Carlos Trias, José Luis Gimenez Frontín, Xavier Folch, Pere Viladecans, Manuel Sacristán, Albert Vila, Lorenzo Soler, Analisa Corti, Joana Mas, Manuel Valls, Marta Carrera, Frederic Raudell, Luis Ciges, Maite Arbó, Joan Manuel Serrat, José Ma Clua, Sergio Jover, Jaime Camino, Charo García Verde, Jordi Castellanos, Jacint Ros, Josep Ma Muñoz Pujol, Maria Subirachs, Carlos Sampons, Feliu Formosa, Jordi Teixidor, Concha Segarra, Xavier Romeu, Nuria Perez de Lara, Ramón García, Jordi Narfá, Mercè Corman, María Plans, Miguel García López, Josep Ma Cabré, Eva Serra, Josep Cercós.

AL POBLE DE CATALUNYA

(La Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya amb motiu de l'11 de setembre)

El record de les llibertats perdudes ha d'entendre's com un esperó per a la lluita.

L'onze de setembre i les jornades que l'envolten, són jornades de lluita per les llibertats nacionals de Catalunya.

Cada any que passa, la lluita guanya adeptes i vigor. Lluitem contra tot allò que significa un obstacle per a les llibertats nacionals; en primer lloc contra el franquisme que és el règim capaç de cometre els assassinats de Granada.

Es el règim antidemocràtic i centralista, incapaç de resoldre els greus problemes plantejats a totes les terres de l'Estat espanyol. És un règim anacrònic la descomposició del qual es fa cada dia més manifesta.

Es el règim de la política que propicia el profit especulatiu dels grups oligàrquics, entre ells, els dels catalans renegats que hi són addictes.

Es el règim de la corrupció financera i administrativa, de la política econòmica incoherent que ens fa viure entre la inflació i la crisi, i que practica sistemàticament la repressió com únic mètode per a contenir la protesta creixent dels treballadors que són les destacades víctimes del mal govern.

La lluita per les llibertats nacionals de Catalunya forma part de la lluita pel restabliment d'un Estat de dret a totes les terres de l'Estat espanyol, per tal d'obrir camí al reconeixement del dret del poble de Catalunya a l'autodeterminació.

La lluita per les llibertats de Catalunya no és cap lluita abstracta, ans té un contingut concret i definit.

- ☐ Es lluita pel lliure ús de la llengua a tots els nivells de la nostra vida col·lectiva, per la llibertat per a la cultura catalana en totes les seves manifestacions.
- ☐ Es lluita de reivindicació dels drets elementals de l'home : de reunió, d'associació, d'expressió.
- ☐ Es lluita per la llibertat sindical i pel dret de vaga.
- ☐ Es lluita pel restabliment de l'Estat de dret que retorni a Catalunya les Institucions polítiques pròpies, amb garanties als ciutadans d'autèntica i democràtica participació a les decisions polítiques a tots els nivells.
- ☐ Es lluita per l'amnistia dels empresonats polítics i socials, pel retorn dels exiliats, per la readmissió dels despedits.
- ☐ Es lluita contra l'augment del cost de la vida, del bloqueig dels salaris; pels infants sense escoles, pels immigrants sense casa, pels obrers sense treball.

La lluita per les llibertats nacionals de Catalunya reivindica el retorn de la sobirania al poble de Catalunya perquè pugui democràticament decidir el seu futur.

Dins d'aquesta àmplia perspectiva de reivindicacions concretes, els partits que formen la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya, criden tots els sectors d'opinió pública, tots els partits i les organitzacions, la classe treballadora, els estudiants, els pagesos, els intel·lectuals, tot el poble de Catalunya a commemorar l'onze de setembre, organitzant unes jornades de lluita solidària per les llibertats nacionals.

VISCA CATALUNYA! VISCA LA LLIBERTAT! VISCA LA DEMOCRACIA!

Comissió Coordinadora de Forces Polítiques
de Catalunya.

Barcelona, 30 d'agost del 1970.

FEM CONVERGIR EN UN SOL TORRENT TOTES LES FORCES QUE S'OPOSEN A LA DICTADURA

Resolució del V Ple del Comitè Central del Partit Socialista Unificat de Catalunya

UNA PERSPECTIVA DE CANVIS PROFUNDS

En aquest començament de tardor es donen a Espanya les característiques polítiques que defineixen una perspectiva de canvis profunds : d'una banda es posa de manifest que les classes dominants no estan en condicions de seguir governant com fins ara i, d'una altra, les masses populars expressen, a través d'una àmplia mobilització, que no estan disposades a continuar patint les actuals formes d'explotació i d'opressió.

La dictadura franquista és culpable de l'assassinat de tres obrers de la construcció, comès el 21 de juliol a Granada, com anteriorment dels d'Eràndio, continuació de la seva trajectòria criminal de trenta anys.

La naturalesa feixista del règim del general Franco apareix obertament i no es pot dissimular darrera les declaracions « liberals » i « europeïstes » dels ministres de l'Opus Dei.

La dictadura franquista, temerosa de la força en auge del moviment democràtic i popular, i sentint com una argolla al coll el seu aïllament i l'accentuació de l'enfrontament de les seves camarilles, prova de fer front a la lluita creixent des pobles d'Espanya per un millor nivell de vida, pels més elementals drets humans, per les llibertats democràtiques i nacionals, mantenint la brutal repressió policíaca.

El règim franquista pretén de perpetuar l'esperit de guerra civil, els consells de guerra, els judicis ininterromputs del Tribunal d'Ordre Públic, les detencions, tortures i empresonaments, les sancions i repressàlies de tota mena. La repressió, que s'encega particularment amb els comunistes, amb els dirigents de les Comissions Obreres i del moviment universitari, amb els militants d'E.T.A. i amb els demòcrates bascs, gallecs

i catalans, amb els sacerdots i catòlics progressistes, ateny avui, d'una o altra manera, gent que fins no fa molt de temps apareixien com a suport de la dictadura.

Però la repressió, avui, ja no és tan rendable per al franquisme com ho fou en el passat. El poble no retrocedeix sinó que replica amb combativa indignació: Contra el crim de Granada s'ha aixecat l'acció solidària de la classe obrera i d'importants sectors ciutadans que denuncien el veritable responsable de la violència; la dictadura franquista. La repressió ocasiona així una reacció en contra dels seus autors, es converteix en arma de dos tallants i en factor de divisions en el si de les forces de la dictadura.

S'accentua el procés de distanciament, cada dia més visible, entre l'Església i el règim. En l'Exèrcit apareixen símptomes de tensions internes: En aquest sentit es poden interpretar la designació de Díez Alegria com a Cap de l'Alt Estat Major, la destitució del general Ariza, el fet d'enviar a Algèria el general Iniesta, de desplaçar del comanament de la Divisió Cuirassada el general Garcia Rebull, i els enfrontaments entre militars a la Comissió de Defensa de les Corts. Una tendència a adequar l'Exèrcit al post-franquisme, en la perspectiva de canvi del règim polític, es comença a perfilar.

EL POBLE ACUSA :

EL CULPABLE ES EL REGIM DE LA DICTADURA

CULPABLE DEL DESGAVELL ECONOMIC, DE LA CORRUPCIO, DEL BAIX NIVELL DE VIDA DE LES MASSES

La dictadura franquista, el seu Govern Opus-Matesa, és incapaç del resoldre els problemes fonamentals dels països. El règim és culpable de la carestia de la vida, de l'elevació vertiginosa dels preus dels articles bàsics i d'ampli consum, dels serveis, de la continuada explotació dels obrers, i camperols, de tots els qui viuen del seu treball manual o intel·lectual.

El règim és culpable de les privacions i dificultats que travessa el camp, de la política econòmica i fiscal que multiplica els beneficis de la gran Banca, dels monopolis, del capital estranger, a costa de la misèria del poble, del saqueig de les capes mitges de la ciutat i del camp, de la petita i mitjana burgesia, inclusivament dels interessos de gran part de la burgesia no monopolista.

El règim és culpable de la corrupció i podridura, que simbolitza l'escàndol Matesa en el qual es troben compromesos ex-ministres i ministres com Garcia Monco, Espinosa, Navarro Rubio, López Bravo i Villar Palasí, però que en realitat es multiplica en un seguit d'estafes: Confecciones Gibraltar, C.O.E.S. immobiliàries, etc., en les quals es troben implicats dels familiars i homes de palla del propi Franco i del Príncep Juan Carlos, fins als dirigents verticalistes falangistes i gent de l'Opus.

Les camarilles franquistes s'enriqueixen fabulosament amb els negocis fraudulents i utilitzen el poder polític com un trabuc per a l'espoliació del poble espanyol.

El règim és culpable d'obrir les portes del mercat espanyol als poderosos monopolis del Mercat Comú europeu amb la conclusió d'un « tractat preferent » que, segons destacades personalitats empresarials, serà nefast per a l'economia espanyola, aguditzarà la crisi que patim i pot conduir-nos a curt termini a una nova desvaloració de la pesseta de conseqüències greus per a la majoria dels espanyols, en particular per al poble treballador.

CULPABLE DE TRAICIO NACIONAL

El règim és culpable de mantenir amb la violència i el crim un colonialisme espoliador i anacrònic, que suara s'ha manifestat brutalment amb els assassinats de ciutadans saharahuis comesos a El Aaiun.

El règim franquista és culpable de l'acte de traïció que suposa l'establiment i renovació dels acords militars amb els Estats Units. Les bases militars ianquis en el nostre territori posen en perill l'existència mateixa del país, que queda lligat a la política agressiva de l'imperialisme, convertit en blanc segur de repressàlies atòmiques en cas de guerra, i permanentment amenaçat del perill d'accidents que, com ho palesa el de Palomares, poden constituir catàstrofes indescriptibles.

La dictadura busca en el recolzament sobre l'imperialisme americà la possibilitat del seu manteniment en contra de la voluntat nacional, que condemna la supeditació política, econòmica i militar d'Espanya a l'imperialisme nord-americà.

Les llargues negociacions han posat de manifest una certa resistència dels ianquis a aparèixer políticament compromesos a fons amb el franquisme, tot i el seu interès per disposar en el nostre país de lloc on situar els seus instruments d'agressió després que el poble de Líbia els expulsés del seu territori.

CULPABLE DE PRIVACIO DE LLIBERTATS I D'OBSCURANTISME

El règim és culpable de la manca de llibertats sindicals i polítiques, de la manca de llibertat de reunió, d'associació i d'expressió, de la manca de llibertats nacionals a Catalunya, Euskadi, i Galícia.

El règim és culpable del fet que els drets de l'home no existeixin a Espanya, del patiment de milions d'espanyols, de l'endarreriment cultural i científic.

El règim és culpable del retard en que es troba l'ensenyança a tots els nivells, de

la discriminació classista que hi domina, de la insuficiència de centres educatius —que deixa centenars de milers de nens sense escolaritzar—, de la inadequació de l'ensenyança a les necessitats culturals i socials del país i de la seva utilització com a instrument per a intentar desarrelar l'entitat nacional i lingüística de Catalunya. El país acusa d'aquests i molts més altres càrrecs al règim de dictadura terrorista de l'oligarquia financera i terratinent i per tots ells el condemna inapel·lablement.

SOM MES FORTS QUE LA CADUCA DICTADURA

Els esdeveniments que han tingut lloc en el nostre país durant els darrers mesos proven que creixen poderosament les forces populars, democràtiques i nacionals que, unides, poden acabar amb el règim del general Franco. Aquestes forces, ja avui, si prenen consciència de la seva capacitat i concerten la seva acció, són més fortes que la caduca dictadura.

Des de les primeries del 1970, mig milió de treballadors han mantingut, en nombrosos punts d'Espanya, lluites i accions constants d'una amplària, combativitat, organització i solidaritat, molt superiors a les hagudes anteriorment. A Catalunya, en aquest període, no menys de 150.000 treballadors d'unes tres-centes empreses han desenvolupat un combat múltiple. La lluita de la classe obrera contra la patronal i el Govern, en defensa de les seves reivindicacions econòmiques, dels seus drets sindicals, contra la repressió i per l'amnistia, per la llibertat, ha estat el llevat d'altres lluites dels camperols, dels estudiants i intel·lectuals, dels professionals de Catalunya, com de tot Espanya, els quals, de manera cada cop més decidida, es sumen al combat per les seves pròpies reivindicacions i contra la dictadura, per la democràcia.

A la premsa diària han saltat els noms d'empreses i mines que són un símbol del combat obrer: Orbegozo, Hunosa, Ensidesa, Standard, Barreiros, Authi, Seat, Maquinista, A.E.G., el Metro de Madrid, i tantes d'altres. Centenars d'empreses metal·lúrgiques i tèxtils, químiques i de la construcció, bancàries i d'assegurances, mineres, papereres i d'altres, han estat teatre de les accions admirables del nou moviment obrer, encapçalat i dirigit per les seves Comissions Obreres, d'empresa, de Ram i localitat i que s'han desenrotllat i enfortit a nivell de Catalunya i de tot Espanya.

La Comissió Obrera Nacional de Catalunya, que estimula i orienta les importants lluites dels treballadors a casa nostra, juga un paper cada vegada més gran en l'acció política contra la dictadura, per les llibertats democràtiques i nacionals, per un règim lliure d'explotació i opressió.

En alguns llocs, les lluites obreres s'han apropiat ja a la vaga general, i fins i tot, en lligar-se a les masses de la població, s'esbossen els trets de la vaga nacional, com ha succeït a Astúries, Sevilla i Terrassa.

Les lluites camperoles s'han estès a noves zones i han assolit també un grau molt més elevat de combativitat i d'organització. A l'extraordinària batalla mantinguda pels camperols del Marco de Jerez cal afegir les lluites i protestes dels nostres camperols de Lleida, del Baix Ebre i Girona, els moviments diversos al camp de Galícia, a l'Aragó, a Santander, a les Astúries, a Navarra i a Castella, en nombrosos punts d'Andalusia i d'Extremadura... La I^a Assemblea General de les Comissions d'Obrers agrícoles i Camperols de tot Espanya, els seus acords, són demostració i resultat dels importants avanços en la lluita i en l'organització al camp.

Per la seva part, els estudiants de Madrid, Barcelona, Saragossa, València i d'altres capitals, han prosseguit la seva lluita, malgrat el manteniment de l'ocupació policial de les universitats. Les vagues, manifestacions i actes realitzats tot al llarg del curs passat, proven que en el proper les forces del moviment universitari seguiran essent un important factor de l'auge de la lluita contra la dictadura.

Els intel·lectuals i professionals han mantingut tot al llarg d'aquest període un sostingut combat en defensa dels seus legítims interessos i en defensa de la cultura, contra l'obscurantisme i les arbitriïtats del règim franquista. Els intel·lectuals han donat amb valentia recolzament a la classe obrera i a les forces populars en lluita contra la dictadura, alçant-se decididament contra la repressió i per l'amnistia, per les llibertats democràtiques i nacionals, per la llibertat sindical i el dret de vaga, contra la censura. La presa de posició de nombrosos col·legis professionals, i en particular el recent Congrés Nacional dels Advocats, celebrat a Leon, amb les seves conclusions contràries a la política del règim, i el document d'alguns centenars d'intel·lectuals exigint responsabilitats al Govern per l'assassinat dels obrers de la construcció a Granada i reclamant les llibertats sindicals, el dret de vaga, i llibertats democràtiques per a tot el poble són, entre molts altres, fets d'extraordinària significació en la convergència dels més diversos sectors de la intel·lectualitat. Pel que fa a Catalunya, en aquests mesos ha estat constant el sosteniment i decidit suport de la intel·lectualitat a la lluita de la classe obrera, de la qual cosa n'és testimoni ben provant el gran acte del Price amb la participació de les principals figures de la poesia catalana, d'artistes i intel·lectuals, i així mateix la participació dels advocats catalans al Congrés de Leon, en la lluita contra el T.O.P. i en el suport als obrers a la Magistratura del Treball, etc.

La Llei d'Educació ha suscitat una repulsa general, d'una banda pel fet de jugar demagògicament amb les esperances del poble treballador, d'altra banda pel contingut profundament reaccionari de molts dels seus plantejaments. La denúncia de la manobra que representa i la lluita per una reforma democràtica que elevi el nivell de

l'educació i la posició al servei del poble és avui la tasca no sols dels estudiants i dels professionals de l'ensenyament sinó també d'amplis sectors de la població.

En la pràctica del combat per la democràcia es va desenvolupant i pren forma l'Aliança de les Forces del Treball i de la Cultura que propugna el nostre Partit, que ha d'ésser el motor i l'espina dorsal de la construcció d'una democràcia política i econòmica que conduïxi al socialisme.

Aquesta creixent capacitat ofensiva de la classe obrera i de les àmplies masses populars, el podriments i aïllament del règim, l'agudització de les seves contradiccions internes, el seu desprestigi, fan cada dia més difícils les maniobres, « els canvis de lloc sense moure's », la possibilitat de mantenir les formes de dominació dictatorial. Al contrari, en aquesta situació es facilita el desenvolupament d'una unitat antifrancquista cada cop més àmplia, d'una més extensa convergència que fa possible la realització del Pacte per la Llibertat que propugnem els comunistes per la liquidació de la dictadura i la conquesta de la democràcia.

L'interès de Catalunya, de tot Espanya, exigeix que es posi fi a la dictadura franquista.

UNA NOVA CORRELACIÓ DE FORCES POLITIQUES I SOCIALS

En la perspectiva immediata del desenvolupament dels esdeveniments polítics a Espanya, apareix clara l'agudització de totes les contradiccions existents i, en primer lloc, la que oposa la classe obrera i les àmplies masses populars d'una banda, al règim dictatorial de l'oligarquia financera i terratinent de l'altra.

El que ha succeït a Granada, la pregona emoció de milions d'espanyols davant del crim, la reacció múltiple i decidida d'oberta condemna del règim culpable, posa en relleu els pregons canvis operats en el país en un procés acumulatiu de lluites cada cop més àmplies, combatives i de més gran contingut polític, que han creat una nova situació, una nova correlació de forces polítiques i socials a Catalunya i a tot Espanya.

La tardor que comença, els mesos propers, poden i han de ser un període de grans i transcendents lluites, d'ofensiva general contra la dictadura franquista i per la conquesta de la llibertat.

POSAR EN TENSIÓ TOTES LES ENERGIES CONTRA LA REPRESSIÓ

La temptativa franquista d'impedir per la violència canvis democràtics crea una situació de tensió en la que són possibles greus convulsions i xocs sagnants que podrien malmetre els esforços de tots els qui desitgem que les transformacions necessàries es realitzin sense fer córrer al país els perills d'una nova guerra civil.

En tot cas, allò que la classe obrera, els camperols, els estudiants, els intel·lectuals, les forces democràtiques i revolucionàries no acceptaran és el « xantatge » de la violència feixista, com s'ha demostrat a Granada i en la reacció immediata i decidida contra els crims comesos pel Govern opusdeista de la dictadura. Es tracta, doncs, de posar en tensió totes les energies de les masses per tal de fer front a la repressió i avançar ara cap al Pacte per la Llibertat.

Pels revolucionaris, pels democràtes conscients, es tracta de fer front amb decisió a la repressió franquista, de no retrocedir ni un pas sinó d'impulsar la lluita de les masses, i en primer lloc la de la classe obrera, encapçalant-la, donant exemple pel propi comportament, fins imposar l'amnistia. Es tracta d'arrencar de les presons a Pere Ardiaca, Vicenç Faus, Narciso Julian, Horacio Fernandez Inguanzo, Marcelino Camacho i tots els altres presos polítics. Es tracta d'obtenir el lliure retorn dels exiliats polítics. Es tracta de conquerir les llibertats democràtiques i nacionals.

LES LLUITES DE LA CLASSE OBRERA EN EL LLOC MES DESTACAT

En aquest combat han d'ocupar un lloc destacat les lluites de la classe obrera per les reivindicacions econòmiques, pels convenis nous i la revisió dels recentments signats, ja que les brutals elevacions en els preus posen en perill les millores aconseguïdes pels treballadors amb la seva lluita. En cada fàbrica, taller i oficina, arreu, han de ser elaborades les plataformes concretes de reivindicacions que posin en moviment els treballadors i els portin al combat.

Les Comissions Obreres, malgrat les seves dificultats, alternatives i problemes, s'han confirmat com la forma més eficaç i avançada de la lluita i unitat proletària. A la seva consolidació, ampliació i coordinació han de ser dedicats els més grans esforços.

L'experiència de les darreres lluites obreres mostra amb claredat la importància que en el desenvolupament del moviment obrer té la intel·ligent i audaç utilització de les possibilitats legals, un aspecte de les quals és l'actuació dels enllaços i jurats fidels a la classe obrera. Allà on els càrrecs sindicals, per submissió a l'empresa o per altres causes, no juguen el paper que els correspon, cal obligar-los a dimitir, cal imposar eleccions sindicals per tal d'eleger autèntics lluitadors obrers.

Una pràctica que s'està generalitzant i que ha demostrat la seva importància per a l'organització obrera, per a la impulsió de la lluita, són les assemblees obreres en els

llocs de treball, en els locals sindicals, en les esglésies i centres legals. A través de les assemblees, amb la pràctica de la més àmplia democràcia obrera, es formen nous quadres obrers. La imposició i defensa del dret d'assemblea s'està incorporant a les plataformes reivindicatives. La recent experiència del Metro de Madrid mostra la possibilitat d'imposar a les empreses i al Govern el reconeixement d'autèntics representants obrers elegits en aquestes assemblees.

Lluitant contra el projecte de Llei sindical franquista, en la perspectiva d'un autèntic sindicat de classe que s'està construint, de fet, a través de la lluita obrera, les assemblees i els delegats elegits i controlats per elles apareixen com els òrgans de més autèntica representativitat obrera.

CAP A LA VAGA GENERAL POLITICA I LA VAGA NACIONAL !

Cal fer coincidir en un mateix torrent contra la dictadura la lluita per millors salaris i sous, per millors condicions de treball i de vida, contra les elevacions en els preus dels articles de consum i dels serveis, dels lloguers, pel dret de vaga i la llibertat sindical, per un sindicat de classe independent i democràtic. La lluita dels camperols pels seus interessos i aspiracions. La lluita per les llibertats universitàries i de la intel·lectualitat. La lluita per les llibertats de reunió, associació i expressió, per la llibertat dels partits polítics, pels drets nacionals de Catalunya, Euskadi i Galícia. La lluita contra els impostos i pels legítims interessos de les capes mitges, dels funcionaris de l'Administració i altres sectors de la població. La lluita per la independència nacional, per una política exterior de neutralitat activa, contra les bases d'agressió de l'imperialisme nord-americà en el nostre territori, contra el nou acord ianqui-franquista que sotmet Espanya als Estats Units i amenaça la nostra pròpia existència, contra els crims de l'imperialisme al Vietnam, Laos i Cambòdia, contra el colonialisme franquista als territoris africans, que han de ser restituits als pobles que els habiten. La lluita contra la repressió, contra les lleis i tribunals d'excepció, contra la tortura, per la dissolució de la Brigada Político-Social, per l'Estatut del pres polític, per l'amnistia, per la llibertat.

La intel·ligent i audaç combinació de les reivindicacions econòmiques i polítiques en la lluita de la classe obrera i dels més àmplis sectors ciutadans, ens duren cap a la realització de la vaga general política i la vaga nacional.

Al mateix temps que es desenvolupa el combat de la classe obrera, dels camperols, estudiants i intel·lectuals, de les àmplies masses populars, cal aconseguir la unitat més extensa de les forces democràtiques i revolucionàries, de tots els antifranquistes, la convergència més completa possible amb tots aquells qui, per una o altra raó, coincideixen en la necessitat de posar fi al règim de dictadura que patim. Aquest és l'objectiu del Pacte per la Llibertat que el Partit Comunista d'Espanya proposa i que el nostre Partit Socialista Unificat de Catalunya ha fet seu.

La creació de la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques de Catalunya i la seva alternativa democràtica constitueixen un important pas en aquesta direcció. El seu programa es concreta en els següents punts :

Llibertats democràtiques completes.

Amnistia general.

Llibertat sindical.

Dret de vaga.

Mesures que millorin les condicions de vida dels treballadors.

Restabliment de l'Estatut autonòmic del 1932 com a marc par avançar cap a l'autodeterminació del poble de Catalunya.

Elecció de Corts Constituents.

Ara és qüestió fonamental dur a la discussió amb totes les forces i grups polítics i socials catalans, amb els moviments i organitzacions de masses, aquesta plataforma d'alternativa democràtica i buscar la seva aprovació més àmplia. La convergència entorn d'un o altre dels esmentats punts amb aquells qui no aprovin l'alternativa en el seu conjunt, facilitarà també la realització del Pacte per la Llibertat.

Qüestió molt important en l'assoliment d'aquesta àmplia unitat necessària per a enfonsar la dictadura és la participació dels capellans i sectors catòlics progressistes i d'aquells qui en un o altre aspecte prenen posició contra el franquisme. Així mateix, un esforç principal ha d'anar orientat a guanyar per a aquesta perspectiva democràtica una part de l'Exèrcit i forces armades, a neutralitzar-ne els sectors més reaccionaris per impedir que aquelles siguin utilitzades per la dictadura contra el poble.

AMB LA MES AUDAÇ INICIATIVA I PLENA RESPONSABILITAT

Els comunistes de Catalunya fem nostres les posicions del Partit Comunista d'Espanya sobre política internacional, a favor de la unitat en la diversitat del moviment comunista, pel desenvolupament de les relacions més àmplies dels partits comunistes i obrers, de totes les forces revolucionàries, en el respecte mutu, la independència i sobirania de cada Partit, sobre la base dels principis de l'internacionalisme proletari, per a impulsar la lluita antiimperialista, per la pau, la independència i sobirania dels pobles, per la democràcia i el socialisme.

Els comunistes catalans condemnen l'intent fraccional que encapçalen Eduardo García, Agustín Gómez i d'altres en el Partit Comunista d'Espanya. El Comitè Central del Partit Socialista Unificat de Catalunya dona el seu més ampli suport al Comitè Central del Partit Comunista d'Espanya, al seu President, camarada Dolores Ibárruri i al seu Secretari General, camarada Santiago Carrillo. A la vegada, crida els militants del Partit a mantenir i reforçar la seva vigilància política contra qualsevol intent fraccional en el si del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

La consecució del nostre objectiu fonamental, dur a terme la revolució socialista a Catalunya i a tot Espanya juntament amb el Partit Comunista d'Espanya, està indissolublement vinculada a la nostra capacitat per a jugar un paper dirigent avui, al cap de les forces revolucionàries, democràtiques i antifranquistes en la liquidació de la dictadura franquista i la conquesta de les llibertats polítiques, que considerem el primer pas per a obrir el procés revolucionari de les transformacions estructurals necessàries per a la realització de la democràcia antifeudal i antimonopolista, camí del socialisme.

A Catalunya, la missió dirigent del nostre P.S.U.C. només podrà realitzar-se amb plenitud si cada Comitè del Partit, si cada militant, sap posar-se al front de la lluita en cada fàbrica i lloc de treball, al camp, a la Universitat i en els centres culturals i professionals, arreu. Es necessari un gran esforç per a la ràpida formació i desenvolupament de nombrosos quadres comunistes, incorporant a llocs de direcció els militants —homes, dones i joves— que en la lluita han destacat per la seva combativitat i intel·ligència, per la seva fidelitat a la classe obrera, per la seva preparació política i ideològica. Els comitès del Partit han de ser centre de direcció i motor de la lluita en cada lloc, amb la més gran iniciativa i responsabilitat.

La missió dirigent del nostre P.S.U.C. només podrà realitzar-se si seguim desenvolupant amb molta més audàcia i combativitat, la nostra campanya de reclutament per tal de portar nous milers de comunistes als nostres rengles; si millora la nostra vida política en els comitès, a les cèl·lules, entre les masses; si multipliquem els centres d'estudi i de formació marxista-leninista; si estenem la nostra propaganda als centres obrers, camperols i estudiants, a tota la població, i en millorem el seu contingut i distribució; si recollim entre les masses més milions de pessetes per al combat. Tot això significa la realització de la campanya leninista d'enfortiment del Partit d'acord amb les àmplies possibilitats i exigències que l'actual situació política ens planteja.

La situació exigeix dels comunistes intel·ligència, capacitat de direcció i, en primer lloc, aptitud unitària, i de manera especial una gran combativitat i audàcia, un decidit esperit d'ofensiva, sortir a la superfície, convertir-se en dirigents coneguts per les masses, seguits per elles. A la vegada, cal seguir guardant amb tota cura els aspectes clandestins del treball del Partit i no oblidar que la dictadura i les forces reaccionàries faran els possibles per tal de desarticlar la nostra organització i buscar d'impedir que jugui el seu paper de dirigent revolucionari.

Una atenció primordial ha de ser dedicada per les organitzacions i militants del Partit a la joventut en general que, per la seva combativitat i esperit revolucionari i democràtic, es situa en els primers rengles del combat per la radical transformació del país. L'organització d'una Joventut Comunista de masses, amb milers de militants, és una possibilitat que cal que es converteixi en realitat.

L'exemple dels comunistes al cap de les masses, de les forces revolucionàries, democràtiques i, antifranquistes és decisiu per a fer que el poble prengui consciència plena de les seves forces, passi a tot arreu a l'ofensiva perquè la vaga general i la vaga nacional siguin una realitat de combat a breu termini.

Septembre de 1970,
Comitè Central
del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

Sumari

EDITORIALS	1
11 de setembre ; Una setmana de lluites i ensenyances • El Procés de Burgos, procés de la dictadura. Lázaro Cárdenas ens ha deixat.	
CENTENARI DE LENIN	8
Lenin i la Filosofia, per Manuel Sacristán.	
EL PENSAMENT I L'ACCIO	15
Les forces de la Cultura sota el capitalisme monopolista d'Estat, per E. Martí • En el 50 Aniversari del Partit Comunista d'Espanya ; Un partit autènticament revolucionari, per Miguel Nuñez • El I Congrés de la Formació ; L'alternativa democràtica de l'ensenyament a la llum pública, per Marcel Domènech. El procés de formació dels estudiants en funció de les corrents ideològiques a la Universitat (Ponència presentada al I Congrés de la Formació), per Jordi Gil Alava • « Catalunya 70 » : Un acte exemple de lluita oberta, de masses, per les llibertats nacionals i democràtiques.	
SOCIALS	44
Ram de l'Aigua : Sis mesos de lluita.	
HORITZONS DEL MON	55
El bilingüisme a la Unió Soviètica, per Francesc Vallverdú.	
LA HISTORIA	60
Algunes precisions als fets de maig, per Rafael Vidiella • Les relacions catalano-occitanes 1931-1939, per Glaudi Barsotti.	
LES LLETRES	70
Solzenetzin, Nobel o no, per Teresa P. Bertran.	
DOCUMENTS	73
Declaració de Montserrat • Al poble de Catalunya (De la Comissió Coordinadora de Forces Polítiques amb motiu de l'11 de setembre) • Fem convergir en un sol torrent totes les forces que s'oposen a la dictadura (Resolució del V Ple del Comitè Central del P.S.U. de Catalunya).	

horitzons^{NOUS}

PREUS DE SUBSCRIPCIO

quatre números :

\$ mex :	15.00
Ptes.	80.00
Dls. :	1.75

un exemplar :

\$ mex.	5.00
Ptes. :	25.00
Dls. :	0.45